

2018

ÅRSRAPPORT

For Landkreditt konsern og Landkreditt SA

103. regnskapsår

ÅRSRAPPORT 2018

Landkreditt konsern
Landkreditt SA

Foto: Bjørn H. Stuedal (der ikke annet er angitt)

Konsernet Landkreditt tar forbehold om mulige skrive-/trykkfeil i rapporten.

Rapporten er trykket hos Flisa Trykkeri på Papyrus Multidesign papir, som er et svanenmerket papir. Flisa Trykkeri har avtale med Eidsiva Energi på at energien som brukes ved trykking garantert er fornybar. Trykksakene fraktes med trykkeriets eget selskap Miljøkraft AS og Flisa har samarbeid med miljøorganisasjonen ZERO for å hele tiden være i forkant av utviklingen innen miljøvennlig transport og holdninger.

INNHold

Hilsen fra styreleder	6
Nøkkeltall.....	7
Konsern- og selskapsstruktur	10
Organisasjonskart.....	11
Samfunnsansvar i Landkreditt	12
Tillitsvalgte.....	16
Hilsen fra konsernsjefen	20

LANDKREDITT KONSERN	23
Årsberetning (felles beretning for Landkreditt konsern og Landkreditt SA)	24
Resultatregnskap.....	32
Balanse	33
Kontantstrømpoppstilling	34
Endringer i opptjent egenkapital.....	35
Noter	36
Erklæring fra styret og daglig leder.....	90
Revisjonsberetning	91
God selskapsledelse	97

LANDKREDITT SA	105
Resultatregnskap.....	106
Balanse	107
Kontantstrømpoppstilling	108
Noter	109

HILSEN FRA STYRELEDER

Landkreditts virksomhet og resultater i 2018 er i stor grad påvirket av to relativt store strukturelle endringer i konsernet. Konsernet styrket sitt eierskap i Landbruksforsikring A/S betydelig, noe som resulterte i etableringen av det nye konsernselskapet Landkredit Forsikring A/S, og solgte Landkredit Finans A/S. Begge deler har hatt stor innvirkning på resultatet i driftsåret. Den overordnede oppsummeringen er at Landkredit driver i tråd med langtidspanen som er lagt for å oppfylle formålet og det strategiske oppdraget på vegne av eierne, altså medlemmene og norsk landbruk.

Etter å ha hatt sentrale verv i Landkreditkonsernet siden 2003, og de siste åtte årene som leder av konsernstyret, er det tid for å sende stafettpinnen videre og takke for seg. Et slikt veiskille gjør det naturlig med et lite tilbakeblikk, samtidig som jeg vil benytte anledningen til å skue fremover. Med tanke på at kredittforeningen Landkredit ble etablert i 1915, blir denne perioden et lite avsnitt i historien. Men sett i perspektivet at Landkredit Bank ble etablert i 2002, så har jeg så godt som vært med på hele denne reisen fra starten og frem til dagens Landkredit. Et Landkredit som i dag fremstår som et landsdekkende, solid finanskonsern med et klart formål og strategisk oppdrag, og med en tydelig profil med konkurransedyktige betingelser på bank-, fond- og forsikringstjenester - først og fremst til sine medlemmer og landbrukets utøvere, men også til personmarkedet forøvrig.

Merkevaren Landkredit er tydelig og styrket. Jeg vil enda en gang trekke frem den historiske oppsummeringen som historiker Eivind Merok gjorde i forbindelse med Landkredits 100-årsmerking i 2015: Landkredit har aldri vært nærmere å oppfylle sitt strategiske formål enn i dag. For å komme dit, har det handlet om å omstille Landkredit til en landsdekkende, effektiv og nettbasert salgsorganisasjon, som evnet å skape resultater som nettopp skulle sikre, og aller helst forbedre, Landkredits evne til å levere best mulig på formålet og det strategiske oppdraget - både på kort og lang sikt. Det å avstemme viljen til å prioritere formålet og det strategiske oppdraget etter evne, har vært viktig. Og det vil fortsatt være viktig i fremtiden. Hvis ikke gjør man medlemmene og landbruket en bjørnetjeneste. Eksempler på det finnes dessverre. Det har handlet om å sikre og styrke konkurransevnen for Landkredit.

Effektivitetsforbedring med økt volum, sammen med kostnadskontroll og risikostyring har gjort det mulig å investere i teknologi og systemer. Samlet sett har dette styrket konkurransevnen til Landkredit.

Landkredit forvalter i 2018 snart dobbelt så stor kapital, med de samme antall ansatte som i 2010. Dette hadde ikke vært mulig uten den vekststrategien det er styrt etter. Samtidig har konsernet oppfylt de økte regulatoriske krav som ikke akkurat fremmer effektiviteten eller reduserer kostnadene i virksomheten.

Jeg tror fortsatt det vil bli viktig å prioritere en kontrollert vekst, i både bank og i forsikring, som opprettholder effektiviteten og konkurransekraften, og som gjør Landkredit i stand til skape resultater. På den måten vil konsernet klare å investere i teknologiske løsninger og bygge muskler som setter det i stand til å tåle tap i fremtiden.

Det er gjort mange grep for å legge til rette for en styrking av eier-/medlemsdemokratiet i den perioden jeg har vært med. Det er to sider ved dette. Først og fremst handler det om å sikre en reell eierstyring og eierkontroll. Samtidig handler det om å kunne dokumentere at Landkredits kapital har definerte eiere. Dette er også en funksjon som er viktig å utvikle og forbedre kontinuerlig. Samtidig er det viktig å bevisstgjøre medlemmene på deres rett og plikt til å ta ansvar for utviklingen av Landkredit gjennom å delta i valg, og ta imot valg som tillitsvalgt i Landkredit. Til slutt vil jeg takke for at jeg har fått muligheten til å samarbeide med kompetente tillitsvalgte i årsmøtet og i alle styrene, i Landkredit Bank og i Landkredit SA spesielt.

Den samme takken vil jeg også tilkjenne overfor administrasjonen, på alle nivå. Det er samtidig naturlig å rette en spesiell takk for et fremragende samarbeid med konsernledelsen med Ole Laurits i spissen! Jeg takker for meg og ønsker Landkredit lykke til i arbeidet for medlemmene og norsk landbruk i fremtiden!

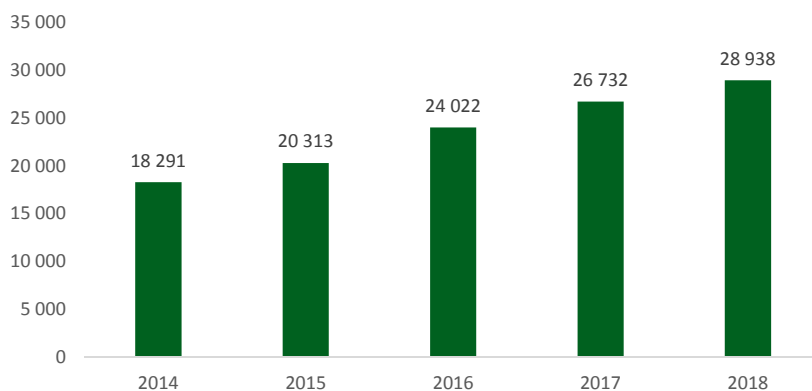
Med vennlig hilsen
Knut A Nordmo

NØKKELTALL

PR 31. DESEMBER

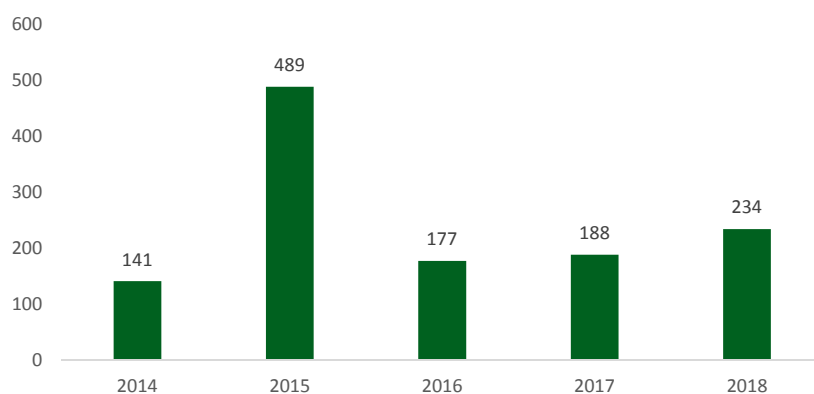
KONSERN	2018	2017	2016
Forvaltningskapital (mill. kr.)	28 938	26 732	24 022
Utlånsvekst (%)	2,90	10,52	18,66
Årsresultat (mill. kr.)	234	188	177
Egenkapital (mill. kr.)	3 014	2 892	2 685
Ren kjernekapitaldekning (%)	19,81	18,72	19,52
Uvektet kjernekapitalandel (%)	10,17	10,24	10,50
LANDKREDITT	2018	2017	2016
Forvaltningskapital (mill. kr.)	1 676	1 680	1 677
Årsresultat (mill. kr.)	-3	3	2
Egenkapital (mill. kr.)	1 672	1 676	1 673
Ren kjernekapitaldekning (%)	84,38	88,08	87,46
LANDKREDITT BANK	2018	2017	2016
Forvaltningskapital (mill. kr.)	24 060	22 871	20 595
Årsresultat (mill. kr.)	292	133	126
Egenkapital (mill. kr.)	2 516	2 256	2 092
Liquidity Coverage Ratio	207	211	200
Ren kjernekapitaldekning (%)	19,13	17,06	17,42
Uvektet kjernekapitalandel (%)	9,94	9,22	9,45
Utlånsvekst (%)	6,93	7,76	16,83
Innskuddsvekst (%)	6,96	8,20	10,17
Innskuddsdekning (%)	87,85	87,82	87,39
Tapsprosent (%)	0,04	0,03	0,07
Misligholdsprosent (%)	0,50	0,62	0,54
LANDKREDITT FORSIKRING	2018	2017	2016
Skadeprosent brutto	102,8	78,8	78,1
Skadeprosent for egen regning	86,3	79,8	69,8
Kostnadsprosent brutto	22,1	23,3	22,7
Kostnadsprosent for egen regning	26,6	26,5	24,7
Combined brutto	124,0	102,1	100,8
Combined for egen regning	112,9	106,3	94,5
Årsresultat (mill. kr.)	-16	27	34
Forfalte bruttopremier (mill. kr.)	557,9	513,5	355,9
Solvenskapitaldekning %	163,9	151,5	160,5
LANDKREDITT BOLIGKREDITT	2018	2017	2016
Forvaltningskapital (mill. kr.)	4 051	3 602	2 751
Årsresultat (mill. kr.)	20	19	12
Egenkapital (mill. kr.)	322	303	284
Liquidity Coverage Ratio	151	153	112
Ren kjernekapitaldekning (%)	19,32	20,25	24,95
Uvektet kjernekapitalandel (%)	7,40	7,61	8,30
Gjennomsnittlig belåningsgrad %	39	37	37
Tapsprosent (%)	0,00	0,00	0,00
Misligholdsprosent (%)	0,00	0,00	0,00
LANDKREDITT FORVALTNING	2018	2017	2016
Forvaltet volum (mill. kr.)	4 088	3 135	2 356
Årsresultat (mill. kr.)	2	-1	-1
Egenkapital (mill. kr.)	19	17	13

Forvaltningskapital (mill. kr)

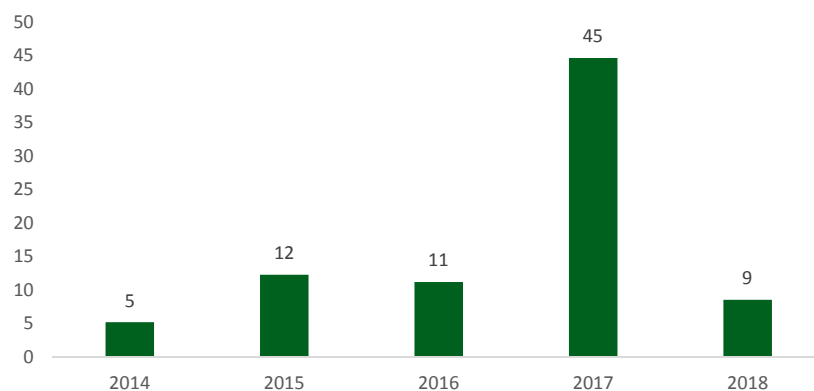
Grafen viser utviklingen i konsernets balanse. Utviklingen blir i hovedsak påvirket av veksten i utlån til kunder og likviditeten. Konsernet skal ha en moderat utlånsvekst og god likviditet.

Årsresultat (mill. kr)

Den gode resultatutviklingen har i hovedsak vært nødvendig som følge av sterkt økende soliditetskrav fra offentlige myndigheter. Resultatet i 2015 er spesielt påvirket av salget av AS Landkredittgården. Tilsvarende er resultatet i 2018 påvirket av salget av Landkreditt Finans AS.

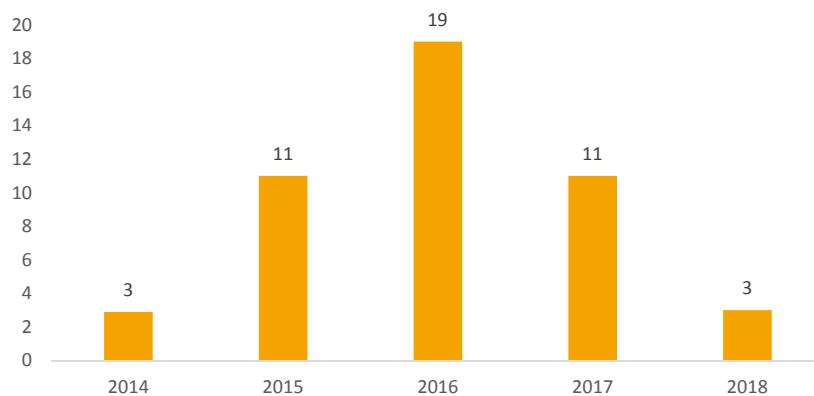
Vekst forfalte bruttopremier i prosent

Landkreditt Forsikring har hatt en god volumvekst i perioden. I 2017 er nøkkeltallet spesielt påvirket av avtale med Norges Bondelag.

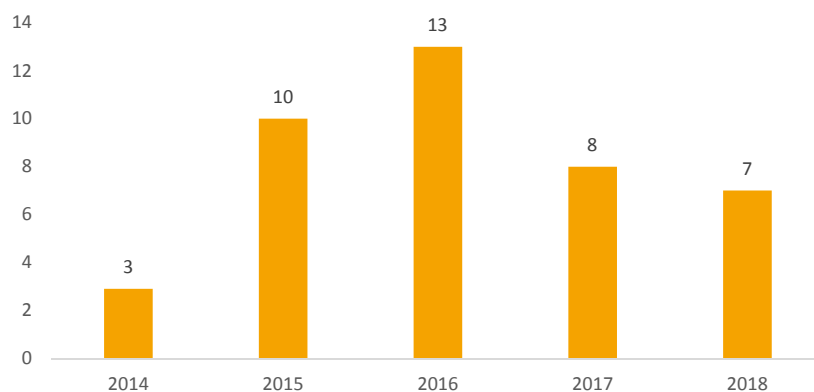

Utlånsvekst i prosent

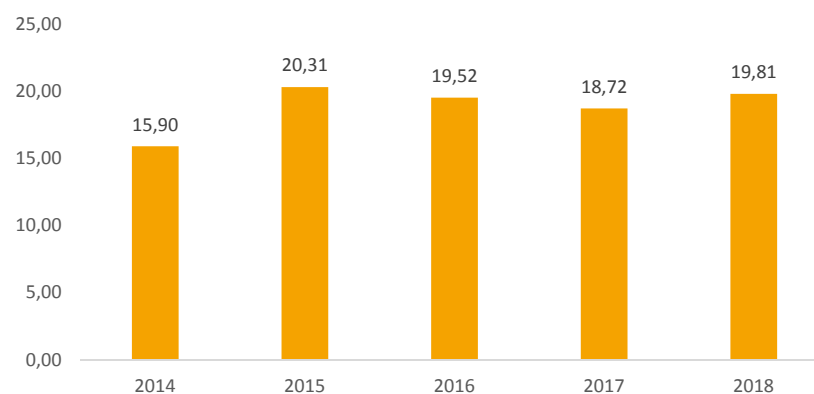
Konsernet har hatt en god utlånsvekst. Som følge av økte kapitalkrav må det være en god balanse mellom utlånsvekst og inntjening. Nøkkeltallet er i 2018 påvirket av salget av Landkreditt Finans.

Innskuddsvekst i prosent

Innskudd er konsernets viktigste finansieringsform. Veksten har variert i takt med behovet for likviditet.

Ren kjernekapitaldekning i prosent

Sterkt økende formelle minimumskrav til kapital har medført at konsernets soliditet er styrket gjennom tiltak for å øke inntjeningen.

KONSERN OG SELSKAPSSTRUKTUR

Landkredittkonsernet omfatter Landkreditt SA, Landkreditt Bank AS, Landkreditt Forsikring AS, Landkreditt Boligkreditt AS og Landkreditt Forvaltning AS.

Landkreditt SA er foretaksrettslig et samvirkeforetak av låntakere hvor kriteriene for medlemskap er knyttet til samhandling med definerte produkter i datterselskapet Landkreditt Bank AS. Landkreditt SA har pr 31. desember 2018 9.175 medlemmer.

Landkreditts formål er å bedre økonomien til medlemmene og kundene gjennom å tilby gode finansielle tjenester. Det strategiske mandatet (misjon) formuleres slik: Bidra til å bedre økonomien for medlemmene ved å tilby gode finansielle tjenester til landbruket. Vekst også innenfor andre kunde grupper muliggjøres ved at disse foretrekker Landkreditt på basis av våre verdier, sterke kunderelasjoner og konkurransedyktige betingelser.

Landkreditt Bank AS er et heleid datterselskap av Landkreditt SA. Den kombinerte landbruks- og bankkompetansen har skapt en sterk posisjon innenfor landbruket, både i næringsvirksomhetene og hos bøndene. Dette reflekteres i en solid utlånsportefølje med lav risiko. Landkreditt Bank har også opparbeidet en meget god kundeportefølje innen personmarkedet.

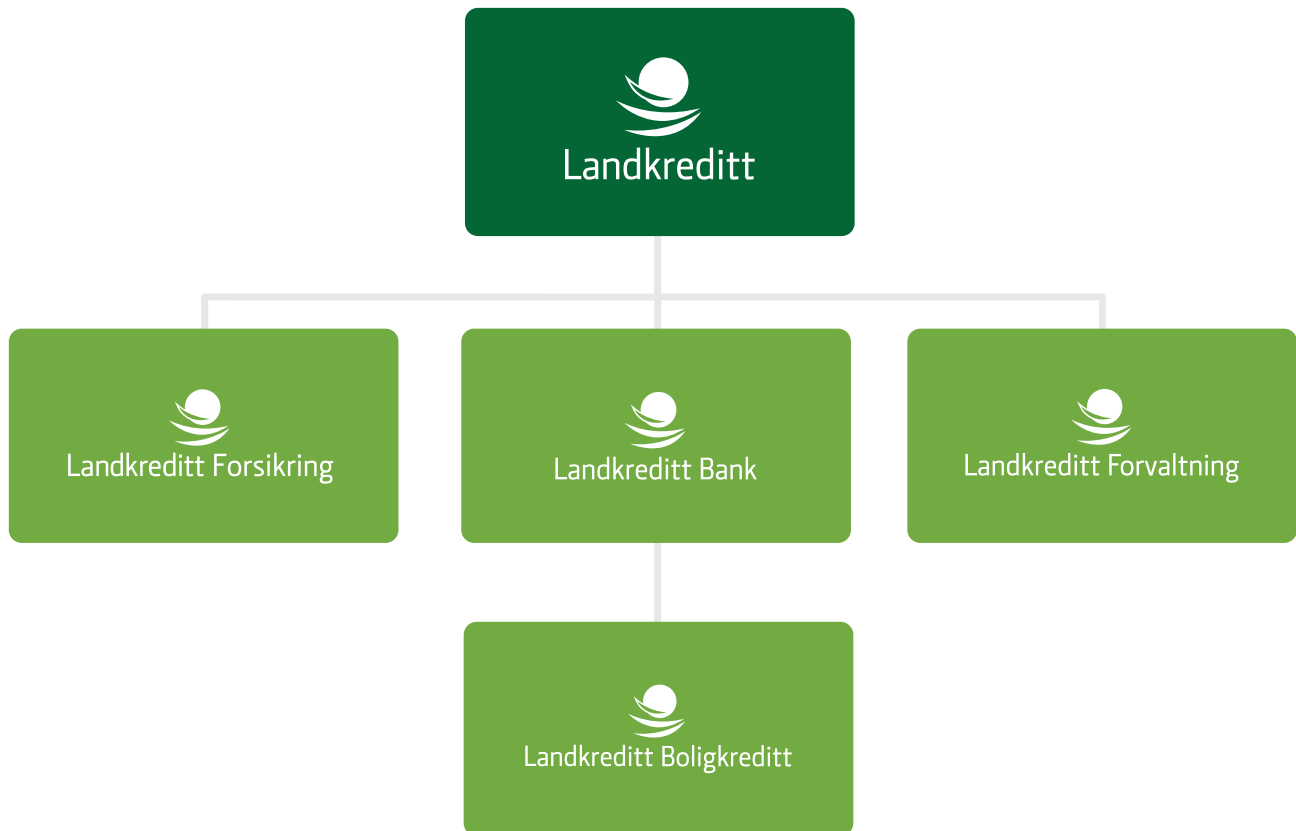
Landkreditt Forsikring AS ble etablert i 2001, under navnet Landbruksforsikring, for å betjene personforsikringene til virksomhetene i landbrukssamvirket. Selskapet har siden den gang utvidet forretningsområdet til også å gjelde alle typer skadeforsikringer til bonden, privatpersoner og utvalgte bedrifter.

Landkreditt Boligkreditt AS er et heleid datterselskap av Landkreditt Bank AS, etablert i 2010. Selskapet er konsernets finansieringsforetak for utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett knyttet til finansiering av boligeiendommer innen personmarkedet.

Landkreditt Forvaltning AS eies av Landkreditt SA. Selskapet forvalter aksjefondene Landkreditt Utbytte og Landkreditt Aksje Global samt rentefondene Landkreditt Høyrente og Landkreditt Extra.

KONSERNET LANDKREDITT

PR. 31. DESEMBER 2018

SAMFUNNSANSVAR I LANDKREDITT

Landkreditt er et samvirkeforetak av låntakere med pant i landbrukseiendom eller driftskreditt. Vi har i over 100 år jobbet for å bidra til å bedre økonomien til medlemmene og kundene gjennom å tilby gode produkter og tjenester innen bank og finans. Gjennom samvirkeorganiseringen bidrar Landkreditt til å finansiere opprettholdelse og økning av landbruksproduksjonen i hele Norge. Forbrukerne foretrekker å kjøpe mat som er produsert i Norge og som er trygg, har høy kvalitet og hvor det er god dyrehelse og dyrevelferd. Vi er stolte av å kunne bidra til å opprettholde selvforsyning av matproduksjon i hele landet vårt.

Samvirkemodellen har lang tradisjon for å ta samfunnsansvar og samvirke som organisasjonsform har et iboende samfunnsansvar i seg selv. Formålet til et samvirke fastsettes av medlemmene og formålet vil ha fokus på å løse både medlemmenes eget behov og fellesskapets behov. Som et samvirkeforetak bygger også Landkreditt sin virksomhet på de internasjonalt anerkjente Samvirkeverdiene og Samvirkeprinsippene, som ble vedtatt av International Co-operative Alliance (ICA) i 1995. Bruker- og medlemsnytte er sentrale begreper innenfor samvirke, og det skapes verdier for den enkelte ved å operere i fellesskap. Med bakgrunn i samvirkeverdiene skal Landkreditt ta et helhetlig ansvar for samfunnet rundt oss, andre mennesker og miljøet.

I Landkreditt jobber vi for å oppnå lønnsomhet på en måte som er i samsvar med grunnleggende etiske verdier og med respekt for mennesker, miljøet og samfunnet rundt oss. Vi ønsker å bruke konsernets samlede kunnskap og ressurser for å bidra til å løse samfunnets utfordringer gjennom ansvarlig og lønnsom drift av virksomheten vår. Landkreditt er en del av interesseorganisasjonen Norsk Landbrukssamvirke, som består av 17 bondeideide samvirkebedrifter i landbruket.

I 2018 er det arbeidet videre med en revisjon av vesentlighetsanalysen som ble gjennomført første gang i 2013. Med bakgrunn i den nye vesentlighetsanalysen er det laget oppdaterte Retningslinjer for samfunnsansvar i konsernet. I hovedsak er det de samme områdene som utpekte seg ved revisjon av vesentlighetsanalysen som ved første gangs gjennomgang.

De reviderte retningslinjene for samfunnsansvar i Landkreditt gir uttrykk for 10 hovedtemaer vi har identifisert som vesentlige for vår virksomhet. Retningslinjene beskriver hvordan vi ønsker å jobbe med disse områdene. Våre retningslinjer for samfunnsansvar med alle 10 hovedtemaene, er tilgjengelig på konsernets nettsider. Nedenfor gjengis de 4 områdene som er gjenstand for årlig rapportering.

MENNESKERETTIGHETER

Landkreditt skal respektere og følge alle menneskerettighetene i alle deler av vår virksomhet. Dette gjelder både internt i egen virksomhet og i forhold til våre samarbeidspartnere, kunder og andre som på en direkte måte påvirkes av våre aktiviteter.

ARBEIDSTAKERETTIGHETER OG SOSIALE FORHOLD

Landkreditt skal være en stimulerende arbeidsplass med et inkluderende arbeidsmiljø hvor det er høy arbeidsglede. Alle ansatte i Landkreditt skal ha en arbeidsavtale i tråd med arbeidsmiljølovens krav og en rettferdig lønn. Det skal utvises toleranse for medarbeidere og andre interessenters holdninger og meninger. Ingen skal diskriminere eller mobbe andre medarbeidere/kolleger, samarbeidspartnere, kunder eller andre interessenter.

FOREBYGGE ØKONOMISK KRIMINALITET

Landkreditt har nulltoleranse for alle former for korrupsjon. Vi skal forebygge økonomisk kriminalitet, herunder skatteunndragelse og korrupsjon. Vi skal legge til rette for at våre medarbeidere skal være i stand til å håndtere vanskelige situasjoner og følge lover og forskrifter som gjelder for vår virksomhet.

KLIMA- OG MILJØHENSYN I DRIFT/TJENESTER

Landkreditt arbeider langsiktig og målrettet for å redusere miljøbelastningen av egen drift. Det er fokus på å implementere energibesparende tiltak og for ytterligere å øke den elektronisk formidlingen og lagringen av kommunikasjon og dokumenter.

Siden 2014 har vi i samarbeid med CEMAsys AS fått utarbeidet en rapport som viser vårt klimaregnskap. Denne rapporten viser oversikten over vårt klimagassutslipp (GHG-utslipp), som en integrert del av en overordnet klimastrategi. Et klimaregnskap er et viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere vårt energiforbruk og tilhørende GHG-utslipp. Denne

årlige rapporten gjør oss i stand til å måle nøkkeltall og dermed evaluere oss selv over tid.

Energi og klimaregnskapet for 2018 viser at Landkreditt hadde et totalt klimagassutslipp på 73 tonn CO₂-ekvivalenter (tCO₂e). Dette er en reduksjon på 19,1 tCO₂e tilsvarende 20,7 % sammenlignet med 2017. Klimagassutslippene fordeler seg i 2018 med null utslipp i Scope 1, 30,8 tCO₂e i Scope 2 og 42,2 tCO₂e, i Scope 3. Det har vært en reduksjon i Scope 3 fra 2017 til 2018.

Totalt energiforbruk er økt med 31,5 %. Antall årsverk og omsetning har også økt under året, noe som gir lavere utslipp pr årsverk og pr Mill NOK omsetning. Det er kommet inn økte datterselskaper som følge av at Landkreditt Forsikring er blitt datterselskap i konsernet.

Vi har løpende fokus på å redusere forbruk av fjernvarme, elektrisitet og andre faktorer som påvirker vårt klimagassutslipp.

Energi og klimaregnskap 2018

	FORBRUK	ENHET	ENERGI (MWh)	UTSLIPP (TCO ₂ e)	UTSLIPP (FORDELING)
SCOPE 1 TOTAL					
Elektrisitet*			596.8	26,90	36.8%
Elektrisitet Nordisk miks	596 752.0	kWh	596.8	26,90	36.8%
Fjernvarme/kjøling Nordiske lok.			265.1	4.0	5.4%
Fjernvarme Oslo	265 086.0	kWh	265.1	4.0	5.4%
SCOPE 2 TOTAL			861.8	30,80	42.2%
FLYREISER			-	17,70	24.3%
Fly kontinentalt	27 773.0	pkm	-	2,40	3.3%
Fly kontinentalt	34.0	Ant.reiser	-	3,20	4.4%
Fly interkontinentalt	-	pkm	-	-	-
Fly nordisk	48 604.0	pkm	-	7,70	10.5%
Fly nordisk	61.0	Ant.reiser	-	4,50	6.1%
FORRETNINGSREISER			-	19,20	26.3%
Hotell, Norden	55.0	døgn	-	0.3	0.4%
Km-godtgj.bil(NO)	135 027.0	km	-	18,90	25.9%
AVFALL			-	5,30	7.3%
Restavfall,forbrenning	10 000.0	kg	-	5.0	6.9%
Papir,gjenvinning	13 000.0	kg	-	0.3	0.4%
SCOPE 3 TOTAL			-	42.2	57.8%
Total			861.8	73.0	100.0%
*Alternativ beregning utslipp fra el (Markedbasert metode)				172.5	

Årsrapport – klimagassutslipp (tCO₂e)

SCOPE 1 UTSLIPP

FJERNVARME/ KJØLING NORDISKE LOK.

	2016	2017	2018	PROSENTVIS ENDRING FRA FORRIGE ÅR
Fjernvarme Ålesund	0,1	0,1		-100,00 %
Fjernvarme Oslo	2,3	2,5	4,0	61,70 %

ELEKTRISITET*

Elektrisitet Nordisk miks	26,6	25,0	26,9	7,20 %
---------------------------	------	------	------	--------

Scope 2 Utslipp	29,00	27,60	30,80	11,70 %
------------------------	--------------	--------------	--------------	----------------

FLYREISER

Fly kontinentalt	5,0	27,8	5,6	-79,80 %
Fly interkontinentalt	1,6			
Fly nordisk	16,4	8,1	12,1	50,00 %

FORRETNINGSREISER

Hotell, Norden	1,3	1,0	0,3	-71,10 %
Km-godtgj.bil(NO)	48,5	23,5	18,9	-19,60 %

AVFALL

Papir, gjenvinning	0,2	0,2	0,3	44,30 %
Restavfall, forbrenning	4,2	4,0	5,0	25,00 %
Scope 3 Utslipp	77,1	64,5	42,2	-34,60 %

Total	106.1	92.1	73.0	-20,70 %
--------------	--------------	-------------	-------------	-----------------

Prosentvis endring		-13,20 %	-20,70 %	
---------------------------	--	-----------------	-----------------	--

*Alternativ beregning utslipp fra el

(Markedbasert metode)	137.3	132.5	172.5	
Prosentvis endring		-3,50 %	30,2%	

Nøkkeltall - Energi og klimaindikatorer

	2016	2017	2018	% ENDRING FRA FORRIGE ÅR
Totalt energiforbruk Scope 1+2 (MWh)	639.4	655.6	861.8	31.5%
Utslipp per årsverk (kgCO ₂ e/ÅV), tCO ₂ e	1.0	0.9	0.5	-48,00 %
Utslipp per omsetn. (kgCO ₂ e/millNOK), tCO ₂ e	0.3	0.2	0.1	-42,20 %
Sum kWh/Oppvarmet areal	174.5	178.7	247.8	38,60 %
Årsverk	105.0	101.6	155.0	52.6%
Oppvarmet areal (m ²)	3 664.0	3 668.0	3 478.0	-5,20 %

VEIEN VIDERE

Aktiv praktisering av vårt samfunnsansvar og en høy etisk standard, er grunnleggende for at konsernet skal ha tillit fra omverdenen, oppnå de forretningsmessige målene og kunne ivareta samvirkeoppgaven på en god måte.

Vi har tro på at vi ved å utøve samfunnsansvar bidrar til økt lønnsomhet og bedret konkurransekraft for vår virksomhet og våre eiere. Vi vil støtte opp om Veikart for grønn konkurransekraft i finansnæringen og Veikart 2050 fra landbruk, mat og drikkenæringen til utvalget for grønn konkurransekraft.

Våre eiere er norske bønder, og hver fjerde norske bonde er kunde hos oss. Landkreditt skal bidra til at god, kortreist, sunn og trygg mat havner på bordet i alle norske hjem. I tillegg er vi opptatt av god dyrehelse, familielandbruk over hele landet og at dyktige bønder får realisert sine planer.

Hensynet til samfunnsansvar må ivaretas kontinuerlig gjennom hele virksomheten vår. Dette er et løpende arbeid hvor vi har fokus på de områdene som er identifisert som vesentlige.

Samarbeid med organisasjoner i landbruket

Vi samarbeider med en rekke organisasjoner som jobber for det norske landbruket og bygdelivet.

NORGES BONDELAC

Vårt formål om å tilby gode finansielle løsninger for landbruket gjør det naturlig for oss å samarbeide med Norges Bondelag. Samarbeidsavtalen gir blant annet medlemsfordeler på våre produkter og tjenester.

NORGES BYGDEKVINNELAG

Vi støtter Norges Bygdekvinnelag som i over 60 år har arbeidet for levende bygder og kvinnes økonomiske og sosiale rettigheter. Bygdekvinneene har også fokus på matkultur og at bygda skal være en moderne møteplass.

BONDENS MARKED

Landkreditt Bank har alle banktjenestene på nett og mobil som gjør oss til en moderne kortreist bank. På samme måte ønsker vi at alle skal ha tilgang til norske kortreiste kvalitetsprodukter. Derfor støtter vi Bondens marked, slik at de gode og unike varene kan komme ut til forbruker via lokale markeder.

4H NORGE OG NORGES BYGDEUNGDOMSLAG

Landkreditt har i mange år hatt et samarbeid med ungdomsorganisasjonene 4H Norge og Norges Bygdeungdomslag (NBU). Av konkrete aktiviteter kan vårt aktivitetsfond trekkes frem, der Landkreditt i samarbeid med Norges Bygdeungdomslag deler ut støtte til aktiviteter i lokale bygdeungdomslag.

TILLITSVALGTE 2018

STYRENDE ORGANER

Medlemskapet i Landkreditt er knyttet til bruk av produkter i banken; driftskreditt, samt lån og kreditter med pant i landbrukseiendommer. Ved årsskiftet 2018/2019 var det 9.307 medlemmer. Medlemmer til Landkreditts årsmøte velges gjennom distriktsvise valg som gjennomføres elektronisk på nett. Distrikter med færre enn 400 medlemmer velger en årsmøtorepresentant. 400–800 medlemmer gir rett til å velge to representanter. Distrikter med 801–1.600 medlemmer velger tre representanter og distrikter med mer enn 1.600 medlemmer velger fire representanter.

Årsmøtet 2019 vil bestå av 30 representanter. Årsmøtet er samvirkeforetakets øverste organ og velger blant annet 5 av 7 medlemmer i styret. De ansatte velger 2 medlemmer. Landkreditts styre består pr 31. desember 2018 av 4 menn og 3 kvinner og med 1 mann og to kvinner som varamedlem.

LANDKREDITT SA

Årsmøte – valgt av medlemmene i elektronisk medlemsvalg

ØSTFOLD

Repr.:	Hans Nummestad, Rakkestad	2018/19
Repr.:	Bjørn Brustugun, Trøgstad	2018/20
Repr.:	Ragnhild Duserud, Eidsberg	2018/19
1. vara:	Erik Næsje, Moss	2017/19
2. vara:	Elisabeth Skårer, Eidsberg	2018/20
3. vara:	Einar Magnus Hov, Halden	2018/20

OSLO/AKERSHUS

Repr.:	Torbjörg Kylland, Ås	2017/19
Repr.:	Anders Klaseie, Eidsvoll	2017/19
Repr.:	Marthe Bogstad, Ullensaker	2018/20
1. vara:	Odd Einar Hjortnæs, Asker	2017/19
2. vara:	Hans Petter Aurstad, Ullensaker	2017/19
3. vara:	Morten Tømte, Eidsvoll	2018/20

HEDMARK

Repr.:	Ivar Skramstad, Hamar	2017/19
Repr.:	Marianne Myki, Løten	2018/20
1. vara:	Marte Blakstad Haave, Ringsaker	2018/20
2. vara:	Geir Lervang, Rendalen	2018/20

OPPLAND

Repr.:	Turi Elise Kaus, Ringebu	2018/20
Repr.:	Craig Leo Bertoia, Gjøvik	2017/19
1. vara:	Gro Haraldsdotter Ameng, Østre Slidre	2018/20
2. vara:	Kim Johan Enger, Gjøvik	2017/19

BUSKERUD

Repr.:	Hans Terje Hamremoen, Krødsherad	2018/20
Repr.:	Knut Olav Skrindo, Ål	2017/19
1. vara:	Jon Anders Hindhamar, Drammen	2018/20
2. vara:	Else Marie Tveit Rødby, Hurum	2018/20

VESTFOLD

Repr.:	Anne-Kari Hedlund, Stavern	2017/19
Repr.:	Hans Kristian Teien, Sande	2018/20
1. vara:	Dag Fredrik Eftedal, Larvik	2018/20
2. vara:	Hans Edvard Holtung, Re	2017/19

TELEMARK

Repr.:	Per Ballestad, Skien	2017/19
1. vara:	Knut Haugland, Bø i Telemark	2017/19

AUST- OG VEST-AGDER

Repr.:	Åge Gyland, Flekkefjord	2018/20
1. vara:	Terje Anders Granås, Arendal	2018/20

ROGALAND

Repr.:	Anna Stangeland, Hå	2018/20
Repr.:	Stein Pettersen, Bjerkreim	2018/19
Repr.:	Jakob Eskeland, Vindafjord	2018/20
1. vara:	Jan Idar Haugen, Vindafjord	2018/19
2. vara:	Dag Kristian Rosnes, Karmøy	2018/20
3. vara:	Marit Epletveit, Gjesdal	2018/19

HORDALAND

Repr.:	Lene Vangberg Monsen, Kvinnherad	2017/19
1. Vara:	Peder Nernes, Kvam	2017/19

SOGN OG FJORDANE

Repr.:	Synnøve B. S. Wiik, Davik	2017/19
1. Vara:	Jostein Flatland, Sogndal	2017/19

SØR-TRØNDELAG

Repr.:	Lisbeth Norbye, Selbu	2018/19
Repr.:	Johnny Foss, Indre Fosen	2018/20
1. vara:	Jon Helge Sandberg, Midtre Gauldal	2018/19
2. vara:	Anne Line Killingtveit, Oppdal	2018/20

MØRE OG ROMSDAL

Repr.:	Kristin Gilje Sandnes, Norddal	2018/20
Repr.:	Kristian Bergheim, Vestnes	2018/19
1. vara:	Veronika Rødal Naas, Eide	2018/20
2. vara:	Marte Halvorsen, Halså	2018/19

NORDLAND

Repr.:	Egil Norheim, Sortland	2018/20
Repr.:	Øyvør Åsbakk, Bodø	2018/19
1. vara:	Jørn Ellingsen, Meløy	2018/20
2. vara:	Ingrid Marie Vevelstad, Sømna	2018/19

NORD-TRØNDELAG

Repr.:	Severin Ingemar Klukuken, Verdal	2018/19
Repr.:	Jan Olav Tømmerås, Overhalla	2017/19
1. vara:	Sigmund Johansen, Nærøy	2018/19
2. vara:	Maria Vanebo Reitan, Steinkjer	2017/19

TROMS OG FINNMARK

Repr.:	Ola Johansen, Svanvik	2017/19
Vara:	Randi Hokland, Kvæfjord	2017/19

LANDKREDITT SA

KONTROLLKOMITÉ

Lisbeth Norbye, Selbu (Leder)	2018/19
Lisbeth Norbye, Selbu	2018/20
Per Ballestad, Skien	2017/19
Lene Vangberg Monsen, Kvinnherad	2018/20
Hans Kristian Teien, Sande i Vestfold (vara)	2018/19

STYRET

Knut A. Nordmo, Andøy (styreleder)	2018/19
Elisabeth Gjems, Åmot (nestleder)	2018/19
Kai Linnes, Oslo	2018/20
Hans Edvard Torp, Re	2017/19
Wenche Irene Kristiansen, Sortland	2018/20
Ingrid Fjellstad Luke (ansatt)	2017/19
Øyvind Hestnes (ansatt)	2018/20
Marianne Storhaug Strøm, Klepp (vara)	2018/19
Jørgen Østby (ansatt, vara)	2018/20
Marianne Rudlang (ansatt)	2017/19

REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS, Oslo

ÅRSMØTET

Årsmøte ble avholdt 15. og 16 mars 2018 på Hotel Bristol, Oslo. På møte ble regnskap pr. 31.12.2017, styrets beretning 2017 og forslag til årsoppgjørdisposisjoner godkjent.

FØLGENDE VALG SKJEDDE PÅ DETTE MØTET

Styret: Som styreleder ble Knut A. Nordmo gjenvalgt for 1 år. Elisabeth Gjems ble valgt til nestleder for 1 år. Kai Linnes og Wenche Irene Kristiansen ble valgt som styremedlem i 2 år. Marianne Storhaug Strøm ble valgt som varamedlem til styret for 1 år. De ansatte valgte ved uravstemning Øyvind Hestnes som styremedlem for 2 år og Jørgen Østby som varamedlem for 2 år til styret. Som revisor ble PricewaterhouseCoopers AS gjenvalgt for 1 år.

VALGKOMITÉ FOR 2019

Egil Norheim (leder)	2017/20
Ivar Skramstad	2017/20
Lisa Medhus Breiland	2016/19
Ragnhild Duserud	2018/21
Vara: Kristian Bergheim	2018/19

VALG PÅ ÅRSMØTEREPRESENTANTER

Ved elektroniske valg på årsmøtereprerentanter i 16 distrikter ble følgende valg foretatt:

ØSTFOLD

Representant:	Hans Nummestad, Rakkestad	(gjenvalg)
Representant:	Bjørn Brustugun, Trøgstad	(gjenvalg)
Representant:	Ragnhild Duserud, Eidsberg	(ny)
1. vara:	Erik Næsje, Moss	(gjenvalg)
2. vara:	Elisabeth Skärer, Eidsberg	(ny)
3. vara:	Einar Magnus Hov, Halden	(ny)

OSLO/AKERSHUS

Representant:	Torbjörg Kylland, Ås	(ikke på valg)
Representant:	Anders Klaseie, Eidsvoll	(ikke på valg)
Representant:	Marthe Bogstad, Ullensaker	(ny)
1. vara:	Odd Einar Hjortnes, Asker	(ikke på valg)
2. vara:	Hans Petter Aurstad, Ullensaker	(ikke på valg)
3. vara:	Morten Tømte, Eidsvoll	(ny)

HEDMARK

Representant:	Ivar Skramstad, Hamar	(ikke på valg)
Representant:	Marianne Myki, Løten	(ny)
1. vara:	Marte Blakstad Haave, Ringsaker	(ny)
2. vara:	Geir Lervang, Rendalen	(gjenvalg)

OPPLAND

Representant:	Turi Elise Kaus, Ringeby	(ny)
Representant:	Craig Leo Bertoia, Gjøvik	(ikke på valg)
1. vara:	Gro Haraldsdotter Ameng, Østre Slidre	(gjenvalg)
2. vara:	Kim Johan Enger, Gjøvik	(ikke på valg)

BUSKERUD

Representant:	Hans Terje Hamremoen, Krødsherad	(ny)
Representant:	Knut Olav Skringdo, Ål	(ikke på valg)
1. vara:	Jon Anders Hindhamar, Drammen	(ny)
2. vara:	Else Marie Tveit Rødby, Hurum	(ny)

VESTFOLD

Representant:	Anne-Kari Hedlund, Stavern	(ikke på valg)
Representant:	Hans Kristian Teien, Sande	(gjenvalg)
1. vara:	Dag Fredrik Eftedal, Larvik	(gjenvalg)
2. vara:	Hans Edvard Holtung, Re	(ikke på valg)

TELEMARK

Representant:	Per Ballestad, Skien	(ikke på valg)
1. vara:	Knut Haugland, Bø i Telemark	(ikke på valg)

AGDER

Representant:	Åge Gyland, Flekkefjord	(gjenvalg)
1. vara:	Terje Anders Granås, Arendal	(ny)

HORDALAND

Representant:	Lene V. Monsen, Kvinnherad	(ikke på valg)
1. vara:	Peder Nernes, Kvam	(ikke på valg)

SOGN OG FJORDANE

Representant:	Synnøve B. S. Wiik, Davik	(ikke på valg)
1. vara:	Jostein Flatland, Sogndal	(ikke på valg)

ROGALAND

Representant:	Anna Stangeland, Hå	(ny)
Representant:	Stein Pettersen, Bjerkreim	(gjenvalg)
Representant:	Jakob Eskeland, Vindafjord	(ny)
1. vara:	Jan Idar Haugen, Vindafjord	(gjenvalg)
2. vara:	Dag Kristian Rosnes, Karmøy	(ny)
3. Vara:	Marit Epletveit, Gjesdal	(ny)

MØRE OG ROMSDAL

Representant:	Kristin Gilje Sandnes, Norddal	(ny)
Representant:	Kristian Bergheim, Vestnes	(ny)
1. vara:	Veronika Rørdal Naas, Eide	(ny)
2. vara:	Marte Halvorsen, Halså	(ny)

SØR-TRØNDELAG

Representant:	Lisbeth Norbye, Selby	(gjenvalg)
Representant:	Johnny Foss, Indre Fosen	(ny)
1. vara:	Jon Helge Sandberg, Midtre Gauldal	(gjenvalg)
2. vara:	Anne Line Killingtveit, Oppdal	(ny)

NORD-TRØNDELAG

Representant:	Severin Ingemar Kluku, Verdal	(ny)
Representant:	Jan Olav Tømmerås, Overhalla	(ikke på valg)
1. vara:	Sigmund Johansen, Overhalla	(gjenvalg)
2. vara:	Maria Vanebo Reitan, Steinkjer	(ikke på valg)

NORDLAND

Representant:	Egil Norheim, Sortland	(gjenvalg)
Representant:	Øyvør Åsbakk, Bodø	(ny)
1. vara:	Jørn Ellingsen, Meløy	(ny)
2. vara:	Ingrid Marie Vevelstad, Sømna	(ny)

TROMS OG FINNMARK

Representant:	Ola Johansen, Svanvik	(ikke på valg)
1. vara:	Randi Hokland, Kvæfjord	(ikke på valg)

LANDKREDITT BANK AS

STYRET

Valgt i generalforsamling, 22. februar 2018

Inge Støve (styreleder)	2018/19
Eli Reistad (nestleder)	2018/19
Knut A. Nordmo	2017/19
Elin Schanche	2018/20
Ingrid Fjeldstad Luke (ansatt)	2017/19
Øyvind Hestnes (ansatt)	2018/20
Oddveig Gikling Bjørnå (vara)	2018/19
Marianne Rudlang (ansatt – vara)	2017/19
Jørgen Østby (ansatt – vara)	2018/20

REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS

VALGKOMITÉ

Generalforsamlingens valgkomité består av styreleder i Landkreditt SA (Knut A. Nordmo), nestleder i styret i Landkreditt SA (Elisabeth Gjems), og medlemsvalgt styremedlem i Landkreditt SA med lengst funksjonstid i styret (Kai Linnes).

LANDKREDITT BOLIGKREDITT AS

STYRET

Ole Laurits Lønnum (styreleder)
Emil Inversini (nestleder)
Aase Lømo
Lars Johannessen

REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS

LANDKREDITT FORSIKRING AS

STYRET

Ole Laurits Lønnum (styreleder)
Jon Martin Østby (nestleder)
Kjerstin Fyllingen
Per Asbjørn Flugstad
Einar Storsul
Kjell Hansen
Linda Stubsjøen (ansattvara)

REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS

LANDKREDITT FORVALTNING AS

STYRET

Ole Laurits Lønnum (leder)
Jon Martin Østby (nestleder)
Lars Martin Lunde
Bjørn Simonsen
Emil Inversini

VARAMEDLEMMER

Per Bjarne Kvande
Marianne Kirckhoff
Jens Sefland

REVISOR

PricewaterhouseCoopers AS

HILSEN FRA KONSERNESJEFEN

2018

Fremtidens Landkreditt

Vi har i 2018 jobbet med endringer, for at fremtidens Landkreditt skal ha et solid fundament for videre positiv utvikling. Samtidig kan vi stolt vise til nok et år med høy vekst og et godt resultat. Som et ledd i vår strategi om å forsterke Landkreditt som landbrukets finanskonsern, og ambisjonen om økte volumer i både landbruks-, privat- og næringslivsmarkedet, er Landkreditt Forsikring (tidligere Landbruksforsikring) nå et konsernselskap. Vi har samtidig solgt alle aksjer i Landkreditt Finans til BNP Paribas Lease Group.

Finansnæringen endrer seg raskere enn noen gang, med teknologi og regelverk som endringsdrivere. Vi jobber kontinuerlig med å tilpasse kompetanse og organisering for videre digital utvikling og økt effektivitet.

Ved slutten av året gjennomførte vi en arbeidsmiljøundersøkelse i samarbeid med Ennova. Jeg er stolt over at vi, tross store endringer, scorer høyere enn bransjesnitt på arbeidsglede og stolthet over arbeidsplassen. Det er god grunn til å rette en stor takk for fantastisk innsats og endringsvilje til vårt viktigste konkurransefortrinn – nemlig alle våre dyktige medarbeidere, styrer og tillitsvalgte.

OVERSKUDET REINVESTERES I KUNDENE

Med en bransje i rask endring, er effektivitet og virksomhetens konkurransefortrinn blitt stadig viktigere. Et av våre viktigste fortrinn er hvordan vi skiller oss fra de tradisjonelle aktørene i finansnæringen, ved å være et samvirke. Vi har ikke utbyttefokus, men er en samfunnsaktør som reinvesterer vårt overskudd til medlemmenes og kundenes beste. Vi leverer «kundeutbytte» direkte til våre medlemmer og kunder gjennom å ha løpende gode priser.

Vi er også stolte over at vi som landbrukets finanskonsern bidrar til produksjon av norsk mat. Dette er kvaliteter ved Landkreditt som vi vet at verdsettes av både medlemmer og kunder.

ET KREVENDE ÅR FOR LANDBRUKET

2018 går inn i historien som et år med store utfordringer for landbruket. Det har gjennom vekst- og innhøstingssesongen vært krevende forhold knyttet til både tørke og flom.

For Landkreditt som et landbrukssamvirke er det viktig å vise at vi har forståelse for en krevende situasjon. Kompetanse og høy kjennskap til våre kunder er avgjørende i slike situasjoner.

Vi var aktivt ute med budskapet om at bøndene skulle ta tidlig kontakt ved problemer. Både for å finne finansielle løsninger, men også for å få en samtalepartner om økonomien. Vi lovet å strekke oss langt, og handle raskt, for kriserammede bønder. Dette ble positivt mottatt av våre kunder.

Gjennom å utsette høstens renteendring for landbruket, bidro vi i tillegg med nærmere 10 millioner i sparte renteutgifter for våre medlemmer. Vi hadde også nærmere førti artikler i media

som bidro til å formidle og underbygge næringens forhandlinger, og behov for krisehjelp.

ENDRING FOR Å BYGGE FREMTIDENS LANDKREDITT

Vi legger nå grunnlaget for fremtidens Landkreditt, og merkevaren skal kommunisere Landkreditt – bank, fond og forsikring. Vi tilbyr våre kunder og medlemmer full finansiell produktbredde. Dette sammen med videre utvikling, hvor kundene kan betjene seg selv – men også få rådgivning ved behov – øker både kundelojalitet og kundetilfredshet.

Vi har et stort potensiale i å øke produktbruk hos eksisterende kunder i både bank-, fond- og forsikringsselskapet. I 2019 kan vi også tilby forsikringsmøte hjemme på gården, da det ansettes distriktssjefer i alle områdene hvor banken allerede har lokale distriktssjefer. Dette er en modell vi har hatt stor suksess med for banken, og som vil bidra til å gjøre Landkreditt Forsikring til et naturlig valg for bonden. Fremtidens distribusjonsevne forsterkes i det «nye» Landkredittkonsernet.

For Landkreditt Forsikring vil 2019 preges av at vi utvikler både strategi og forretningsmodell samt at vi legger grunnlaget for fortsatt effektiv vekst med god kvalitet.

Perioden frem mot 2022 inneholder fortsatt høy vekst for alle selskaper, samt proaktiv jobbing i hele Landkreditt, for å utnytte teknologi som sikrer effektivitet og vår evne til å fylle formålet.

SOLID MED GOD DRIFT

Når man ser på sammenlignbare eller større aktører, er Landkreditt et av de mest solide finanskonsern i Norge. Vi tilbyr moderne produkter og løsninger, og er et trygt valg for kundene våre.

I sin kredittscore av norske banker, vurderer DNB Markets Landkreditt Bank til A. Kvalitetsmessig er vi nå rangert som den 13. mest kredittverdige norske banken, blant annet som følge

av meget god kvalitet i utlånsporteføljene, samt solide likviditets- og kapitalbuffer. Dette er vi stolte av, og er et resultat av forretningsorientering og fokus på kvalitet i alle ledd.

Landkreditt Forsikring har sterk vekst i 2018, men fikk et negativt resultat påvirket av økt skadeandel og fall i verdi-papirmarkedene. Utgangspunktet for å bygge et sterkt forsikringsselskap frem mot 2022 er svært godt, og hele organisasjonen er klar for å bidra til å løfte selskapet.

For litt over to år siden gjorde vi endringer og la grunnlaget for mer offensiv utvikling også i Landkreditt Forvaltning. Starten i 2017 var svært god, og det er gledelig å se at den sterke utviklingen og veksten har fortsatt i 2018. Selskapet får et historisk godt resultat, og økte sitt forvaltede volum med 30,4 prosent – den prosentvis høyeste veksten i bransjen!

EN STOR TAKK

Jeg er svært takknemlig for positive og endringsorienterte tillitsvalgte, og for gode holdninger og fantastisk innsats fra våre ansatte. De ansatte yter alle sitt beste, for at vi skal lykkes med vårt formål og skape gode kundeopplevelser.

Jeg vet at vi som organisasjon har en sterk vilje til å bidra til at Landkreditt skal lykkes. Et godt arbeidsmiljø med engasjerte og kompetente medarbeidere – og evnen til å ta i bruk ny teknologi – er våre viktigste konkurransefortrinn.

Takk også til alle kunder som velger Landkreditt. Vårt mål er å fortsatt levere et av markedets beste tilbud til alle kunder!

OLE LAURITS LØNNUM

LANDKREDITT KONSERN

Årsberetning 2018

KONSERNET LANDKREDITT

Årsberetning for 2018

Landkreditt har gjennom 2018 foretatt endringer for å bygge fremtidens konsern. Vi har frigjort kapital ved salg av Landkreditt Finans til BNP Paribas og kjøpt oss opp i Landbruksforsikring. Det er gjennomført navneendring til Landkreditt Forsikring og vi tydeliggjør at Landkreditt er merkevarenavn for bank, fond og forsikring. Ytterligere satsning for økt digitalisering og selvbetjente kundeprosesser er viktige fokusområder for å sikre effektivitet slik at vi kan fylle vårt formål. Vi utvikler oss i henhold til vedtatt strategi med fortsatt høy vekst både i landbruk- og privatmarkedet.

I banken er volumvekst for landbruk i 2018 7 prosent og tilsvarende for privatmarkedet 11 prosent. I forsikring økte vi våre premieinntekter med 14 prosent i landbruk-, 9 prosent i næringsliv- og 6 prosent i privatmarkedet. Vår satsning på fond bærer frukter og Landkreditt Forvaltning øker sitt forvaltede volum med 30 prosent som er den prosentvis høyeste veksten i bransjen.

Vi ligger følger målene i strategiplanen, og bygger et sterkere privatmarkedssegment samtidig som vi forsterker vår strategiske posisjon i landbruksmarkedet

EIERSTYRING

Landkreditt har en gjennomgående styringsstruktur der våre 9.175 medlemmer er organisert i 16 valgdistrikter som velger sine representanter direkte til årsmøtet. Vi gjennomfører elektroniske valg for å nå flest mulig medlemmer og sikre en bredest mulig eierstyring. Møter holdes sammen med øvrige arrangementer i landbruket, for å møte flest mulig medlemmer og bønder og slik sett sikre aktiv eierstyring gjennom gode informasjons- og diskusjonsfora i Landkreditt. Årsmøtet og styret er besluttsende organer. De lokale foraene, årsmøtet og høstmøtet skaper god kontakt mellom de demokratiske og forretningsmessige delene av konsernet.

STRATEGI 2019–2022 – HVA ØNSKER VI Å OPPNÅ?

Kundeundersøkelser bekrefter at våre medlemmer verdsetter kombinasjonen av bank, fond, forsikring og landbruksfaglig kompetanse. Vi lykkes med lokal tilstedeværelse kombinert med konkurransedyktige produkter og betingelser. Lokal tilstedeværelse vil forsterkes i 2019 med egne distriktssjefer i forsikring. Vår unike ressurs, engasjerte tillitsvalgte, er positive Landkreditt-

ambassadører. Dette bidrar til at vi i 2018 etterlever vår ambisjon om å være et markedsledende og kompetent finanskonsern for landbruket. Vi forsterker denne posisjonen med Landkreditt Forsikring som konsernselskap.

Videre volumvekst i både bank, forsikring og fond gir skalefordeler, som sammen med teknologi for digitalisering av våre tjenester, sikrer effektivitet, positiv resultatutvikling og konkurransekraft. Ved å bygge større volumer i våre kundesegmenter balanserer Landkreditt sin risiko ved et eventuelt økonomisk tilbakeslag for et av segmentene. Utlånsvolum innen landbruk og privatmarked skal være tilnærmet likt for banken.

I forsikring skal vi vokse på alle tre segmenter, landbruks-, privat- og næringslivsmarkedet, men prioriterer vekst innen landbruk- og privatmarkedet. Dette for å harmonisere og utnytte kundegrunnlaget i banken. Privatmarkedskundene er viktige for bred produktbruk i konsernet og bidrar også til at Landkreditt Bank har en høy innskuddsdekning.

En viktig del av vekststrategien til konsernet er å opprettholde en innskuddsdekning på minimum 70 prosent. Dette gir oss optimal likviditetsstyring og god kostnadskontroll.

Som en større aktør, vil vi være i bedre stand til å håndtere krevende og komplekse lover og regler. En sentral del av strategien er å ta i bruk ny effektiv teknologi. Vi skal ha høy grad av selvbetjening og automatiserte produkter og tjenester. Med økt størrelse og resultat vil vi i større grad kunne investere i ny teknologi, kompetanse og løsninger som kundene etterspør.

STYRET I LANDKREDITT SA

Fra venstre: Elisabeth Gjems, Hans Edvard Torp, Øyvind Hestnes, Ingrid Fjeldstad Luke, Knut A. Nordmo (styreleder), Wenche Irene Kristiansen, Ole Laurits Lønnum (konsernsjef) og Kai Linnes.

Økt aktivitet, synlighet og gode betingelser vil også forsterke både omdømme og kjennskap. Dette vil gjøre oss mer attraktive som medlemsorganisasjon, for kundene og som arbeidsplass.

UNGE BØNDER OG REKRUTTERING

Det er et mål å få ned gjennomsnittsalderen i landbruket og motivere yngre utøvere til å komme inn i næringen. Det er viktig med gode ordninger som sikrer både at den eldre generasjon har råd til å gå av med pensjon, og at den yngre generasjon har råd til å overta. Et viktig ledd i dette er å bygge ordninger som motiverer til å styrke egenkapitalen i landbruket. Dette er viktig for å sikre rekruttering og en god start for de som ønsker å satse på norsk matproduksjon.

Landkreditt satser på unge bønder. Dette er avgjørende for å sikre rekruttering til landbruket og fortsatt norsk matproduksjon. Å etablere seg som bonde er kapitalkrevende. Det er ofte også behov for betydelige investeringer for å opprettholde et driftsapparat som gir en effektiv og rasjonell drift.

Landkreditt har en rekke produkter som er laget for å hjelpe neste generasjons bønder inn i næringen. Gårdssparing for Unge (GSU) er ett av disse, der vi lar de som ønsker å etablere seg som bonde spare penger til dette formålet til svært gode betingelser. Sammen med Boligsparing for Unge (BSU) legger vi til rette for at det skal kunne spares opp kapital til den dagen gården skal kjøpes.

For de som er 45 år eller yngre og i ferd med å etablere seg som bonde yter vi generasjonsskiftelån. Disse lånene gis med rabatterert rente de første tre årene. I tillegg dekker vi tinglysningsgebyr på pantobligasjonen.

Landkreditt Bank har også over tid markedets beste vilkår på driftskreditt til landbruket, noe som representerer en betydelig medlemsfordel og besparelse for landbruket. Etter etableringen av Landkreditt Bank har vi vært en viktig bidragsyter til at renten på trekket på driftskreditten er redusert betydelig. Dette er dokumentert i tidligere undersøkelser gjort av NILF.

Gjennom Landkreditt Forsikring, som landbrukets eget forsikringsselskap, får vi nå også anledning til å jobbe med produktutvikling for å sikre at landbruket også i fremtiden har gode forsikringsprodukter og at det er et forsikringsselskap som har hovedfokus på landbruksnæringen.

Vi samarbeider også med de andre landbrukssamvirkene for å fremme de fordelene vi og de andre organisasjonene har for unge bønder. Her igjennom bidrar vi både til opplæring om landbruksnæringen og fremmer samvirkeformen for fremtidens bønder.

Gjennom vårt gode samarbeid med Norges Bygdeungdomslag støtter vi også deres omfattende skoling av sine tillitsvalgte gjennom fag- og organisasjonskurs på lands- og fylkesplan. Dette er viktig for å skape aktiviteter og sosiale møteplasser for ungdom på bygda.

RAMMEVILKÅR

Den globale veksten har i 2018 bremsset opp, men det er forventninger om videre konjunkturoppgang de neste årene før et eventuelt tilbakeslag kan komme. Uroen i 2018 må sees i lys av en global oppgangsperiode som har vart i snart ti år og investorer som er bekymret for at perioden nærmer seg slutten. Faren for oppbremsing og økt risiko vises tydelig i handelskrigen mellom USA og Kina, samt utfordringene rundt Brexit. Sentralbankene har også snudd fra stimulerende pengepolitikk til kvantitative innstramminger.

I Norge legger vi bak oss to år med fallende arbeidsledighet og vekst i fastlandsøkonomien på ca. 2 prosent. For 2019 forventes noe svakere økonomisk utvikling. Forhold som påvirker negativt er høye strømpriser, moderat fall i boliginvesteringer og fortsatt internasjonal uro. Norsk økonomi påvirkes positivt av økte oljeinvesteringer i 2019.

Finans Norges forventningsbarometer har over flere år vist god fremtidstro. Undersøkelsen som er foretatt i 4. kvartal 2018 viser et fall for tredje kvartal på rad. Tross dette ser nordmenn fortsatt

lyst på fremtida. Forventninger til egen økonomi faller, mens det er en positiv utvikling i troen på landets økonomi. Aldersgruppene med mest gjeld påvirkes negativt av utsiktene til økt rente.

Norges Banks regionale nettverk har positiv fremtidstro med vekst i produksjon for fjerde kvartal 2018 og forventninger om at veksten vil tilta de neste seks månedene. Vekst er drevet av oljesektoren, økte offentlige investeringer og digitalisering av både privat og offentlig sektor.

Det er avgjørende for Norge å lykkes med fortsatt god vekst i fastlandsøkonomien, og stimulere et bærekraftig grønt skifte hvor norsk landbruk bør spille en viktig rolle med produkter basert på fornybare ressurser.

RAMMEVILKÅR FOR DET NORSKE LANDBRUKET

Landkreditt har i over hundre år jobbet for å øke norsk landbruksproduksjon ved å bidra til bedre økonomi for landbrukets utøvere gjennom å utvikle og tilby gode finansielle tjenester. Stortingsflertallet har fastslått at de ønsker høyest mulig selvforsyningsgrad av mat, og landbruk over hele landet. Lav medisinbruk, bærekraft og miljø, høy dyrevelferd og en oversiktlig verdikjede er sentrale stikkord som ligger til grunn for framtidens jordbruk. Men for at bonden skal kunne utvikle eget gårdsbruk til å oppfylle samfunnets mål, trengs forutsigbare rammebetingelser, styrket lønnsomhet og tilgang på kapital.

Ved utgangen av 2018 har antall bønder falt til under 40.000. Landbruket utvikler seg i retning færre, større og mer profesjonelle bruk. Totale investeringer i landbruket holder seg stabilt, mens investering per bruk er økende.

Det siste året har klima og bærekraftdebatten rast rundt landbruket. Mange peker på den norske landbruksmodellen som en del av løsningen på de utfordringer verden står overfor. Vår modell bygger på samarbeid mellom stat og næring, og har langsiktige perspektiver der landbruksnæringa deltar aktivt for å realisere viktige samfunns mål.

Norsk mat er trygg og holder høy kvalitet. En viktig årsak til at norsk landbruk er mer bærekraftig enn landbruket i mange andre land, er at vi har hatt et unikt og langsiktig fokus, der andre kvaliteter enn å kun produsere billigst mulig er vektlagt. Vi har husdyr med god helse og fruktbarhet i tillegg til god produksjonsevne. Dette gjør at vi har verdens friskeste dyr. Kombinert med strenge krav til dyrevelferd og en transparent og oversiktlig verdikjede, har norske husdyr et klart fortrinn. Naturgitte forhold spiller også inn og bidrar til god plante helse og lavt smittepress. Landbruket merker også klimaendringene. 2018 går inn i historien som et år med store utfordringer knyttet til klimatiske forhold. Det har gjennom vekst- og innhøstingssesongen vært krevende forhold knyttet til både tørke og flom, noe som aktualiserer debatten omkring hvordan landbruket skal møte denne typer utfordringer i framtiden.

Norske banker vurderer bonden som en interessant kundegruppe, men begrenser seg i stor grad til tradisjonelle prosjekter med lav risiko og god sikkerhet. Vår erfaring er at en del spennende og økonomisk lønnsomme investeringer er vanskelig å realisere, grunnet manglende virkemidler for å sikre toppfinansieringen.

Dette har også mye å gjøre med at vi har svært variabel verdi på landbrukseieendommer i forskjellige deler av landet, som gjør at andelen av kapitalbehovet som overstiger verdiene av pantet mange steder er betydelig.

Landkreditt jobber derfor aktivt for å påvirke myndighetene til å etablere en risikolåneordning for landbruket. Kombinasjonen lavrisikolån fra bankene, nytt risikolån, tilskudd og egenkapital, vil være tilstrekkelig til å finansiere en høy andel lønnsomme prosjekter i landbruket, der lave panteverdier begrenser låneadgangen i dag. Landbrukets evne til å reinvestere, utvikle og fornye seg styres i stor grad av lønnsomhet og kapitaltilgang. Dette er grunnlaget for at næringa over tid skal ha en bærekraftig utvikling og kunne ta en ledende posisjon i det grønne skiftet, og samtidig levere gode, tradisjonelle norske landbruksvarer.

VIRKSOMHETEN

Landkreditt er Norges ledende finanskonsern innen finansielle produkter og tjenester til landbruket. Vi skal ha videre betydelig vekst innen privat- og næringslivs markedet (næringsliv – forsikring), men fortsatt ha overvekt av volum for både bank- og forsikringsprodukter innen landbrukssegmentet. Vi er markedsledende innen landbrukssegmentet og det er her vi har våre største konkurransefortrinn. Landkreditt SA er morselskapet i finanskonsernet stiftet som en kredittforening i 1915. Landkreditt er et samvirkeforetak av låntakere med pant i landbrukseieendom eller driftskreditt. Etter etableringen av Landkreditt Bank i 2002 har vi utviklet oss til et finanskonsern med full finansiell bredde, bank, fond og forsikring.

Landkreditt Bank er hovedselskapet i konsernet og betjener våre 9.175 medlemmer i morselskapet Landkreditt SA som er låne- og dagligbankkunder i landbruksmarkedet. Det største antall kunder er likevel innenfor privatmarkedet. Dette er en svært viktig kundegruppe for Landkreditt, og vi skal over tid sikre at også våre privatkunder tilbys et av markedets beste totaltilbud. Dette er viktig for å sikre konsernet tilstrekkelig antall kunder for å drive kostnadseffektivt samt sikre økende utlans- og innskuddsvolum. For å sikre kundevennlige løsninger og økt effektivitet gjennom å tilrettelegge for økt selvbetjening hos kundene har konsernet høyt fokus på teknologisk utvikling. Bankkonsernets totalresultat utgjør 240 millioner i 2018, noe som er historisk godt. Resultatet er påvirket av gevinst fra salget av Landkreditt Finans AS. Det vil fortsatt være fokus på å øke bankens inntekter fra øvrige produkter for å øke kundelønnsomheten og som kompensasjon for press på bankens nettorente.

Som et ledd i vår strategi om å forsterke Landkreditt som landbrukets finanskonsern har Landkreditt i 2018 kjøpt seg opp i Landbruksforsikring. Selskapet er nå konsernselskap og har endret navn til Landkreditt Forsikring AS. Landkreditt Forsikring AS tilbyr personforsikring til virksomhetene i landbruksnæringa, samt alle typer skadeforsikringer til bonden, privatpersoner og utvalgte bedrifter. Vi økte i 2018 våre premieinntekter med 14 prosent i landbruks-, 9 prosent i næringslivs- og 6 prosent i privatmarkedet. Selskapet fikk et negativt resultat i 2018 påvirket av økt skadeandel og lavere avkastning i verdipapirmarkedene.

Landkreditt Boligkreditt AS finansierer boliglån gjennom utstedelse av obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) for å bidra til at

konsernets innlånskostnader optimaliseres. Landkreditt bank har god innskuddsdekning, men som følge av høy utlånsvekst har det i 2018 vært behov for å utstede 2 nye obligasjonslån gjennom Landkreditt Boligkreditt. Resultatet i 2018 utgjør 20 millioner kroner (19 millioner kroner i 2017).

Landkreditt Forvaltning forvalter fire verdipapirfond hvorav to aksjefond og to rentefond. Landkreditt utbytte Norden lanseres som nytt aksjefond første kvartal 2019. Samlet forvaltningskapital utgjorde 4.087 millioner kroner pr. 31. desember 2018, fordelt på 2 404 millioner kroner i rentefond og 1 684 millioner kroner i aksjefond. Forvaltet volum økte med 30,4 prosent i 2018 som er den prosentvis høyeste veksten i bransjen. Selskapet har et historisk godt resultat på 2 millioner kroner. Fondssalg bidrar i tillegg med 9 millioner kroner i inntekter til Landkreditt Bank. Selskapet skal frem mot 2022 øke sitt volum og resultat betydelig.

Endringstempoet innen finansnæringen er høyt, salget av Landkreditt Finans frigjør kapital slik at vi kan fokusere på å bygge en enda større og mer effektiv bank. Ved at Landkreditt Forsikring kommer inn som konsernselskap bygger vi samtidig fremtidens Landkreditt med gode komplementære produkter innen bank, fond og forsikring. Gjennom å utnytte synergier og kombinere sterke fagmiljøer i selskapene vil vi kunne utvikle enda bedre produkter og enkle digitale løsninger for kundene. Dette vil komme alle kunder og medlemmer til gode og over tid gjøre oss i bedre stand til å ivareta Landkreditt sitt formål.

Virksomheten i Landkreditt forurenser ikke det ytre miljø. Styret er opptatt av at man i den daglige drift har omtanke for bærekraftig utvikling gjennom energjøkonomisering og god ressursutnyttning.

En redegjørelse for tilnærmingen til den norske anbefalingen for god eierstyring og selskapsledelse finnes på side 97 i årsrapporten.

Virksomheten er lokalisert i Oslo.

RISIKO

Landkreditt er eksponert mot mange ulike typer risikoer. Det er, både på konsolidert nivå og på foretaksnivå, fastsatt rammer som dekker alle relevante områder. Utviklingen følges opp innen den enkelte resultatenheter med rapporter til de respektive styre og til morselskapets styre som konsernstyre. I tillegg til de operative enhetene er risikostyring, compliance og internrevisjon viktige funksjoner.

Kredittrisiko er risiko for at en motpart ikke oppfylder sine forpliktelser. Konsernet har virksomhet i Landkreditt Bank, Landkreditt Forsikring og Landkreditt Boligkreditt hvor virksomheten er av en slik karakter at det kan oppstå fare for tap på utlån, kreditter eller investeringer i verdipapirer og lignende. Det er i de enkelte selskapene etablert rammer innenfor de områder som er aktuelle. I tillegg er det utarbeidet konsernrammer. Kredittrisiko er primært knyttet til utlån til kunder, sekundært til investeringer i rentebærende verdipapirer. Styret vurderer at virksomhetens samlede kredittrisiko er lav.

Forsikringsrisiko er risiko for at premieinnbetalinger ikke er tilstrekkelige til å dekke skadene som oppstår, inkludert kostnader

som følger med, og risiko for at reserver ikke er tilstrekkelige. I dette ligger også risiko for katastrofehendelser. Styret vurderer at virksomhetens samlede forsikringsrisiko er moderat.

Markedsrisiko er risiko for økonomiske tap som følge av endringer i markedsvariabler som for eksempel renter, valuta og finansielle instrumenter. Også på dette området er det etablert rammer i de ulike konsernselskapene der dette er relevant samt konsernrammer. I all hovedsak er utlån til kunder gitt til flytende rente. Tilsvarende har finansieringen (innskudd fra allmennheten og verdipapirinnlån) i hovedsak flytende rente. Vi tar i liten grad valutarisiko. Konsernet har samlet en betydelig portefølje av aksje- og renterelaterte verdipapirer. Styret vurderer at den samlede markedsrisikoen er lav.

Med likvidetsrisiko forstås risiko for manglende likviditet til å kunne innfri forpliktelser ved forfall.

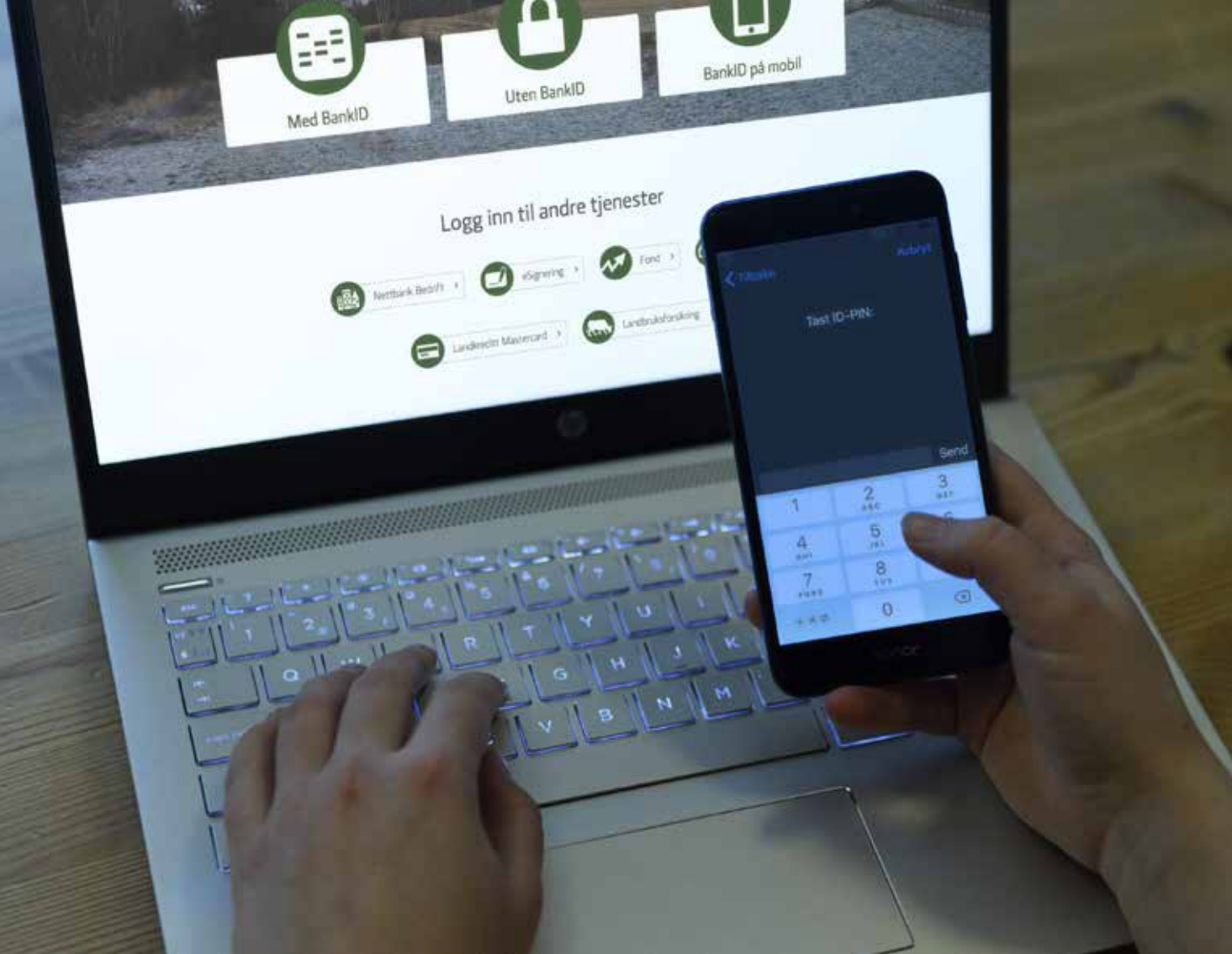
Likviditetsstrategien omfatter alle selskaper i konsernet. Likvidetsrisiko er primært knyttet til aktivitetene i Landkreditt Bank og Landkreditt Boligkreditt. Landkreditt, Landkreditt Forsikring og Landkreditt Forvaltning driver ikke aktiviteter som medfører spesielle finansierings- eller refinansieringsbehov. Konsernets samlede likviditetssituasjon er derfor primært avhengig av at banken har en god likviditet. Konsernet har som målsetting å ha en lav likvidetsrisiko. Det er styrets vurdering at likviditetsrisikoen er lav.

Med operasjonell risiko forstås risiko for tap som følge av utilstrekkelige rutiner eller systemer og menneskelig feil eller svikt eller eksterne hendelser. Landkreditt skal til enhver tid ha oversikt over den operasjonelle risiko som er knyttet til virksomheten. Konsernet skal ha etablert et rammeverk bestående av relevante systemer for å identifisere, måle og vurdere operasjonell risiko. Vurdering skal minimum gjøres årlig i forbindelse med konsernets vurdering av samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil.

Landkreditt befinner seg i et marked med høyt fokus på sikkerhet og hvor bedrageri kan oppstå. Det arbeides derfor kontinuerlig med opplæring og holdningsskapende arbeid både blant ansatte og kunder. For de ansatte arrangeres et sikkerhetsseminar 1–2 ganger i året. Det er opprettet et tverrfaglig sikkerhetsforum som møtes månedlig og som arbeider med interne og eksterne sikkerhetshendelser, samt forebygging av slike hendelser. Sikkerhet er også et fast tema med alle leverandører med spørsmål om informasjon og forebyggende tiltak. Landkreditt følger bransjestandarder og anbefalinger fra ulike sikkerhetsforum (for eksempel NorSIS og Nasjonal Sikkerhetsmyndighet) samt holder seg oppdatert via Finanstilsynets ROS-analyse (Risiko og sårbarhetsanalyse).

Med hensyn til bedrageri internt, er det blant annet etablert rutiner ved ansettelse, bestemmelser rundt håndtering av fullmakter, opplæringstiltak, innsynslogg og annen internkontroll. Det er styrets vurdering at den operasjonelle risikoen er lav.

For å sikre seg at nytt regelverk blir fanget opp og implementert og gjeldende rutiner fulgt er det utarbeidet interne compliance-rutiner i konsernet som blant annet beskriver rapporteringsstrukturen og hvordan kontrollarbeidet skal gjennomføres.

Det er opprettet et eget complianceutvalg som koordinerer oppfølgingen i første forsvarslinje (avdelingsnivå). Videre blir det på bakgrunn av utarbeidet årsplan gjennomført uavhengige kontroller.

FINANSIERING OG EGENKAPITAL

Likviditet og egenkapital er to av de viktigste styringsparametrene i et finanskonsern. I Landkreditt legger vi derfor stor vekt på god likviditetsstyring og et forsvarlig nivå for kapitaldekning.

Likviditeten sikres gjennom en god innskuddsdekning og gode relasjoner med aktørene i verdipapirmarkedene, spesielt det norske obligasjonsmarkedet. Innskuddsdekningen i konsernet utgjør 2018 73 prosent. Ved opptak av verdipapirinnlån er det lagt vekt på at den gjennomsnittlige løpetiden på gjelden skal være forsvarlig og at det skal være god spredning i forfallsstrukturen. Den gjennomsnittlige løpetiden på obligasjonsgjelden utgjør 2,6 år.

DNB Markets vurderer i sin credit score av norske banker Landkreditt Bank konsern til A og rangerer oss nå kvalitetsmessig som den 13 mest kredittverdige norske banken, blant annet som følge av meget god kvalitet i utlånsporteføljene samt solide likviditets- og kapitalbuffer. Styrene i morselskapet og de datterselskapene som er underlagt kapitaldekningsregelverket har høyt fokus på at alle enhetene og den samlede virksomheten i konsernet skal ha en forsvarlig soliditet. Når man ser på sammenlignbare aktører eller større er Landkreditt et av bransjens best

kapitaliserte finanskonsern. Konsernet har solid kapital for å realisere sin strategi frem mot 2022. som omtalt over.

Soliditeten blir også påvirket av samspillet mellom utlånsvekst og inntjening. Vi skal også i kommende periode ha god vekst, vi har solid kapital, men vil avstemme vekst og inntjening mot en fortsatt solid kapitaldekning. Alle de gjennomførte tiltakene de siste årene har bidratt til at konsernet på alle nivåer oppfyller alle de formelle kravene med god margin.

SAMFUNNSANSVAR

I Landkreditt jobber vi for å oppnå lønnsomhet på en måte som er i samsvar med grunnleggende etiske verdier og med respekt for mennesker, miljøet og samfunnet rundt oss. Vi ønsker å bruke konsernets samlede kunnskap og ressurser for å bidra til en bærekraftig utvikling av samfunnet. Som et samvirke skaper vi verdier for den enkelte ved å operere i fellesskap og samvirkemodellen har lang tradisjon for å ta et aktivt samfunnsansvar.

Landkredditts retningslinjer for samfunnsansvar er revidert i 2018 på bakgrunn av en ny vesentlighetsanalyse. Retningslinjene beskriver de overordnede prinsippene for hvordan konsernets selskaper skal ivareta hensynet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og sosiale forhold, det ytre miljøet og bekjempelse av korrupsjon. Retningslinjene er vedtatt av styret i Landkreditt SA og gjelder for alle konsernselskapene.

Samfunnsansvar skal være en integrert og naturlig del av konsernets operative virksomhet og ses på som en del av den langsiktige verdiskapningen. Landkreditt eies av norske bønder, og hver fjerde norske bonde er kunde i konsernet. Landkreditt skal bidra til at god, sunn og trygg mat havner på bordet i alle norske hjem. I tillegg er vi opptatt av god dyrehelse, familielandbruk over hele landet og at dyktige bønder får realisert sine planer.

Daglig praktisering av vårt samfunnsansvar og en høy etisk standard er grunnleggende for at konsernet skal ha tillit fra omverdenen og oppnå de forretningsmessige målene og kunne ivareta samvirkeoppgaven på en god måte.

Oversikt over Landkredditts arbeid knyttet til samfunnsansvar er gitt på side 12 i denne årsrapporten, og på våre hjemmesider.

Siden 2014 har vi, i samarbeid med CEMAsys, fått utarbeidet en rapport som viser vårt energi- og klimaregnskap. Denne årlige rapporten viser oversikten over vårt klimagassutslipp (GHG-utslipp), som en integrert del av en overordnet klimastrategi. Vi kan måle utviklingen i nøkkeltall og evaluere oss selv over tid. Landkreditt vil fortsette å arbeide for å redusere energiforbruket for konsernet totalt sett.

MEDARBEIDERE, LIKESTILLING OG ARBEIDSMILJØ

Landkreditt skal være en attraktiv arbeidsgiver og vår overordnede personalmålsetting er å sikre at vi tiltrekker, utvikler og beholder kvalifiserte, motiverte og forandringsdyktige medarbeidere for å følge med i utviklingen bl.a. innenfor teknologi og digitalisering. Vi må videreutvikle våre ledere og medarbeidere og sikre at vi har evne til å endre og fylle på vår kompetanse i takt med nye krav. Våre medarbeidere og den kompetansen de har, er en viktig ressurs og en helt nødvendig forutsetning for å kunne tilby gode produkter og løsninger for våre eiere og kunder.

Ved årsskiftet var det 157 fast ansatte i konsernet. Det var 8 vikarer i konsernet ved årsskifte. Disse vikarierte for medarbeidere i foreldrepermisjon og i langtidssykefravær.

Interne målinger viser høy arbeidsglede og tilfredshet hos medarbeiderne på alle nivåer i organisasjonen.

Det totale sykefraværet i konsernet endte i 2018 på 3,8 prosent. Sykefraværet har gått ned fra 5,9 i 2017. Landkreditt er en IA-bedrift (Inkluderende arbeidsliv) og vi har i 2018 samarbeidet tett med vår IA-kontakt og vår bedriftshelsetjeneste for å øke nærværet og forebygge sykefravær.

I konsernet er det 55 prosent menn og 45 prosent kvinner.

I rekrutteringsprosesser og i ansettelsesforholdet skal det ikke finne sted diskriminering rundt alder, kjønn, nasjonalitet, religion eller sivil status. Som arbeidsgiver er Landkreditt opptatt av å fremme likestilling og motvirke diskriminering. Det er spesielt fokus på å legge til rette for at begge kjønn skal ha like karrieremuligheter og betingelser.

Samarbeidet med de ansattes tillitsvalgte har vært godt og konstruktivt med jevnlig møter gjennom året. Dette gode samarbeidet har bidratt positivt til utviklingen av driften og resultatet

i konsernet i 2018. Styret er opptatt av at konsernet tilbyr gode arbeidsvilkår. Dette støtter opp under holdningen om at våre ansatte og den kompetansen de representerer er konsernets viktigste ressurs.

Det er styrets oppfatning at arbeidsmiljøet i Landkreditt er godt.

RESULTAT OG BALANSE

Det er styrets vurdering at grunnlaget for videre drift i Landkreditt SA og Landkreditt som konsern er meget godt, og årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

LANDKREDITT SA

I Landkreditt SA utgjør totalresultatet i 2018 -3 millioner kroner (3 millioner kroner i 2017). Driftskostnadene beløper seg til 10 millioner kroner (12 millioner kroner). Driftskostnadene dekker drift av medlemsorganisasjonen og administrasjon av selskapet. Landkreditt SA har ikke egne ansatte og baserer sin drift på kjøp av tjenester fra Landkreditt Bank AS. Resultatet i Landkreditt SA foreslås i sin helhet overført til annen egenkapital som dermed utgjør 1.672 millioner kroner (1.676 millioner kroner). Sum eiendeler utgjør 1.676 millioner kroner (1.680 millioner kroner). Aktividasiden består hovedsakelig av aksjer i datterselskaper. Passivasiden består i det alt vesentlige av egenkapital. Egenkapitalen er hovedsakelig ren kjernekapital. Den rene kjernekapitaldekningen er beregnet til 84,38 prosent (88,08 prosent).

KONSERNET LANDKREDITT

I Landkreddittkonsernet utgjør netto rente- og kredittprovisjonsinntekter 380 millioner kroner (379 millioner kroner). Andre driftsinntekter beløper seg til 206 millioner kroner (85 millioner kroner). Sum driftskostnader utgjør 311 millioner kroner (242 millioner kroner) hvorav tap på utlån og kreditter utgjør 8 millioner kroner (6 millioner).

Utlånsporteføljene i Landkreditt Bank og Landkreditt Boligkreditt tåler etter styrets vurdering eventuelle konjunkturnedganger, og det foreligger ingen signaler eller endringer i rammevilkår som tilsier endringer i forventningene til systematiske tap. Porteføljen og tegningsretningslinjer i Landkreditt Forsikring kvalitetssikres løpende for å sikre at vi vokser med rett risiko. Selskapets forsikringsvolum må økes med kunder av god kvalitet for å bedre risikoevne og forsterke selskapets resultat. Vi har et godt utgangspunkt for videre lønnsom vekst gjennom Landkreditt sin sterke markedsposisjon i landbruket og eksisterende privatmarkedsportefølje.

Konsernet har et totalresultat i 2018 på 234 millioner kroner (183 millioner kroner). Resultatet foreslås i sin helhet tillagt egenkapitalen som for konsernet dermed øker fra 2.892 millioner kroner til 3.014 millioner kroner.

Balansen utgjør 28.938 millioner kroner (26.732 millioner kroner). Netto utlån utgjør 24.054 millioner kroner (23.293 millioner), innskudd fra kunder utgjør 17.443 millioner kroner (16.208 millioner).

Kontantstrømoppstillingen viser at det har vært en meget god utlånsvekst i 2018 og at denne er finansiert ved en god vekst i innskudd fra kunder og netto opptak av nye verdipapirinlån.

Egenkapitalen er hovedsakelig ren kjernekapital, og den rene kjernekapitaldekningen er beregnet til 19,81 prosent (18,72 prosent).

Styret i Landkreditt SA anbefaler at årets overskudd på 234 millioner kroner i sin helhet overføres til annen egenkapital.

IFRS 9

Fra 1. januar 2018 har IFRS 9 erstattet klassifikasjons- og målemodellene i IAS 39. Ingen selskaper i konsernet har endret sine forretningsmodeller for investering i finansielle eiendeler som følge av dette. Finansielle eiendeler i Landkreditt Bank består av utlån til finansinstitusjoner, utlån til kunder og investeringer i verdipapirer. Se note 37 i årsregnskapet for 2017. IFRS 9 har medført en økning i avsetninger til tap på utlån til kunder med 23 millioner kroner.

FRAMTIDSUTSIKTER

Landkreditt ligger foran sine vedtatte mål i overordnet strategi og er inne i en god fase hvor konsernet viser betydelig fremgang. Styret er av den oppfatning at økt satsning på forsikring samt vekststrategien som vi er i gang med vil gjøre Landkreditt til en større og mer solid aktør slik at vi i fremtiden står sterkere i det å fylle vårt formål. Vår evne til å konkurrere på pris og ta risiko for landbruket vil bli styrket over tid.

Det forventes at tapene for konsernet også i fremtiden vil ligge på lave nivåer. Vi vil opprettholde en god innskuddsdekning samtidig som det ved opptak av obligasjonslån legges sterk vekt på å ha en god forfallsstruktur. Styret forventer en positiv resultatutvikling. Styret legger vekt på at vekst avstemmes mot resultatutvikling og opprettholdelse av en fortsatt solid kapitalbase.

TAKK

Styret retter en takk til alle kunder og medlemmer, ansatte i konsernet, tillitsvalgte, forretningsforbindelser og andre samarbeidspartnere for innsats og engasjement i 2018.

Oslo 31. desember 2018

14. februar 2019

Styret i Landkreditt SA

Knut A Nordmo
Styreleder

Elisabeth Gjems
Nestleder

Kai Linnes

Hans Edvard Torp

Wenche Irene Kristiansen

Jørgen Østby

Øyvind Hestnes

Ole Laurits Lønnum
Konsernsjef

RESULTATREGNSKAP

(Alle tall i hele tusen)

	NOTER	2018	2017
Renter ol inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner - amortisert kost		6 049	5 626
Renter ol inntekter av utlån til og fordringer på kunder - amortisert kost		687 885	672 521
Renter ol inntekter av sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi over resultatet		54 698	37 261
Andre renteinntekter		2 652	0
Sum renteinntekter ol inntekter	10	751 283	715 408
Renter ol kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner		65	176
Renter ol kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder		227 436	205 933
Renter ol kostnader på utstedte verdipapirer		121 239	112 768
Renter ol kostnader på ansvarlig lånekapital		8 263	4 885
Andre rentekostnader ol kostnader		13 972	12 924
Sum rentekostnader ol kostnader	10	370 975	336 686
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		380 307	378 722
Utbytte og andre inntekter av verdipapirer med variabel avkastning	16	1 738	3 879
Gebyrer og provisjonsinntekter	11	95 175	58 833
Gebyrer og provisjonskostnader	11	22 823	5 696
Netto inntekt på rentebærende verdipapirer vurdert til virkelig verdi	16	-17 865	16 834
Netto inntekt på aksjer og andeler vurdert til virkelig verdi	16	-5 380	11 432
Gevinst ved salg av aksjer i datterselskap		100 976	0
Oppjustering aksjer		14 070	0
Netto forsikringsinntekter	12	40 216	0
Sum andre driftsinntekter		206 107	85 282
Lønn og andre personalkostnader	15,22	161 391	122 597
Administrasjonskostnader		93 538	72 604
Avskrivninger	18	16 550	12 063
Andre driftskostnader	15	31 769	29 366
Tap på utlån	6	7 814	5 614
Sum driftskostnader		311 062	242 243
Driftsresultat før skatt	14,29	275 353	221 761
Andel resultat tilknyttede selskaper	17	-1 770	12 060
Skattekostnad	23	40 036	45 893
Årsresultat		233 547	187 928
ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER			
Årsresultat		233 547	187 928
Estimatavvik pensjoner		806	-6 988
Skatt av innregnede kostnader	23	-202	1 747
Sum resultatelementer som ikke vil bli reklassifisert til resultatet, etter skatt		605	-5 241
Sum øvrige resultatelementer som senere kan bli reklassifisert til resultat, etter skatt		0	0
Totalresultat		234 151	182 688
FORDELING AV PERIODENS RESULTAT			
Majoritetseiere		228 939	177 556
Minoritetseiere		4 608	10 372
Sum		233 547	187 928
FORDELING AV TOTALRESULTATET			
Majoritetseiere		229 544	172 316
Minoritetseiere		4 608	10 372
Sum		234 151	182 688

BALANSE

(Alle tall i hele tusen)

EIENDELER	NOTER	31.12.2018	31.12.2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker		67 647	65 584
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	25	925 730	693 369
Utlån til og fordringer på kunder	5,6,7,8,9,19	24 054 188	23 293 182
Sertifikater og obligasjoner	16	3 156 066	2 348 190
Ansvalig lån tilknyttet selskap	17	0	20 214
Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	16	234 903	98 328
Andre Aksjer og andeler	17	0	6 315
Eierinteresser i tilknyttede selskaper	17	0	129 136
Gjenforsikringsandel brutto forsikringsforpliktelser	12	369 376	0
Utsatt skattefordel	23	4 503	0
Goodwill	18	27 674	0
Andre immaterielle eiendeler	18	48 191	39 161
Varige driftsmidler	18	23 861	19 068
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		26 120	19 868
Sum eiendeler	14,24,29,30,31,32,33	28 938 259	26 732 415

GJELD OG EGENKAPITAL	NOTER	31.12.2018	31.12.2017
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	26	16 211	15 228
Innskudd fra og gjeld til kunder	26	17 443 132	16 208 145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost	20	7 068 606	7 272 233
Betalbar skatt	23	66 075	45 714
Utsatt skatt	23	0	11 584
Annen gjeld	34	147 578	86 320
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter		56 791	25 604
Pensjonsforpliktelser	22	2 682	500
Brutto forsikringsforpliktelser	12	792 619	0
Ansvarlig lånekapital	21	330 998	175 129
Sum gjeld		25 924 691	23 840 458
Minoritetsinteresser	14	19 023	93 893
Fondsobligasjoner	21	199 150	199 150
Annen egenkapital		2 795 394	2 598 914
Sum egenkapital	13	3 013 568	2 891 957
Sum gjeld og egenkapital	14,24,27,28,29,30,31,32,33	28 938 259	26 732 415

Oslo 31. desember 2018

14. februar 2019

Styret i Landkreditt SA

Knut A Nordmo
Styreleder

Elisabeth Gjems
Nestleder

Kai Linnés

Hans Edvard Torp

Wenche Irene Kristiansen

Jørgen Østby

Øyvind Hestnes

Ole Laurits Lønnum
Konsernsjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(Alle tall i hele tusen)	NOTE	2018	2017
Resultat før skatt		275.353	221.762
Resultatførte renter fra kunder		-687.885	-672.521
Innbetaling av renter fra kunder		686.213	672.568
Resultatførte rentekostnader		370.975	336.686
Utbetaling av renter		-369.979	-335.727
Utbetaling av renter på fondsobligasjoner	21	-8.953	-8.825
Endring eierinteresse tilknyttede selskaper		129.136	-12.060
Finansielle instrumenter ført til virkelig verdi		9.622	-2.878
Realisert gevinst salg datterselskap		-100.976	0
Avskrivninger	18	16.550	12.063
Inn- og utbetalinger av utlån til kunder	7	-792.893	-2.216.972
Inn- og utbetalinger ved omsetning av rentebærende papirer		-787.662	-679.629
Inn- og utbetalinger av innskudd fra kunder	26	1.234.987	1.244.683
Forsikringsforpliktelser		423.243	0
Tidsavgrensningsposter		-155.318	-13.096
Tap på utlån	6	7.814	5.614
Betalte skatter		-39.171	-50.305
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		211.056	-1.498.636
Kjøp av langsiktig investering i aksjer		-139.882	-5.000
Salg av langsiktig investering i aksjer		229.887	0
Mottatt utbytte		0	3.879
Salg av varige driftsmidler		0	0
Kjøp av varige driftsmidler		-5.788	-7.311
Kjøp av immaterielle eiendeler		-13.092	-10.819
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	18	71.126	-19.251
Opptak av obligasjons- og sertifikatgjeld	20,21,28	1.387.853	1.951.139
Nedbetaling av obligasjons- og sertifikatgjeld	20,21,28	-1.435.611	-650.000
Utbytte til minoritet		0	-880
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		-47.758	1.300.259
Netto endring likvider i året		234.424	-217.630
Likviditetsbeholdning 01.01		758.953	976.583
Likviditetsbeholdning 31.12		993.377	758.953
AVSTEMMING AV BEHOLDNING			
Kontanter og fordringer på sentralbanker		67.647	65.584
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		925.730	693.369

ENDRING EGENKAPITAL

(Alle tall i hele tusen)	ANNEN EGENKAPITAL	FONDS- OBLIGASJONER	MINORITETS- INTERESSER	SUM
Egenkapital 01.01.2017	2 437 227	149 250	98 152	2 684 629
Endringer i estimatavik pensjoner	-6 988			-6 988
Skatt av estimatavik pensjoner	1 747			1 747
Utstedelse nye fondsobligasjoner	0	49 900		49 900
Renter betalt på fondsobligasjoner i 2017	-8 825			-8 825
Utbytte utbetalt	0	0	-880	-880
Kjøp av en minoritets andel aksjer i Landkreditt Finans	-1 806		-13 750	-15 556
Årsresultat	177 557		10 372	187 929
Egenkapital 31.12.2017	2 598 914	199 150	93 893	2 891 957
Egenkapital 01.01.2018	2 598 914	199 150	93 893	2 891 957
Tilbakef. gruppenedskr. i forb. med impl. av IFRS 9 pr 01.01.18	1 304		184	1 488
Effekt ved implementering av IFRS 9 pr 01.01.18	-24 275		-265	-24 540
Utsatt skattefordel i forb. med implementering av IFRS 9	4 553			4 553
Korrigert egenkapital 01.01.2018	2 580 495	199 150	93 812	2 873 457
Endringer i estimatavik pensjoner	806			806
Skatt av estimatavik pensjoner	-202			-202
Renter betalt på fondsobligasjoner i 2018	-8 953			-8 953
Andre korreksjoner	-303			-303
Nedbetaling av egne utstedte fondsobligasjoner	0	-150 000		-150 000
Utstedelse av egne fondsobligasjoner	0	150 000		150 000
Kjøp av aksjer i Landbruksforsikring	-5 389	0	19 862	14 473
Salg av aksjer i Landkreditt Finans	0	0	-99 258	-99 258
Periodens resultat	228 939		4 608	233 547
Egenkapital 31.12.2018	2 795 394	199 150	19 024	3 013 567

NOTER

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Landkreditt SA er morselskap i finanskonsern etter holdingmodellen og benevnt som samvirkeforetak av låntakere. Samvirkeforetaket er morselskap i finanskonsernet Landkreditt. Konsernet omfatter Landkreditt SA, Landkreditt Bank AS, Landkreditt Boligkreditt AS, Landkreditt Forsikring AS og Landkreditt Forvaltning AS. Landkreditt Bank AS solgte alle sine aksjer i Landkreditt Finans AS medio 2018, mens Landkreditt SA kjøpte seg opp til en eierandel på 92,6 prosent i Landbruksforsikring AS i samme periode. Selskapet ble fra 1. juni 2018 reklassifisert fra tilknyttet selskap til datterselskap, og er fullt ut konsolidert inn i konsernet fra samme dato. Landbruksforsikring AS skiftet navn til Landkreditt Forsikring AS ultimo 2018.

Landkreditts formål er å eie eller delta i andre foretak som driver bankvirksomhet, forsikringsvirksomhet og virksomhet

forbundet med dette. Landkreditts overordnede mål er ved forvaltning av egen formue og gjennom egne datterselskaper og/eller deltagelse i andre foretak å bidra til bedret økonomi for medlemmene ved å tilby gode finansielle tjenester. Alle som har lån i Landkreditt Bank sikret med pant i landbruks-eiendom eller driftskreditt er medlemmer i Landkreditt SA.

Landkreditt SA er registrert og hjemmehørende i Norge og har hovedkontor i Karl Johans gate 45, Oslo.

Årsregnskapet for konsernet Landkreditt ble behandlet og godkjent av styret 14. februar 2019 og offentliggjort samme dag.

NOTE 2 SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Prinsippene er benyttet på lik måte i alle perioder som er presentert med mindre noe annet fremgår av beskrivelsen. Alle beløp i regnskap og noter er avrundet til nærmeste hele tusen kroner dersom ikke annet er oppgitt.

2.1 BASISPRINSIPPER

Konsernregnskapet for Landkreditt er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) som fastsatt av EU og tilhørende fortolkninger samt årsregnskapsforskriften for banker, finansieringsforetak, med mer.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med unntak av finansielle eiendeler vurdert til virkelig verdi.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

NYE OG ENDREDE PUBLISERTE STANDARDER MED IKRAFTTREDELSE I 2018

Konsernet har implementert følgende standarder og endringer for regnskapsperioden som startet 1. januar 2018:

- IFRS 7 – Finansielle instrumenter
- IFRS 9 – Finansielle instrumenter
- IFRS 15 – Inntekter fra kontrakter med kunder

IFRS 15 omhandler inntektsføring og fastsetter prinsipper for offentliggjøring av viktig og nyttig informasjon for lesere av regnskapsrapporter, både med tanke på opphav, beløp, tidsavgrensninger samt risiko knyttet til inntekter og kontantstrømmer generert av kundekontrakter. Inntektsføring skal skje når en kunde oppnår kontroll over en vare eller tjeneste, og videre har anledning til direkte å nyttiggjøre seg av denne.

Konsernet har følgende inntektsstrømmer som er omfattet av IFRS 15:

Transaksjonsgebyrer – belastes kundens konto fortløpende og på den dato det er påløpt. Inntektsføres fortløpende samme dato

Produktgebyrer – Belastes kundens konto ved hver månedslutt når det er påløpt, og inntektsføres samme periode

Årsgebyrer (debetkort) – Årlig forskuddsbetaling. Belastes kundens konto den måneden ny periode (år) påløper. Inntektsføres på samme måte

Forvaltningsprovisjoner – Opptjenes, inntektsføres og gjøres opp månedlig

Agentprovisjon salg av forsikring - Opptjenes, inntektsføres og gjøres opp månedlig

Gebyrer opptjent via tredjeparter (interbank, VISA etc) - Opptjenes, inntektsføres og gjøres opp månedlig

Andre gebyrer i henhold til prisliste (ad hoc) - belastes kundens konto fortløpende og på den dato det er påløpt. Inntektsføres fortløpende samme dato.

Endringene i IFRS 15 hadde ingen effekt for konsernet.

Endringen i IFRS 9 medførte endringer i regnskapsprinsipper knyttet til klassifisering av visse finansielle eiendeler, samt endring av prinsipp og metode for beregning av tapsavsetninger. Se notene 2.9 og 2.12.

Konsernet har anvendt IFRS 9 som gjelder for årsperioder som begynner 1. januar 2018 for første gang.

Som tillatt i overgangsbestemmelsene i IFRS 9 har konsernet valgt å ikke omregne sammenligningstall. Derfor er sammenligningstall for 2017, rapportert i henhold til IAS 39, ikke sammenlignbare med informasjonen presentert for 2018. Forskjeller som oppstår ved overgangen til IFRS 9, er ført direkte mot annen egenkapital pr. 1. januar 2018. Se note 36.

ENDRINGER I KLASIFISERING OG MÅLING

Klassifisering og måling av finansielle eiendeler etter IFRS 9, bortsett fra egenkapitalinstrumenter og derivater, vurderes ut fra en kombinasjon av enhetens forretningsmodell for styring av eiendelene og instrumentets kontraktsmessige kontantstrømkarakteristikker.

NYE STANDARDER, ENDRINGER OG FORTOLKNINGER TIL EKSISTERENDE STANDARDER SOM IKKE ER TRÅDT I KRAFT OG HVOR KONSERNET IKKE HAR VALGT TIDLIG ANVENDELSE

En rekke nye standarder, endringer til standardene og fortolkninger er pliktige for fremtidige årsregnskap. Blant de som Landkreditt har valgt ikke å tidlig anvende, er de vesentligste opplyst om nedenfor.

IFRS 16 LEIEAVTALER

IFRS 16 Leieavtaler tas i bruk fra 1. januar 2019. For leietaker fjernes dagens skille mellom operasjonelle og finansielle leieavtaler og erstattes av en modell som skal anvendes for alle leieavtaler, med enkelte konkrete unntak. Konsekvensen blir at leieavtaler som regnskapsføres i tråd med den nye modellen vil måtte balanseføres i regnskapet til leietaker i form av en leieforpliktelse og en eiendel som representerer leietakers rett til å bruke den underliggende eiendelen. IFRS 16 viderefører i all hovedsak utleiers regnskapskrav etter IAS 17, der utleier må fortsette å klas-

sifisere leieavtaler enten som operasjonell leieavtale eller finansiell leieavtale.

Landkreditt har gjennomgått og vurdert alle leieavtaler i konsernet. Standarden vil primært påvirke regnskapsføringen av operasjonelle leieavtaler der Landkreditt Bank og Landkreditt Forsikring er leietakere.

Den nye standarden vil tas i bruk fra 1. januar 2019, og konsernet legger opp til å benytte modifisert retrospektiv overgangsmetode der det ikke utarbeides sammenligningstall for 2018. Alle bruksretter blir innregnet til verdien av leieforpliktelsene per 1. januar 2019.

Per balansedag har Landkreditt 124.871 i ikke kansellerbare operasjonelle leieavtaler. Av disse er 125 relatert til kortsiktige leieavtaler og 1.136 er relatert til kontrakter med lav verdi. Begge vil bli innregnet som en kostnad lineært over leieperioden. For de resterende leieforpliktelsene forventer konsernet å innregne 123.610 i bruksrett og leieforpliktelser.

Landkreditt konsern forventer at årsresultatet blir redusert med ca. 3.621 før skatt i 2019 som følge av de nye reglene i IFRS 16. Årets avskrivninger på leieavtaler er ca. det samme beløpet som årlige leiekostnader.

Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter vil øke og kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter vil reduseres med ca. 18.217 siden betalinger av avdrag på leieforpliktelsene blir reklassifisert fra kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter til kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter.

Leieavtaler der konsernet er utleier forventes ikke å ha vesentlig påvirkning på regnskapet.

For øvrig er det ingen andre IFRS eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

2.2 KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

(A) DATTERSLSKAPER

Datterselskaper er alle enheter (inkludert strukturerte enheter) som Landkreditt har kontroll over. Kontroll over en enhet oppstår når konsernet er utsatt for svingninger i avkastningen fra enheten og har evnen til å påvirke denne avkastningen gjennom sin innflytelse over enheten. Datterselskap konsolideres fra dagen kontroll oppstår. Konsolidering opphører når kontroll opphører.

Konsernregnskapet omfatter Landkreditt SA og datterselskapene Landkreditt Bank AS (100 prosent), Landkreditt Boligkreditt AS (100 prosent), Landkreditt Forvaltning AS (100 prosent) og Landkreditt Forsikring AS (92,6 prosent). Det er anvendt enhetlige regnskapsprinsipper for alle selskapene som inngår i konsernregnskapet. Alle inntekter, kostnader, tap og gevinster som direkte angår ett konsernselskap inntektsføres/belastes dette konsernselskapets regnskap. Felleskostnader belastes det enkelte selskap med den andel som vedrører dette selskapets aktiviteter. Konserninterne transaksjoner verdsettes til markedspriser.

Landkreditt Forsikring er konsolidert inn i konsernet fra og med 1. juni 2018. Før dette var selskapet inkludert i konsernets regnskaper som tilknyttet selskap.

I forbindelse med oppkjøpet bokførte konsernet en goodwill på 27,6 millioner, samt at aksjeposten Landkreditt hadde før oppkjøpet ble skrevet opp med 14 millioner.

Landkreditt Bank AS solgte alle sine aksjer i Landkreditt Finans AS (62 prosent) 2. juli 2018. Selskapets resultat er konsolidert inn for første halvår. Gevinsten fra salget er inkludert i regnskapslinjen Gevinst av salg av aksjer i datterselskaper.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert for tjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Urealiserte tap elimineres, men vurderes som en indikator på verdifall i forhold til nedskrivning av den overførte eiendelen. Regnskapene til datterselskaper omarbeides når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

(B) TILKNYTTETE SELSKAPER

Landbruksforsikring AS (46,36 prosent fra 01.01.18 til 31.05.18) er klassifisert som tilknyttet selskap til og med 31.05.2018. Tilknyttet selskap er enheter der konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Betydelig innflytelse foreligger normalt for investeringer der konsernet eier mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Investeringer i tilknyttede selskaper regnskapsføres etter egenkapitalmetoden. På kjøpstidspunktet regnskapsføres investering i tilknyttede selskaper til anskaffelseskost. Investeringer i tilknyttet selskap inkluderer goodwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert med eventuelle senere nedskrivninger.

Andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskaper resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene sammen med andel av ikke resultatførte egenkapitalendringer. Konsernet resultatfører ikke andel av underskudd hvis dette medfører at balanseført verdi av investeringen blir negativ (inklusive usikrede fordringer på enheten), med mindre konsernet har påtatt seg forpliktelser eller avgitt garantier for det tilknyttede selskapets forpliktelser.

2.3 SEGMENTINFORMASJON

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. Virksomhetssegmenter rapporteres på lik måte som ved intern rapportering til selskapets øverste beslutningstaker. Øverste beslutningstaker, som er ansvarlig for allokering av ressurser til og vurdering av inntjening i segmentene, er definert som konsernledelsen.

Konsernledelsen benytter ikke segmentregnskap i sine vurderinger, men benytter de respektives selskaps resultatoppstillinger (se note 14).

2.4 OMREGNING AV UTENLANDSK VALUTA

(A) FUNKSJONELL VALUTA OG PRESENTASJONSVALUTA

Konsernregnskapet er presentert i norske kroner som er både den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskap og alle datterselskaper.

(B) TRANSAKSJONER OG BALANSEPOSTER

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnes om til den funksjonelle valutaen ved bruk av transaksjonskursen. Valutagevinster/-tap som oppstår ved gjennomføring av slike transaksjoner, og ved omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta ved årets slutt til kursen på balansedagen, resultatføres.

2.5 VARIGE DRIFTSMIDLER

Driftsmidler regnskapsføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader direkte knyttet til anskaffelsen av driftsmiddelet. Påfølgende utgifter legges til driftsmiddelets balanseførte verdi eller balanseføres separat, når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler tilknyttet utgiften vil tilflyte konsernet, og utgiften kan måles pålitelig. Regnskapsført beløp knyttet til utskiftede eiendeler resultatføres. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives over forventet utnyttbar levetid som er:

Maskiner	3-10 år
Inventar og utstyr	3-10 år

Driftsmidlenes utnyttbare levetid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig. Når balanseført verdi på et driftsmiddel er høyere enn estimert gjenvinnbart beløp, skrives verdien ned til gjenvinnbart beløp.

Gevinst og tap ved avgang resultatføres, under andre gevinster/-tap, netto og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

2.6 IMMATERIELLE EIENDELER

Kjøpte programvarer og lisenser balanseføres til anskaffelseskost (inklusive utgifter til å få programmene operative) og avskrives over forventet utnyttbar levetid, som normalt er 3 – 5 år.

Landkreditt Bank har en evigvarende lisens for å drive betalingsformidling som løpende vurderes for nedskrivning.

Som hovedregel kostnadsføres utgifter til utvikling og vedlikehold av programvare etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av unik, identifiserbar programvare som eies av selskaper i konsernet, og hvor det er sannsynlig at det vil genereres netto økonomiske fordeler i mer enn ett år, balanseføres som immateriell eiendel.

2.7 LEIEFINANSIERING (FINANSIELL LEASING)

Konsernet solgte alle sine aksjer i Landkreditt Finans pr 2. juli 2018, og har ingen engasjementer definert som finansiell leasing pr 31.12.2018

Inngåtte leasingkontrakter i Landkreditt Finans var definert som finansiell leasing. Avtalene var oppført i balansen som leiefinansiering til kostpris, redusert med eventuelle forskudd og med fradrag for annuitetsmessige avskrivninger i henhold til betalingsplanen for den enkelte kontrakt.

Ingen avtaler hadde restverdigaranti.

2.8 VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE EIENDELER

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid, avskrives ikke og vurderes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte verdi.

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige og inngående kontantstrømmer (kontantstrømgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle eiendeler, unntatt goodwill.

2.9 FINANSIELLE INSTRUMENTER

Finansielle eiendeler og forpliktelser balanseføres på det tidspunkt Landkreditt blir part i instrumentets kontraktsmessige betingelser. Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på oppgjørstidspunktet. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og konsernet i hovedsak har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet. Finansielle forpliktelser fraregnes på det tidspunkt rettighetene til de kontraktsmessige betingelsene er oppfylt, kansellert eller utløpt.

Klassifikasjon og måling av finansielle eiendeler etter IFRS 9, bortsett fra egenkapitalinstrumenter og derivater, vurderes ut fra en kombinasjon av enhetens forretningsmodell for styring av eiendelene og instrumentets kontraktsmessige kontantstrømkarakteristikk.

Målekategoriene for finansielle eiendeler etter tidligere IAS 39 (virkelig verdi over resultat), tilgjengelig for salg, holdt til forfall og amortisert kost er blitt erstattet av:

- Gjeldsinstrumenter til amortisert kost
- Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat, med gevinster eller tap resirkulert over resultat ved fraregning
- Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over utvidet resultat, uten resirkulering av gevinster eller tap ved fraregning (ikke aktuell for Landkredittkonsernet)
- Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

GJELDSINSTRUMENTER TIL AMORTISERT KOST

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsmessige kontantstrømmer, skal i utgangspunktet måles til amortisert kost.

GJELDSINSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER UTVIDET RESULTAT

Gjeldsinstrumenter med kontraktsfestede kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og som holdes i en forretningsmodell med formål både å motta kontraktsmessige kontantstrømmer og salg, skal i utgangspunktet måles til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat,

med renteinntekt, valutaomregningseffekter og eventuelle nedskrivninger presentert i det ordinære resultatet.

Verdiendringer ført over utvidet resultat skal reklassifiseres til resultatet ved salg eller annen avhendelse.

Instrumenter som i utgangspunktet skal måles til amortisert kost eller til virkelig verdi med verdiendringer over utvidet resultat kan utpekes til måling til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet dersom dette eliminerer eller vesentlig reduserer et regnskapsmessig misforhold («accounting mismatch»). Konsernet har ikke benyttet seg av denne opsjonen.

(A) FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRINGER OVER RESULTATET

Finansielle eiendeler som ikke tilfredsstiller kravene til å bli regnskapsført til amortisert kost eller virkelig verdi over utvidet resultat, blir regnskapsført til virkelig verdi over resultatet.

Konsernet har ikke endret sine forretningsmodeller for investering i finansielle eiendeler i forbindelse med implementeringen av IFRS 9. Finansielle eiendeler i Landkreditt konsernet består av kontanter og fordringer på sentralbanker, utlån og fordringer på kredittinstitusjoner, utlån og fordringer på kunder, sertifikater og obligasjoner, herunder rentefond, samt egenkapitalinstrumenter i form av aksjer og aksjefond.

Utlån til kunder består i all hovedsak av utlån til landbruket og til privatmarkedet. Disse har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell med formål å motta kontraktsfestede kontantstrømmer og blir som tidligere regnskapsført til amortisert kost. Renteinntekter er inkludert i linjen Renter og inntekter av utlån og fordringer på kunder etter effektiv rentemetoden.

Regnskapslinjen Utlån til og fordringer på kunder inneholder også fordringer på forsikringskunder.

Kontanter og fordringer på sentralbanker og Utlån til kredittinstitusjoner har kontraktsmessige kontantstrømmer som bare er betaling av rente og hovedstol på gitte datoer og holdes i en forretningsmodell for å motta kontraktsfestede kontantstrømmer. Disse vil bli regnskapsført til amortisert kost og medfører ingen endring fra IAS 39. Renteinntekter er inkludert i linjen Renter og inntekter fra utlån og fordringer på kredittinstitusjoner etter effektiv rentemetoden.

Sertifikater, obligasjoner og andeler i rentefond er del av en portefølje hvor oppfølging og beslutning gjøres på bakgrunn av virkelig verdi i samsvar med en dokumentert risikohåndtering- og investeringsstrategi. Papirer selges og kjøpes løpende. Beslutninger baseres på oppnådd avkastning ved salg, eller en forventet fremtidig utvikling i virkelig verdi ved kjøp, og bærer dermed preg av å være en handelssportefølje. Porteføljen blir regnskapsført til virkelig verdi over resultatet. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi mens renteinntekter inngår i linjen Renter og lignende inntekter av sertifikater og obligasjoner.

Egenkapitalinstrumenter som ble klassifisert som Aksjer og andeler tilgjengelig for salg er nå reklassifisert til Aksjer og andeler

til virkelig verdi over resultatet. Aksjer og andeler som ble klassifisert til virkelig verdi over resultat under IAS 39 vil fortsatt bli målt til virkelig verdi over resultatet under IFRS 9. Realiserte og urealiserte gevinster og tap inngår i «Netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi» mens utbytte inngår i Utbytte.

Presentasjon av finansielle eiendeler med klassifisering er fremstilt i note 30.

Finansielle eiendeler blir testet for nedskrivning. Se note 2.12 for beskrivelse av modell og prinsipper.

B) FINANSIELLE FORPLIKTELSER REGNSKAPSFØRT TIL AMORTISERT KOST

Det er ingen endring i klassifisering og måling av finansielle forpliktelser. Landkreditts finansielle forpliktelser består av Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner, Innskudd fra og gjeld til kunder samt Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer til amortisert kost, herunder Ansvarlig lånekapital.

Rentekostnadene inngår i de respektive resultatlinjene under Rentekostnader ol kostnader etter effektiv rentemetoden.

Finansielle forpliktelser regnskapsført til amortisert kost balanseføres første gang til virkelig verdi. For egne utstedte verdipapirer gjøres også fradrag for transaksjonskostnader pluss tillegg av påløpte renter. I etterfølgende perioder regnskapsføres lån til amortisert kost beregnet ved bruk av effektiv rente. For egne utstedte papirer blir forskjellen mellom det utbetalte lånebeløpet (fratrukket transaksjonskostnader, men tillagt påløpte renter) og innløsningsverdien resultatført over lånets løpetid som rentekostnad og inngår i de respektive resultatlinjene under Renter og lignende kostnader på utstedte verdipapirer.

2.10 NETTOPRESENTASJON AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

Finansielle eiendeler og forpliktelser presenteres netto i balansen bare når det er en ubetinget motregningsrett som kan håndheves juridisk, og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

2.11 VURDERING AV VIRKELIG VERDI

Landkreditt benytter nivåinndeling ved vurdering av virkelig verdi (se note 31).

Konsernet har et team som har ansvaret for verdsettelsen av ulike eiendeler og forpliktelser for regnskapsformål. Teamet rapporterer til visekonsernsjef. De faktiske resultater fra periodens verdsettelse rapporteres også til revisjonsutvalget i forbindelse med regnskapsavleggelsen. Revisjonsutvalget mottar rapporter om endringer i prinsipper for verdsettelse.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på omsetningskurs på balansedagen.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesteknikker. Konsernet benytter ulike metoder og gjør forutsetninger basert på markedsforholdene som eksisterer på hver balansedag. For langsiktige forpliktelser benyttes omsetningskurs for det aktuelle instrument eller for

et lignende instrument. Andre teknikker, slik som diskontert verdi på fremtidige kontantstrømmer benyttes for å fastsette virkelig verdi for øvrige finansielle instrumenter.

Virkelig verdi på finansielle forpliktelser estimeres ved å diskontere fremtidige kontraktsfestede kontantstrømmer med konsernets alternative markedsrente for tilsvarende finansielle instrumenter.

Hvis det på balansetidspunktet er lenge siden siste omsetning av et rentebærende verdipapir, estimeres virkelig verdi ved å legge et spreadtillegg til markedsrenten på balansetidspunktet. Tillegget i spreaden er i henhold til markedets oppfatning av risikoen på balansetidspunktet. Alle input i modellen er markedsbaserte

2.12 ENDRING I NEDSKRIVNINGSMODELL

Tidligere regler (IAS 39) innebar avsetning til tap basert på en «incurred loss» model. Det vil si at tapsavsetningene var betinget av at det forelå objektive bevis på at et verdifall hadde inntruffet på balansedagen. Under IFRS 9 avsettes det imidlertid løpende for forventet tap. De nye prinsippene gjelder for finansielle eiendeler som er gjeldsinstrumenter, og som måles til amortisert kost. I tillegg er også lånetilsagn og finansielle garantikontrakter omfattet. Måling av nedskrivning for forventet tap avhenger av om kredittrisiko har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning, og når kredittrisikoen ikke har økt vesentlig etter førstegangsinnregning, eller som har lav kredittrisiko på balansedagen, er nedskrivningene basert på 12 måneders forventet tap («trinn 1»). Dersom kredittrisiko har økt vesentlig siden førstegangsinnregning (med mindre de har lav kredittrisiko på balansedagen), men ikke objektive bevis for verdifall, er nedskrivningene basert på forventet tap over levetid («trinn 2»). Akkumulert forventet tap i «trinn 1» og «trinn 2» erstatter nåværende gruppenedskrivninger. De individuelle tapsavsetningene i IAS 39 vil ikke endres ved overgangen til IFRS 9 («trinn 3»).

Landkreditt konsern har etter bestemmelsene i IFRS 9 valgt en tapsgradstilnærming for å estimere forventet kreditttap. Tapsgrad er beregnet per kundesegment ved å dividere konstaterte tap i siste tilgjengelige periode med diskontert volum i samme periode. Landbrukssegmentet (LB) viste tapsgrad lik 0,08 prosent og SMB 0,28 prosent.

Det var ingen konstaterte tap på lån gitt til personkunder (PM) i perioden, noe som gir begrenset mulighet til å matematisk beregne tapsgrad for dette segmentet. Vi har derfor benyttet våre beregninger og innsikt fra LB-segmentet for å sette tapsgrad for PM, siden det er store likhetstrekk mellom disse to segmentene.

Boligmarkedet er i dag høyt priset og har en iboende usikkerhet i forhold til fremtidig verdiutvikling. Vi tror i tillegg det er usannsynlig med null tap på utlån i dette segmentet i fremtiden.

Med en konservativ belåningsgrad i porteføljen forventes imidlertid lave tap og endelig tapsgrad er derfor satt til 0,04 prosent.

I forbindelse med levetidsberegning av forventet tap har nedbetalingsfaktor blitt beregnet per segment. Tabellene nedenfor viser gjennomsnittlig nedbetaling per år uttrykt ved gjenstående eksponering i prosent. Tapsgrad per segment fremgår også.

NEDBETALINGSPLAN/TAPSGRAD

ÅR	LB		PM		SMB	
	NEDBETALING %	TAPSGRAD %	NEDBETALING %	TAPSGRAD %	NEDBETALING %	TAPSGRAD %
1	100	0,08	100	0,04	100	0,28
2	95	0,08	68	0,04	79	0,28
3	79	0,08	51	0,04	64	0,28
4	62	0,08	40	0,04	52	0,28
5	48	0,08	35	0,04	38	0,28
6	38	0,08	29	0,04	28	0,28
7	29	0,08	26	0,04	17	0,28
8	25	0,08	23	0,04	14	0,28
9	21	0,08	19	0,04	11	0,28
10	17	0,08	16	0,04	8	0,28
11	14	0,08	13	0,04	6	0,28
12	11	0,08	11	0,04	5	0,28
13	9	0,08	9	0,04	4	0,28
14	8	0,08	7	0,04	3	0,28
15	6	0,08	6	0,04	2	0,28

Ovennevnte tapsgrader og nedbetalingsfaktorer ligger til grunn for konsernets estimering av kredittap etter IFRS 9.

Som beskrevet over går nedskrivning til tap på utlån og fordringer gjennom tre trinn ettersom kredittrisikoen endrer seg.

Uavhengig av trinn blir det beregnet forventet tap på poster utenfor balansen, så som garantier og ubenyttede rammer på kreditter.

TRINN 1

Ved første gangs regnskapsføring beregner selskapet et dag-1 tap, tilsvarende 12 måneders forventet kredittap.

Trinn1 omfatter alle finansielle eiendeler som ikke har en vesentlig høyere kredittrisiko enn ved førstegangsinnregning, eller har lav kredittrisiko ved førstegangsinnregning. Avsetningen for tap tilsvarer neste 12 måneders forventede tap. Alle lån og fordringer som ikke er overført til trinn 2 eller 3 er plassert i denne kategorien.

TRINN 2

Omfatter lån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning (med mindre de har lav kredittrisiko på balansedagen), men hvor det ikke er objektive bevis for tap. For disse eiendelene avsetter konsernet for forventet tap over hele den kontraktsfestede levetiden. Landkreditt har definert at vesentlig økning i kredittrisiko ved utlån til kunder inntreffer dersom betaling er forsinket med 30 dager eller mer,

og/eller der hvor svekket betjeningsevne avdekkes i konsernets interne risikostyring og klassifiseringsmodeller.

Renteinntekter knyttet til utlån i trinn1 og trinn 2 blir beregnet etter den effektive rentemetoden på den brutto balanseførte verdien.

TRINN 3

Består av utlån og fordringer som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedatoen. For disse eiendelene avsettes det også for forventet tap over hele den kontraktsfestede levetiden. Konsernet har definert vesentlig økning i kredittrisiko siden innvilgelse, og hvor det er objektive bevis på tap på balansedatoen, til å inntreffe ved overtrekk og restanser eldre enn 90 dager.

Disse lånene er presentert netto i selskapets balanse og renteinntekter på utlån i trinn 3 blir beregnet basert på netto balanseført verdi.

Lån som er i trinn 2 eller 3 kan ikke re-klassifiseres til et lavere trinn før etter minimum 3 måneder etter at de erklært friske igjen.

Konsernet benytter ikke bestemmelsen som gir mulighet for kategorisering «low risk», slik at alle negative bevegelser mellom risikoklassene nedenfor oppfattes som vesentlig økning i kredittrisiko.

REGELSETT TRINN Plassering		NY RISIKOKLASSE				
		A	B	C	D	E
START RISIKOKLASSE	A	1	2	2	2	3
	B	1	1	2	2	3
	C	1	1	1	2	3
	D	1	1	1	1	3
	E	3	3	3	3	3

Tabellen viser hvordan første gangs innregning (start risikoklasse til høyre), sammen med dagens risiko klasse (ny risikoklasse øverst) identifiserer hva som er vesentlig økning i kredittrisiko og respektiv plassering i trinn.

Risikoklasse A: Kunder med svært god betjeningsevne, og som gir økonomisk handlefrihet og mulighet for sparing

Risikoklasse B: Kunder med god betjeningsevne som gir økonomisk handlefrihet

Risikoklasse C: Kunder med tilstrekkelig betjeningsevne til å dekke alle husholdningens kostnader

Risikoklasse D: Kunder uten tilstrekkelig betjeningsevne til å dekke alle husholdningens kostnader

Risikoklasse E: Kunder med lån/engasjement som har ubetalte terminer eldre enn 90 dager

Selve tapsavsetningen for konti i trinn 1 beregnes ved å ta engasjementet multiplisert med tapsgrad. For trinn 2 og 3 skal det beregnes forventet kredittap over hele engasjements løpetid, som skal neddiskonteres til nåverdi basert på effektiv rente. Dette gjøres ved å summere det multipliserte av tapsgrad og forventet engasjement per fremtidige år hensyntatt nedbetalingsfaktor. Endelig justeres forventet kredittap (tapsavsetningen) for trinn 1, 2 og 3 basert på vurderinger av de nærmeste års makroøkonomiske utsikter. Herunder vår samlede vurdering av rentemarked, boligpris og arbeidsledighet som gjennom sannsynlighetsvektet utfall vil kunne påvirke tapsavsetningen.

Både ved justering av tapsgrad og sannsynlighetsvektet utfall kan forventet avsetning bli justert.

SANNSYNLIGHETSVEKTING AV FORVENTET TAP

UTFALL	FAKTOR FOR UTFALL (%)	SANNSYNLIGHET (%)
Forventet	100	60
Pessimistisk	110	30
Optimistisk	90	10

Kvantitativ informasjon om maksimal kreditteksponering, forfalte og nedskrevne lån finnes i note 5, 6, 7 og 33.

KONTANTER OG FORDRINGER PÅ SENTRALBANKER

Konsernets Kontanter og fordringer på sentralbanker er utelukkende mot Norges Bank. Norges Bank er ratet Aaa hos Moodys og AAA/A-1+ fra S & P og oppfylder dermed standardens presumpsjon om lav kredittrisiko. Norges Bank har en PD på 0,00 og konsernet gjør følgelig ikke noen tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

Konsernets Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner er mot finansinstitusjoner med minimum A- rating og oppfylder dermed standardens presumpsjon om lav kredittrisiko. Konsernet har vurdert at dette, sammenholdt med LGD, lav eksponering, det faktum at størsteparten av eksponeringer er mot en systemviktig bank, og at eksponeringen i all vesentlighet er over-night plasseringer, gir uvesentlige tapsavsetnin-

ger. Det er derfor foreløpig ikke foretatt tapsavsetninger knyttet til denne balanseposten.

Se note 36 vedrørende implementering av IFRS 9.

2.13 GJENFORSIKRINGSANDEL BRUTTO FORSIKRINGSFORPLIKTELSER

Gjenforsikringsandelen omfatter de beløp som selskapet forventer å motta fra gjenforsikringsselskaper i henhold til inngåtte gjenforsikringsavtaler. Andelen skal nedskrives dersom den har falt i verdi. Verdifall inntreffer hvis man har mottatt objektiv informasjon om at krav ikke betales, og der virkningen av dette kan måles på pålitelig måte.

2.14 FINANSIELLE GARANTIER

Landkredit Bank har avgitt garantier til landbruks-, bygge- og transportsektorene. Finansielle garantier innregnes til virkelig verdi ved første gangs måling, og deretter til det høyeste av hva som forventet tap etter IFRS 9 og beløp ved første gangs måling,

korrigert for total inntektsført beløp etter IFRS 15. Provisjonen periodiseres over garantiens løpetid. Kommer garantien til utbetaling, omgjøres garantien til finansiell eiendel og bokføres i balansen på linjen Utlån og fordringer på kunder. Nedskrivninger på finansielle garantier bokføres som tap på utlån.

2.15 VURDERING AV ANDRE FORPLIKTELSE

Leverandørgjeld og andre forpliktelser bokføres til nominell verdi og reguleres ikke for renteendringer.

2.16 UTSATT SKATT

Utsatt skatt er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller forpliktelse, og eiendelens eller forpliktelsens skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser som gjelder på balansedagen. Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel nettoføres.

2.17 PENSJONSFORPLIKTELSE

Selskapene i konsernet har ulike pensjonsordninger. Pensjonsordningene er i hovedsak finansiert gjennom innbetalinger til forsikringsselskaper, fastsatt basert på periodiske aktuarberegninger. Konsernet har både ytelsesplaner og innskuddsplaner. Landkreditt Bank lukket i 2015 den ytelsesbaserte pensjonsordningen, og overført alle ansatte født etter 1963 til en innskuddspensjonsordning. Ansatte født i 1963 eller tidligere ble værende i ytelsespensjonsordningen. Det er utstedt fripoliser for alle som er overført til innskuddspensjon, samt at det blir utbetalt en månedlig kompensasjon. Kompensasjonen er klassifisert som lønnskostnad.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som ikke er en innskuddsplan. Typisk er en ytelsesplan en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Pensjonsutbetalingen er normalt avhengig av en eller flere faktorer slik som alder, antall år ansatt i selskapet og lønn.

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor arbeidsgiver betaler faste bidrag til en separat juridisk enhet. Arbeidsgiver har ingen ytterligere betalingsforpliktelser etter at innskuddene er blitt betalt. Arbeidsgiver har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere bidrag hvis enheten ikke har nok midler til å betale alle ansatte ytelser knyttet til opptjening i inneværende eller tidligere perioder. Ved innskuddsplaner betaler arbeidsgiver innskudd til offentlig eller privat administrerte forsikringsplaner for pensjon på obligatorisk, avtalemessig eller frivillig basis. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad når de forfaller. Forskuddsbetalte innskudd bokføres som en eiendel i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere fremtidige innbetalinger.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidlene. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med OMF-rentekurven, da dette markedet anses dypt. OMF (obligasjoner med fortrinnsrett) utstedes av selskaper med høy kredittverdigh-

het. Forpliktelsene kan ha inntil 30 års løpetid, og OMF-renten skal ha tilnærmet den samme løpetiden som den relaterte pensjonsforpliktelsen. Bruk av foretaksobligasjon som diskonteringsrente krever at det finnes foretaksobligasjoner med lang løpetid, høy kvalitet, i samme valuta, og at det er et dypt marked for slike obligasjoner. Markedsaktører har fremholdt at OMF-markedet er dypt, og at prisingen i markedet er pålitelig. Analyser utført eksempelvis av aktører som Gabler Wassum, samt interne analyser, hensyntatt rentebytteavtaler, underbygger at det finnes et dypt og likvid marked for foretaksobligasjoner med høy kredittverdighet, konsentrert til OMF. Det norske OMF-markedet har blitt mer velutviklet etter finanskrisen, og har høy kredittrating. Norsk regnskapsstiftelse konkluderte med, i sin oppdaterte veiledning for pensjonsforutsetningen per 31.12.2012, at OMF-renten ikke kan avvises som basis for fastsettelse av diskonteringsrenten. Landkreditt har derfor konkludert med å legge OMF-renten til grunn som diskonteringsrente for beregning av pensjonsforpliktelsen.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene føres over utvidet resultat.

Endringer i pensjonsplanens ytelser kostnadsføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

2.18 AVSETNINGER

Landkreditt regnskapsfører avsetninger for eventuelle utbedringer, restrukturering og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser der det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser, og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet

Det settes ikke av for fremtidige driftstap. I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme natur, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsene vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett. Avsetning for gruppen regnskapsføres selv om sannsynligheten for oppgjør knyttet til gruppens enkeltelementer kan være lav.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsssats før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og risiko spesifikk for hendelsen.

Det eksisterer ingen juridiske eller selvpålagte hendelser med sannsynlighet for oppgjør som har medført noen slike avsetninger i regnskapet per 31.12.2018.

2.19 BRUTTO FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

Består av avsetning for ikke opptjent premie samt erstatningsavsetninger.

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie er den premien som ikke er opptjent i inneværende periode. Opptjeningen skjer i takt med kontraktens lengde, som i all vesentlighet er 12 måneder.

Erstatningsavsetninger dekker skader som er oppstått og meldt ved utgangen av regnskapsåret. Denne betegnes som RBNS (Reported but not settled). I tillegg skal avsetningen dekke skader som er inntruffet, men ikke meldt til selskapet. Denne betegnes som IBNR (Incurred but not reported). For inntrufne, ikke meldte skader avsettes det ved hjelp av statistiske metoder, beregnet av aktuar.

2.20 UTSTEDTE FONDSOBLIGASJONER

Landkreditt Bank har utstedt fondsobligasjoner. En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men banken har ikke plikt til å utbetale renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under fem prosent eller samlet kapitaldekning faller under seks prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fra og med 2. kvartal 2016 ble fondsobligasjoner reklassifisert fra gjeld til egenkapital da de ikke tilfredsstiller definisjonen av finansielle forpliktelse i henhold til IAS 32. Fondsobligasjonene er evigvarende og banken har en ensidig rett til ikke å betale renter til investorene under gitte vilkår. Renter presenteres ikke som en rentekostnad i resultatet, men som en reduksjon i annen egenkapital.

2.21 EGENKAPITAL

Landkreditt er et samvirkeforetak innen finansområdet. Landkreditts formål er å eie eller delta i andre foretak som driver bankvirksomhet, forsikringsvirksomhet og virksomhet forbundet med dette. Landkreditts overordnede mål er ved forvaltning av egen formue og gjennom datterselskaper eller deltagelse i andre foretak å bidra til bedre økonomi for medlemmene ved å tilby gode finansielle tjenester. Alle som har lån i Landkreditt Bank, sikret med pant i landbrukseieendom og/eller driftskreditt er medlemmer i Landkreditt.

2.22 RENTEINNTEKTER OG -KOSTNADER

Renteinntekter og -kostnader inntektsføres ved bruk av den effektive rentemetoden. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid. Den effektive rente metode er en metode for beregning av amortisert kost av en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse og fordeling av renteinntekt eller rentekostnad over den relevante periode. Den effektive renten er den renten som diskonterer den forventede fremtidige kontantstrøm til en balanseført verdi over den forventede levetiden til det finansielle instrumentet.

Inntektsføring av renter etter den effektive rentemetoden benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet. Renteinntekter på nedskrevne engasjementer beregnes som ef-

ektiv rente av nedskrevet verdi for engasjementer i trinn 3. Leasingavtalene i Landkreditt Bank konsern klassifiseres som finansielle, og nåverdien av leiebetalinger og ikke garantert restverdi (bruttoinvestering) regnskapsføres som kundefordringer. Differansen mellom nominelle leiebetalinger og ikke garantert restverdi og nåverdien av disse beløpene defineres som ikke opptjent finansinntekt, - klassifisert som renteinntekter i resultatregnskapet (se note 20).

Leieinntekter regnskapsføres på en slik måte at forrentningen av nettoinvesteringen i leieavtalen er konstant for hver periode i leieperioden.

2.23 UTBYTTE

Utbytte resultatføres når rett til å motta betaling oppstår.

2.24 GEBYRINNTEKTER OG -KOSTNADER

Gebyrer og provisjoner inntekts- og kostnadsføres i den perioden de er opptjent (inntekt) eller påløpt (kostnad).

2.25 NETTO INNTEKT PÅ RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI

Oppstår fra realiserte og urealiserte gevinster og tap på rentebærende verdipapirer og andre renteinstrumenter.

2.26 NETTO INNTEKT PÅ AKSJER OG ANDELER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI

Oppstår fra realiserte og urealiserte gevinster og tap på aksjer og andeler.

2.27 NETTO FORSIKRINGSINNTEKTER

Netto forsikringsinntekter er summen av premieinntekter for egen regning, minus summen av erstatningskostnader for egen regning, pluss summen av allokerte skadebehandlingskostnader og finansposter.

Forsikringspremie inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Omfatter alle beløp selskapet har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før regnskapsårets avslutning.

2.28 DRIFTSKOSTNADER

Med driftskostnader menes kostnader til:

- personal
- administrasjon
- avskrivninger
- drift
- tap på utlån

2.29 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstilling er utarbeidet ved bruk av indirekte metode.

3.0 RISIKOFAKTORER

Finansiell virksomhet innebærer et behov for styring, forvaltning og kontroll av risiko. God risikostyring skal være et strategisk virkemiddel for å øke verdiskapningen i Landkreditt. Intern kontroll skal bidra til å sikre en effektiv drift, kontrollere de mest vesentlige risikoer av betydning for oppnåelse av konsernets mål, sikre intern og ekstern rapportering av høy kvalitet samt bidra til at alle relevante lover, forskrifter og interne retningslinjer overholdes. Risikoen tallfestes i form av et kapitalbehov knyttet til alle vesentlige risikoer.

Styrene i selskapene i konsernet har tiltrådt de overordnede prinsippene for risikostyring og intern kontroll slik de er vedtatt i konsernstyret i Landkreditt SA dog tilpasset det enkelte selskaps situasjon. Prinsippene revideres minimum årlig.

Konsernets lønnsomhet er blant annet avhengig av evnen til å identifisere, styre og prise risiko som oppstår i forbindelse med finansielle tjenester. Styret i Landkreditt har som mål at den samlede virksomheten skal ha en lav risikoprofil. Risikoprofilen vil dog være sterkt påvirket av morselskapets strategiske målsettinger med hensyn til leveranse av finansielle tjenester til landbruket og organisasjonsformen som innebærer at en vesentlig andel av kundene i Landkreditt Bank gjennom sitt pantelån og/eller driftskreditt er medlemmer og således får innflytelse på morselskapets målsettinger.

Konsernet skal ha solide kapitalbuffer for å kunne ta risiko. De formelle minstekrav til egenkapital innebærer at konsernet skal ha en kapitaldekning på minimum 15,5 %, bestående av 12,0 prosent ren kjernekapital og 3,5 % tilleggskapital. Konsernet har interne minimumskrav som er høyere enn formalkravet. De konkrete minimumsnivåer er nedfelt i dokumentet "Dokumentasjon om risikoprofil og nødvendig kapitalbehov (ICAAP)". Styret har i tråd med Finanstilsynets pilar 2 vedtak fra mars 2017 besluttet at den rene kjernekapitaldekningen i konsernet til en hver tid skal tilfredsstillende de formelle minimumskravene tillagt pilar 2-kravet fra Finanstilsynet (2,8 prosent) samt et internt bufferkrav på 0,5 prosentpoeng. Pr 31. desember 2018 utgjør den rene kjernekapitaldekningen i konsernet 19,81 prosent (18,72 prosent). Det er i de senere årene gjennomført tiltak for å styrke lønnsomheten noe som bidrar til å sikre oppfyllelse av nye kapitalkrav. For kapitaldekning se note 13.

Styret i konsernet skal fastsette overordnede risikorammer for følgende områder:

- Forretningsrisiko
- Kredittrisiko
- Konsentrasjonsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Markedsrisiko
- Operasjonell risiko

Styrene i de enkelte operative selskapene i konsernet fastsetter risikorammer som er konsistente med konsernets overordnede målsettinger. ICAAP-dokumentet inneholder i tillegg sensitivitetsanalyser med hensyn til fremtidig økonomisk utvikling og soliditet. ICAAP-prosessen gjennomføres årlig, eller oftere hvis

det inntrer spesielle hendelser som får stor betydning for den økonomiske utviklingen og soliditeten.

Styret i Landkreditt er konsernets øverste ansvarlige organ for forretningsdriften, inklusive all løpende styring og kontroll. Styret i Landkreditt har ansvar for å påse at konsernet har en egenkapital som er forsvarlig ut i fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i konsernet, og å påse at kapitalkrav som følger av lover og forskrifter blir overholdt. Innenfor rammer som fastsettes av konsernstyret er styrene i de operative selskapene ansvarlige for å etablere hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Risikorammer som fastsettes på selskapsnivå skal være konsistente med konsernets overordnede målsettinger.

Styret i Landkreditt og det enkelte selskap i konsernet gjennomgår årlig konsernets viktigste risikoområder og interne kontroll. Gjennomgangen har som målsetting å få dokumentert kvaliteten på arbeidet innen de viktigste risikoområdene samt svakheter og forbedringsbehov i disse. Gjennomgangen bidrar til å sikre at endringer i risikobildet identifiseres slik at nødvendige forbedringstiltak iverksettes.

Styret i Landkreditt skal sikre at det er etablert revisjons- og risikoutvalg som hver skal bestå av tre styremedlemmer samt et godtgjørelsesutvalg bestående av alle styremedlemmer. Revisjons- og risikoutvalgene skal være et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret i konsernspiss Landkreditt SA, med det formål å føre en uavhengig kontroll med konsernets risikoeksponering, finansielle rapportering og risikostyrings- og kontrollsystemer. Godtgjørelsesutvalget skal, innenfor styrenes ansvarsramme, styrke styrenes oppfølging av belønningspolitikken og den til enhver tid gjeldende godtgjørelsesordning i selskapene i konsernet.

Konsernsjefen har ansvar for å iverksette risikostyring som bidrar til å oppfylle de målene styret i Landkreditt SA setter for konsernets virksomhet, herunder effektive styringssystemer og intern kontroll.

Ledelsen og styret for det enkelte selskap i konsernet skal sørge for å ha kunnskap om alle vesentlige risikoer innenfor eget ansvarsområde, slik at dette kan forvaltes på en økonomisk og administrativt ansvarlig måte. Konsernsjefen gir nærmere retningslinjer for gjennomføringen av overordnet strategi.

Alle områder i konsernet skal foreta en årlig risikogjennomgang som omfatter:

- risikovurderinger
- etablerte kontrolltiltak
- vurdering av egen etterlevelse av eksternt og internt regelverk
- planlagte forbedringstiltak
- faktisk gjennomføring av den etablerte internkontrollen

Rapporteringen gjennomføres på selskapsnivå og danner grunnlaget for konsernsjefens rapport til styret i Landkreditt SA. Rapporteringen gjennomføres årlig.

Risikostyringen og internkontrollen i konsernet er basert på prinsippet om tre forsvarslinjer. Førstelinen er representert ved de utøvende driftsfunksjoner som innenfor sine respektive forretnings- og driftsområder har ansvaret for oppnåelsen av de aktuelle strategier og målsettinger for virksomheten. Førstelinen har ansvaret for at det er etablert og gjennomføres forsvarlig risikostyring og intern kontroll på det enkelte område. Dette inkluderer også ansvaret for compliance i forhold til lover og forskrifter, interne rammer og retningslinjer samt aktuelle bransjestandarder.

Andrelinjeforsvaret omfatter funksjoner for risikostyring og compliance. Andrelinjeforsvaret støtter førstelinjeforsvaret i etablering og gjennomføring av risikostyring og intern kontroll gjennom informasjons-, rådgivnings- og kontrollaktiviteter.

Konsernet har en risikokontrollfunksjon som sikrer etterlevelse av strategi og retningslinjer for risikotaking i organisasjonen. Risikokontrollfunksjonen og utvikling av risikostyringsverktøy er organisert i en egen enhet som er uavhengig av de enheter som utøver forretningsvirksomheten. Funksjonens leder rapporterer direkte til konsernsjef og har adgang til å rapportere direkte til styret ved behov. Risikostyringsfunksjonens leder kan kun sies opp med styrets samtykke.

Landkreditt har en compliancefunksjon som identifiserer og vurderer etterlevelse av lover, forskrifter, interne retningslinjer og bransjestandarder. Det foreligger retningslinjer, prosesser og planer for begge funksjonene. Risikokontroll- og compliancefunksjonene kan integreres i andre funksjoner så lenge det er tilrettelagt for nødvendig uavhengighet og ressursbruk til disse oppgavene.

Retningslinjene for risikokontrollfunksjonen og compliancefunksjonen fastsettes av styret i Landkreditt SA.

Internrevisjonen inngår sammen med styret som en del av tredjelinjeforsvaret.

Det rapporteres både i forhold til faktisk risikoeksponering og maksimal rammeutnyttelse. Rapporteringen inkluderer stresstesting.

Det foreligger ikke lovmessige hindringer, ut over krav nedfelt i generelle lover og forskrifter, for hurtig overførsel av ansvarlig kapital eller tilbakebetaling av gjeld mellom morselskap og datterselskaper.

3.1 RISIKOER

3.1.1 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap som følge av kunders manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser. Kredittrisiko inkluderer restrisiko (risikoen for at sikkerheter er mindre effektive enn forventet), konsentrasjonsrisiko og motpartsrisiko.

Kredittrisiko oppstår primært i forbindelse med utlån til kunder, investeringer i verdipapirer, innskudd i kredittinstitusjoner og ved handel i verdipapirer.

Med mindre det foreligger konkrete indikasjoner på at det er fare for verdifall på utlån til kunder, gjennomføres tapsvurderinger kvartalsvis. Alle kunder med låneengasjement som har ubetalte terminer eldre enn 30 dager gjennomgås. Alle rapporterte engasjementer er gjenstand for vurdering om det foreligger indikasjoner på manglete betjeningsevne og verdifall som følge av svekket kredittverdighet. I tillegg gjennomføres en kvartalsvis vurdering av engasjement på separat observasjonsliste. Kvantitativ informasjon om maksimal kreditteksponering, forfalte og nedskrevne lån finnes i note 5, 6 og 36.

Retningslinjene for investeringer i sertifikater og obligasjoner inneholder rammer for porteføljens samlede durasjon, krav til likviditet, størrelse på eksponering pr motpart i forhold til motpartens gjeld og samlede balanse samt krav til rating. Det er fastsatt rammer som bygger på Finanstilsynets modul for evaluering av risiko som blant annet inneholder kvantifisering av tapspotensialet. Styret mottar månedlig og kvartalsvis rapportering.

Se også presentasjon av maksimal kreditteksponering i note 33.

3.1.2 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser innenfor en gitt tidshorizont. Markedsrisiko inkluderer renterisiko. Konsernet tar kun i meget beskjeden grad aksjerisiko. Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom eiendeler og gjeld. Det kan også være renterisiko knyttet til poster utenfor balansen.

Landkreditt Bank og Landkreditt Boligkreditt har i all hovedsak utlån med flytende rente som er finansiert av innskudd eller obligasjonslån med tilnærmet lik rentebindingsperiode. I tilknytning til de vedtatte rammene er det beregnet renterisiko for et parallelt skift i rentekurven på 2 prosentpoeng, risiko for manglende markedslikviditet samt risiko knyttet til porteføljens risikospredning.

I note 24 presenteres effekten av 1 prosent endring i rentekurven på konsernets resultat. I note 24 finnes også ytterligere informasjon om renterisiko og reprisingtidspunkter.

3.1.3 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risiko for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av dyr finansiering eller prisfall på eiendeler som må realiseres.

Likviditetsstrategien skal bidra til å sikre at aktivitetene innenfor likviditets- og finansieringsområdet er i tråd med de rammebetingelser og retningslinjer som følger den overordnede forretningsideen, strategiske planer og budsjetter, samt at aktivitetene er forsvarlige i forhold til soliditet og evne og vilje til å ta risiko. Videre skal likviditetsstrategien bidra til å sikre at håndteringen av likviditetsrisiko skjer i samsvar med de krav som følger av lover og forskrifter.

Likviditetsstrategien skal sikre at alle forpliktelser kan innfris etter hvert som de forfaller og at planlagt vekst kan finansieres til en fornuftig kostnad.

Rammene for styring av likviditetsrisiko er satt i forhold til at konsernet til enhver tid skal ha likviditet både på meget kort og mellomlang sikt til å møte sine forpliktelser. I det meget korte perspektivet stilles strengere krav til at likviditetsbeholdningen skal være tilgjengelig på kort varsel enn i et noe lengre perspektiv.

Likviditetsrisikoen følges opp daglig hovedsakelig innen tidsperioder som daglig, ukentlig, månedlig og halvårlig. Likviditeten stresstestes regelmessig. Det er utarbeidet en beredskapsplan for å sikre tilfredsstillende håndtering av likviditetsmessige stressede situasjoner. Beredskapsplanen revideres minimum årlig.

Nye internasjonale og nasjonale krav til likviditetsstyring i form av Liquidity Coverage Ratio (LCR) og Net stable Funding Ratio (NSFR) er under innføring. Formalkravene til LCR gjelder fra og med 31. desember 2015 med en gradvis opptrapping av minimumskravene fram til 1. januar 2018, hvor de ble fullt operative, og skal være minimum 100. NSFR skal innføres senere. Likviditetsbeholdningen og forfallstrukturen på gjelden er tilpasset de nye kravene.

3.1.4 OPERASJONELL RISIKO

Med operasjonell risiko forstås risiko for tap som følge av utilstrekkelige rutiner eller systemer og menneskelig feil eller svikt.

Landkreditt skal til enhver tid ha oversikt over den operasjonelle risikoen som er knyttet til virksomheten. Konsernet skal ha etablert et rammeverk bestående av relevante systemer for å identifisere, måle og vurdere operasjonell risiko. Vurdering skal minimum gjøres årlig i forbindelse med konsernets vurdering av samlet kapitalbehov i forhold til risikoprofil (ICAAP).

Etablert rammeverk skal inkludere en strategi for styring av operasjonell risiko som dekker hele virksomheten og som omfatter:

- rammer og retningslinjer for styring av operasjonell risiko
- system for kontroller, registrering, rapportering og oppfølging
- Landkreditts forretningsmodell, virksomhetsområder og konkurranseforhold
- Landkreditts risikokultur.

Rammeverket skal revideres jevnlig i lys av endrede rammebetingelser, makroøkonomiske utsikter, utviklingen innenfor strategiske satsningsområder, konsernets soliditet og økonomiske utvikling.

Landkreditt skal overvåke eventuell økt operasjonell risiko i perioder med større drifts- eller strategiendringer.

3.1.5 FORRETNINGSMESSIG OG STRATEGISK RISIKO

Forretningsmessig risiko er risikoen for manglende resultater basert på at forholdet mellom inntekter og kostnader over tid utvikler seg i feil retning.

Strategisk risiko er definert som risikoen for svekket lønnsomhet på grunn av endringer i konkurranse, rammebetingelser, eksterne faktorer, og lignende.

Forretningsmessig og strategisk risiko følges systematisk opp gjennom langtidsplaner, ICAAP-prosesser og fortløpende vurderinger av måloppnåelse. Det ventes ikke endringer i rammevilkårene for konsernet Landkreditt Bank ut over de endringer som vil være generelle for de fleste norske finansinstitusjoner.

NOTE 4 VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og andre faktorer, inklusive forventninger om fremtidige hendelser som må anses å være sannsynlige.

VIKTIGE REGNSKAPSESTIMATER OG SKJØNNMESSIGE VURDERINGER

Konsernet utarbeider estimater og gjør antakelser knyttet til fremtiden. De regnskapsestimater som følger av dette vil pr. definisjon sjelden være fullt i samsvar med de endelige utfall.

Beregning av pensjonskostnader og nedskrivninger på utlån er til en viss grad basert på skjønn. De viktigste forutsetningene for nedskrivninger på utlån er beskrevet i note 2.12, 5, 6, 7, 9, 36 og pensjonsforpliktelser/-kostnader i note 22.

Landkreditt Bank og Landkreditt Forsikring er andelseiere i flere fond forvaltet av Landkreditt Forvaltning. I henhold til IFRS 10 skal konsolidering vurderes hvis konsernselskaper har kontroll som følge av styremedlemskap, rettigheter til å motta variabel godtgjørelse fra salg av og distribusjon av fond samt mulighet til å påvirke beløp for avkastning. Landkreditt Forsikring oppfyller ingen av forutsetningene. Landkreditt Bank oppfyller kun forutsetningene knyttet til kontroll som følge av styremedlemskap og mottak av variabel godtgjørelse, men ingen av selskapene har mulighet til å påvirke forvalternes beslutninger knyttet til kjøp og salg av verdipapirer som inngår i fondenes porteføljer. Kriteriene for kontroll er ikke oppfylt, og konsolidering er derfor ikke gjennomført.

NOTE 5 MISLIGHOLD OG FORFALTE UTLÅN

MISLIGHOLDTE UTLÅN

TOTALT	2018	2017
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	143 119	178 467
Individuelle nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 3)	49 988	48 196
Nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 2)	8 072	n/a
Nedskrivninger - forventet tap over 12 måneder (trinn 1)	17 271	n/a
Gruppevise nedskrivninger 1)	n/a	1 488
Totale tapsavsetninger	75 331	49 684
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	93 131	130 271
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,39	0,56

1) Etter overgangen til IFRS 9 er gruppevise avsetninger presentert som forventet tap over 12 måneder (trinn 1) og forventet tap over levetiden til instrumentet (trinn 2).

PERSONMARKED	2018	2017
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	51 124	57 334
Individuelle nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 3)	8 697	8 079
Nedskrivninger - forventet tap over levetiden (trinn 2)	284	n/a
Nedskrivninger - forventet tap over 12 måneder (trinn 1)	4 213	n/a
Gruppevise nedskrivninger 1)	n/a	1 000
Totale tapsavsetninger	13 194	9 079
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	42 427	49 255
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,44	0,56

NÆRINGS LIVMARKED	2018	2017
Brutto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	91 995	121 133
Individuelle nedskrivninger – forventet tap over levetiden (trinn 3)	41 291	40 117
Nedskrivninger – forventet tap over levetiden (trinn 2)	7 788	n/a
Nedskrivninger – forventet tap over 12 måneder (trinn 1)	13 102	n/a
Gruppevise nedskrivninger 1)	n/a	488
Totale tapsavsetninger	62 180	40 605
Netto misligholdte utlån eldre enn 90 dager	50 704	81 016
Netto mislighold i prosent av brutto utlån	0,35	0,55

Sum engasjement på alle kunder som har lån med forfalte terminer eldre enn 90 dager eller kreditter med overtrekk over 90 dager.

TOTALT

TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	

ENDRINGER I TAPSAVSETNINGER

Tapavsetning pr. 1.1.2018	17 201	6 709	48 826	72 736
Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:	0	0	0	
Overført til trinn 1	1 147	-1 047	-99	0
Overført til trinn 2	-687	874	-187	0
Overført til trinn 3	-37	-117	154	0
Netto overført	423	-291	-132	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-1 052	2 341	7 997	9 286
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	3 624	367	2 495	6 486
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 385	-977	-8 413	-11 775
Netto endring på ubenyttede rammer/kreditter	93	88	6	187
Konstaterte tap	0	0	4 094	4 094
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-465	-465
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Salg av konsernselskap*	-590	-86	-330	-1 006
Andre justeringer	-43	-79	4	-118
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	17 271	8 072	49 988	75 331
Tap på utlån pr 31.12.2018				7 814

Avsetninger for tap er beregnet basert på forventet verditap (ECL) ved bruk av 3 trinn metoden som beskrevet i note 2.12.

* Landkreditt Bank solgte sin eierandel (majoritet) i Landkreditt Finans 2.7.2018.

PERSONMARKED

TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	

ENDRINGER I TAPSAVSETNINGER

Tapavsetning pr. 1.1.2018	3 823	302	8 616	12 741
---------------------------	-------	-----	-------	--------

Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:

Overført til trinn 1	55	-42	-13	0
Overført til trinn 2	-26	27	-1	0
Overført til trinn 3	-2	-31	32	0
Netto overført	27	-45	18	0

Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	203	72	123	399
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	1 183	14	7	1 204
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 053	-62	-59	-1 174
Netto endring på ubenyttede rammer/kreditter	30	2	0	32
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-8	-8
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Salg av konsernselskap*	0	0	0	0
Andre justeringer	0	0	0	0
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	4 213	284	8 697	13 194
Tap på utlån pr 31.12.2018				453

NÆRINGS- og LIVSMARKED

TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	TOTALT
KLASSIFISERING VED FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG FRISKE LÅN	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING	VESENTLIG ØKNING I KREDITTRISIKO SIDEN FØRSTE GANGS BALANSEFØRING OG OBJEKTIVE BEVIS PÅ TAP	
FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	

ENDRINGER I TAPSAVSETNINGER

Tapavsetning pr. 1.1.2018	13 378	6 407	40 210	59 995
---------------------------	--------	-------	--------	--------

Endring i måling og forventet tap knyttet til overføring mellom trinnene:

Overført til trinn 1	1 092	-1 006	-86	0
Overført til trinn 2	-661	847	-186	0
Overført til trinn 3	-35	-87	122	0
Netto overført	396	-246	-150	0

Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	-1 263	2 260	7 872	8 869
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 451	361	2 489	5 302
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 332	-915	-8 354	-10 601
Netto endring på ubenyttede rammer/kreditter	61	85	7	153
Konstaterte tap	0	0	4 094	4 094
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	-457	-457
Endringer i model/risikoparametere	0	0	0	0
Salg av konsernselskap*	-590	-86	-330	-1 006
Andre justeringer	0	-79	4	-75
Tapsavsetninger pr. 31.12.18	13 102	7 788	41 291	62 180
Tap på utlån pr 31.12.2018				7 361

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	

TOTALT

Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	21 456 087	1 576 864	276 719	23 309 669
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	282 455	-257 039	-25 415	0
Overføringer til trinn 2	-756 398	786 352	-29 954	0
Overføringer til trinn 3	-47 510	-30 917	78 426	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	585 410	-321 956	-5 175	258 279
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	5 691 807	110 838	11 487	5 814 132
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-3 992 974	-248 128	-76 884	-4 317 986
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Salg av konsernselskap*	-1 024 153	-28 358	-20 872	-1 073 383
Andre justeringer	-4 940	0	0	-4 940
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	22 189 783	1 587 657	208 332	23 985 771
Fordringer på forsikringskunder	n/a	n/a	n/a	143 441
Sum brutto utlån til og fordringer på kunder	n/a	n/a	n/a	24 129 212

* Landkreditt Bank solgte sin eierandel (majoritet) i Landkreditt Finans AS pr 02.07.2018.

NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	

PERSONMARKED

Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	8 472 079	183 769	56 822	8 712 669
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	32 614	-24 833	-7 781	0
Overføringer til trinn 2	-63 361	64 152	-792	0
Overføringer til trinn 3	-4 078	-9 288	13 366	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	564 782	-4 308	3 064	563 538
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 969 919	9 927	4 128	2 983 974
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-2 543 155	-48 142	-16 911	-2 608 208
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Salg av konsernselskap*	0	0	0	0
Andre justeringer	-4 940	0	0	-4 940
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	9 423 860	171 276	51 897	9 647 033

	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
	FORVENTET TAP OVER 12 MÅNEDER	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	FORVENTET TAP OVER LEVETIDEN TIL INSTRUMENTET	
NÆRINGS LIVSMARKED				
Brutto balanseførte verdier pr. 1.1.2018	12 984 008	1 393 095	219 897	14 597 000
Overføringer :				
Overføringer til trinn 1	249 841	-232 206	-17 635	0
Overføringer til trinn 2	-693 038	722 200	-29 162	0
Overføringer til trinn 3	-43 432	-21 628	65 060	0
Netto endring på finansielle eiendeler som ikke er fraregnet	20 628	-317 647	-8 240	-305 259
Nye finansielle eiendeler utstedt eller kjøpt	2 721 888	100 911	7 359	2 830 158
Finansielle eiendeler som er fraregnet i perioden	-1 449 819	-199 986	-59 973	-1 709 778
Konstaterte tap	0	0	0	0
Inngått på tidligere konstaterte tap	0	0	0	0
Salg av konsernselskap*	-1 024 153	-28 358	-20 872	-1 073 383
Andre justeringer	0	0	0	0
Brutto balanseførte verdier pr. 31.12.2018	12 765 923	1 416 381	156 435	14 338 738

UTLÅN MED FORFALTE TERMINER

2018

SUM SALDO PÅ LÅNEKONTI MED FORFALTE TERMINER	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Personmarked	152 608	19 579	10 351	22 650
Næringslivmarked	209 538	41 135	27 743	18 101
Totalt	362 146	60 714	38 094	40 751

UTEN NEDSKRIVNINGER I TRINN 3 LÅN MED FORFALTE TERMINER	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Personmarked	152 608	19 579	10 298	17 238
Næringslivmarked	209 538	41 135	23 967	5 168
Totalt	362 146	60 714	34 265	22 406

MED NEDSKRIVNINGER I TRINN 3 LÅN MED FORFALTE TERMINER	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Personmarked	0	0	53	5 412
Næringslivmarked	0	0	3 776	12 933
Totalt	0	0	3 829	18 345

2017

SUM SALDO PÅ LÅNEKONTI MED FORFALTE TERMINER	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Personmarked	82 738	28 500	12 623	6 225
Næringslivmarked	341 271	140 595	50 575	18 194
Totalt	424 009	169 095	63 198	24 419

UTEN INDIVIDUELL NEDSKRIVNING LÅN MED FORFALTE TERMINER	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Personmarked	82 738	28 500	12 623	812
Næringslivmarked	332 459	140 595	50 575	654
Totalt	415 197	169 095	63 198	1 466

MED INDIVIDUELL NEDSKRIVNING LÅN MED FORFALTE TERMINER	1-30 DGR	1-3 MND	3-12 MND	> 12 MND
Personmarked	0	0	0	5 413
Næringslivmarked	8 812	0	0	17 540
Totalt	8 812	0	0	22 953

UTLÅN SOM HAR FALT I VERDI 2017

NEDSKREVNE UTLÅN	BRUTTO UTLÅN	VIRKELIG VERDI AV SIKKERHETER
Personmarked	8 923	843
Næringslivmarked	116 893	77 081
Totalt	125 816	77 924

NOTE 6 NEDSKRIVNINGER OG TAP PÅ UTLÅN 2017

ENDRING I INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER 2017	TOTALT	NÆRINGS LIV	PERSONMARKED
Nedskrivninger på individuelle utlån 1.1.	45 966	40 800	5 166
- Konstaterte tap i perioden med tidligere individuelle nedskrivninger	3 396	3 396	0
+ Økning i individuelle nedskrivninger i perioden	1 928	1 928	0
+ Nye individuelle nedskrivninger i perioden	5 668	2 755	2 913
- Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger i perioden	1 970	1 970	0
= Individuelle nedskrivninger 31.12.	48 196	40 117	8 079

ENDRING I NEDSKRIVNING PÅ GRUPPER AV UTLÅN 2017	TOTALT	NÆRINGS LIV	PERSONMARKED
Nedskrivning på grupper av utlån 1.1.	1 488	1 488	0
+/- Periodens endringer i nedskrivninger	0	0	0
= Nedskrivning på grupper av utlån 31.12.	1 488	1 488	0

Utlånsporteføljen består av lån og kreditter gitt til tre ulike markeder; personmarked, primærlandbruk og næringskunder (SMB). Konsernet har med utgangspunkt i tilnærmet like risikoegenskaper med hensyn til betjeningsevne og pant, vurdert det som hensiktsmessig og riktig å foreta en vurdering av personmarked og primærlandbruk som to grupper.

Næringskundene er relativt få i antall og har større ulikheter i grunnlaget for betjeningsevne og delvis også sikkerhet. Porteføljene vurderes å være robuste i forhold til en konjunkturedgang og det ligger ingen signaler i porteføljene eller endring i rammevilkår som tilsier systematiske tap.

TAP PÅ UTLÅN 2017	TOTALT	NÆRINGSLIV	PERSONMARKED
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	2 464	-598	3 062
+ Periodens endring i nedskrivning på grupper av utlån	0	0	0
+ Konstaterte tap i perioden med tidligere individuelle nedskrivninger	3 396	3 396	0
+ Konstaterte tap i perioden uten tidligere individuelle nedskrivninger	44	44	0
- Inngang på tidligere konstaterte nedskrivninger	290	277	13
Tap på utlån i perioden	5 614	2 565	3 049

RENTEINNTEKTER PÅ NEDSKREVNE UTLÅN 2017	TOTALT	NÆRINGSLIV	PERSONMARKED
Inntektsførte renter	230	230	0

NOTE 7 UTLÅN TIL KUNDER FORDELT PÅ RISIKOKLASSER

Konsernet definerer sine hovedmarkedssegmenter til å være næringsliv og personmarked. Innenfor segmentet næringsliv er landbruk den dominerende næringen. Innen landbruk er hovedvekten av lånene gitt til eiendommer i sentrale områder og sikret innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag. Økt vekt på bostedsverdier medfører positiv verdiutvikling særlig for de eiendommer som ligger i sentrale områder.

Innen personmarkedet vurderes kvaliteten på utlånsporteføljen til å være høy. Hovedvekten av utlånene er gitt på basis av sikkerhet i eiendommer som ligger i sentrale strøk der det i vurdering av betjeningsevne er tatt høyde for en betydelig renteøkning, og der de fleste lån er gitt innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag.

Konsernet benytter en modell for risikoklassifisering av utlån og kreditter til alle kunder som beregner risiko på grunnlag av godheten i kundens betjeningsevne og belåningsgrad. Betjeningsevne og belåningsgrad vurderes uavhengig av hverandre. Beregnet risikoklasse er et resultat av en kombinasjon av betjeningsevne og belåningsgrad. Betjeningsevne er kundens evne til å betjene gjelden med renter og avdrag. Belåningsgrad er kundens belåning av verdivurderte sikkerheter som i all hovedsak er eiendommer.

Beregnet risikoklasse er et resultat av en kombinasjon av betjeningsevne og belåningsgrad. Avhengig av resultatet av beregningen klassifiseres kunden i henholdsvis lav, middels eller høy risikoklasse.

Gjennom medlemskapet i Finans Norge har Landkreditt Bank en avtale som dekker varemottakers garantiansvar i Oppgjørs- og driftskredittordningen for landbruket. Ordningen går i korte trekk

ut på at innvilget kreditt til landbruket sikres gjennom notifisering av fremtidige produsentoppgjør fra medlemsbedrifter av samvirkeordningen fra 1967 og privatordningen fra 1968. Størrelse på limit innvilges i forhold til størrelsen på leveransene til ovennevnte bedrifter pr år. Hovedregel er at kreditten maksimeres til 40 prosent av netto overført beløp til bank, inklusive merverdiavgift. Kredittenes størrelse gjennomgås årlig.

Medlemsbedriftenes kausjonsansvar er å anse som en simpel kausjon og begrenses til 50 prosent av bankens tap på driftskreditten.

Tapsrisikoen i den samlede porteføljen vurderes som lav.

Landkreditt Boligkreditt definerer sitt hovedmarked til å være godt sikrede boliglån til personmarkeds kunder i Landkreditt Bank. Det forventes ingen negative endringer i tapsutsiktene for dette markedssegmentet. Kvaliteten på utlånsporteføljen vurderes å være høy. Alle utlån er nedbetalingslån eller boligkreditter med flytende rente. Alle engasjementer risikoklassifiseres etter en modell som i hovedsak bygger på betjeningsevne og sikkerhet. Risikoklassifiseringen foretas hver gang det er endring i kundens engasjement eller pant. Løpende engasjementer risikoklassifiseres kvartalsvis. Alle lån skal ha en panteverdi innenfor 75 prosent av boligens verdi.

Landkreditt Finans inngår i sammenligningstallene for 2017. Selskapet ble solgt med virkning fra 2. juli 2018.

SPESIFIKASJON INNEN RISIKOGRUPPER PR 31.12.2018

LANDBRUKSKUNDER

	ENGASJEMENT	PROSENT-ANDEL	BRUTTO UTLÅN	POTENSIELL EKSPONERING	NEDSKRIVNINGER			MAKSIMAL EKSPONERING
					TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	
Lav risiko	11 679 821	73,4	9 745 119	1 934 702	9 198	1 395	0	11 669 228
Lav til middels risiko	2 742 360	17,2	2 544 193	198 166	1 641	2 561	0	2 738 157
Middels risiko	866 571	5,4	817 275	49 296	381	1 491	0	864 699
Høy risiko	632 371	4,0	600 172	32 199	132	1 297	32 092	598 850
Usikrede kortkreditter	131	0,0	70	62	0	0	0	132
Sum landbrukskunder	15 921 254	100,0	13 706 829	2 214 425	11 352	6 744	32 092	15 871 066

NÆRINGSLIVKUNDER (IKKE INKLUDERT LANDBRUKSKUNDER)

	ENGASJEMENT	PROSENT-ANDEL	BRUTTO UTLÅN	POTENSIELL EKSPONERING	NEDSKRIVNINGER			MAKSIMAL EKSPONERING
					TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	
Lav risiko	512 808	67,4	398 640	114 168	1 318	347	0	511 143
Lav til middels risiko	122 034	16,0	111 369	10 665	274	242	0	121 518
Middels risiko	74 944	9,9	74 249	696	118	327	0	74 500
Høy risiko	50 719	6,7	47 631	3 087	40	128	9 199	41 351
Usikrede kortkreditter	69	0,0	19	50	0	0	0	69
Sum næringlivkunder	760 574	100,0	631 908	128 666	1 750	1 044	9 199	748 581

PERSONMARKEDSKUNDER (IKKE INKLUDERT LANDBRUKSKUNDER)

	ENGASJEMENT	PROSENT-ANDEL	BRUTTO UTLÅN	POTENSIELL EKSPONERING	NEDSKRIVNINGER			MAKSIMAL EKSPONERING
					TRINN 1	TRINN 2	TRINN 3	
Lav risiko	8 591 099	78,9	7 442 511	1 148 079	3 336	94	0	8 587 160
Lav til middels risiko	1 727 970	15,9	1 658 029	69 941	678	113	0	1 727 179
Middels risiko	470 365	4,3	459 361	11 004	191	29	0	470 145
Høy risiko	89 637	0,8	85 209	4 427	7	47	8 664	80 918
Usikrede kortkreditter	3 190	0,0	1 923	1 268	1	1	33	3 156
Sum personmarkeds kunder	10 882 261	100,0	9 647 033	1 234 719	4 213	284	8 697	10 868 558

LANDBRUKSKUNDER

	ENGASJEMENT	PROSENT-ANDEL	BRUTTO UTLÅN	POTENSIELL EKSPONERING	INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER	MAKSIMAL EKSPONERING
Lav risiko	10 743 928	69,0	8 893 708	1 850 209	0	10 743 917
Lav til middels risiko	2 742 950	17,6	2 532 841	210 107	0	2 742 948
Middels risiko	719 904	4,6	672 989	46 913	0	719 902
Høy risiko	723 449	4,6	686 609	35 890	29 422	693 077
Leiefinansieringsavtaler	635 007	4,1	635 007	0	0	635 007
Usikrede kortkreditter	173	0,0	112	61	0	173
Sum landbrukskunder	15 565 411	100,0	13 421 266	2 143 180	29 422	15 535 024

NÆRINGS LIVKUNDER (IKKE INKLUDERT LANDBRUKSKUNDER)

	ENGASJEMENT	PROSENT-ANDEL	BRUTTO UTLÅN	POTENSIELL EKSPONERING	INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER	MAKSIMAL EKSPONERING
Lav risiko	544 596	42,5	450 520	94 076	0	544 596
Lav til middels risiko	164 849	12,9	155 239	9 610	0	164 849
Middels risiko	73 385	5,7	72 846	540	0	73 386
Høy risiko	68 309	5,3	64 480	3 829	10 390	57 919
Leiefinansieringsavtaler	431 023	33,6	431 023	0	305	430 718
Usikrede kortkreditter	100	0,0	50	50	0	100
Sum næringslivkunder	1 282 262	100,0	1 174 158	108 105	10 695	1 271 568

PERSONMARKEDSKUNDER (IKKE INKLUDERT LANDBRUKSKUNDER)

	ENGASJEMENT	PROSENT-ANDEL	BRUTTO UTLÅN	POTENSIELL EKSPONERING	INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER	MAKSIMAL EKSPONERING
Lav risiko	7 729 426	78,6	6 698 197	1 031 231	0	7 729 428
Lav til middels risiko	1 535 132	15,6	1 471 410	63 720	0	1 535 130
Middels risiko	450 079	4,6	432 761	17 320	0	450 081
Høy risiko	115 630	1,2	108 532	7 098	8 079	107 551
Leiefinansieringsavtaler	0	0,0	0	0	0	0
Usikrede kortkreditter	3 554	0,0	1 856	1 697	0	3 553
Sum personmarkeds kunder	9 833 822	100,0	8 712 757	1 121 066	8 079	9 825 744

Brutto utlån er summen av nedbetalingslån og trukkede kreditter.

Potensiell eksponering er ikke utnyttede trekkrettigheter.

Maksimal eksponering er summen av Brutto utlån, Potensiell eksponering og fratrukket Individuelle nedskrivninger.

	31.12.2018	31.12.2017
Periodiserte fremtidige salgsgvinster leasing	N.a.	33 197

NOTE 8 BRUTTO UTLÅN FORDELT PÅ DE VIKTIGSTE GEOGRAFISKE OMRÅDER

KONSERN	31.12. 2018	PROSENT- ANDEL	31.12. 2017	PROSENT- ANDEL
Østfold	2 209 632	9,21	1 939 558	8,32
Akershus	5 046 200	21,04	4 726 455	20,28
Oslo	3 032 263	12,64	2 940 662	12,62
Hedmark	1 167 230	4,87	1 259 993	5,41
Oppland	1 145 888	4,78	1 146 976	4,92
Buskerud	1 571 958	6,55	1 513 663	6,49
Vestfold	1 587 848	6,62	1 596 863	6,85
Telemark	399 098	1,66	420 633	1,80
Aust-Agder	190 864	0,80	204 138	0,88
Vest-Agder	271 978	1,13	278 675	1,20
Rogaland	2 837 074	11,83	2 669 039	11,45
Hordaland	930 310	3,88	857 395	3,68
Sogn og Fjordane	139 569	0,58	208 194	0,89
Møre og Romsdal	584 104	2,44	625 531	2,68
Trøndelag	1 720 922	7,17	1 775 706	7,62
Nordland	679 989	2,83	645 703	2,77
Troms	388 649	1,62	389 113	1,67
Finnmark	43 957	0,18	73 017	0,31
Utenfor Norge	38 238	0,16	38 355	0,16
Sum	23 985 771	100,00	23 309 670	100,00

NOTE 9 UTLÅN FORDELT PÅ DE VIKTIGSTE NÆRINGER OG PERSONMARKED

GEOGRAFISK FORDELING BASERT PÅ MEDLEMSKAP

FYLKE	31.12.2018			31.12.2017		
	MEDLEMMER	ANTALL LÅN	RETLÅN	MEDLEMMER	ANTALL LÅN	RETLÅN
Østfold	894	1 166	1 485 649	873	1 102	1 306 586
Akershus	1 397	1 830	1 837 390	1 407	1 839	1 730 539
Oslo	76	80	107 544	79	81	94 917
Hedmark	668	896	872 310	709	930	884 333
Oppland	689	972	904 720	691	947	846 354
Buskerud	638	756	849 668	630	752	798 682
Vestfold	737	962	1 106 555	732	961	1 070 421
Telemark	258	311	291 068	270	325	305 990
Aust-Agder	112	116	136 016	119	120	122 226
Vest-Agder	117	142	191 948	119	144	179 198
Rogaland	974	1 335	2 276 445	967	1 263	2 077 557
Hordaland	368	442	442 893	366	438	407 542
Sogn og Fjordane	92	117	98 991	97	119	93 125
Møre og Romsdal	403	525	428 418	446	550	431 688
Trøndelag	945	1 306	1 270 104	986	1 335	1 243 827
Nordland	434	611	541 437	429	591	475 410
Troms	314	375	218 214	329	381	194 734
Finnmark	59	59	24 772	58	62	27 531
Sum	9 175	12 001	13 084 141	9 307	11 940	12 290 658

PR. 31.12.2018	BRUTTO UTLÅN	POTENSIELL EKSPONERING	MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER	NEDSKRIV- NINGER
Personmarkedskunder	9 647 033	1 231 305	53 008	13 151
Næringslivkunder	14 338 742	2 328 302	90 111	62 181
Sum	23 985 771	3 559 607	143 119	75 332
Landbruk	13 706 833	2 206 349	81 535	50 186
Industri	47 828	14 907	0	208
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	208 345	16 063	7 439	10 034
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	74 101	18 203	438	384
Eiendomsdrift	197 606	25 183	3	743
Tjenesteytende næringer	104 029	47 597	696	626
Øvrige kunde grupper	0	0	0	0
Sum næringslivkunder	14 338 742	2 328 302	90 111	62 181

PR. 31.12.2017	BRUTTO UTLÅN	POTENSIELL EKSPONERING	MISLIGHOLDTE ENGASJEMENTER	INDIVIDUELLE NEDSKRIVNINGER
Personmarkedskunder	8 712 102	1 121 065	57 334	8 079
Næringslivkunder	14 596 568	2 251 285	121 133	40 117
Sum	23 308 670	3 372 350	178 467	48 196
Landbruk	13 425 417	2 143 180	106 961	29 508
Industri	80 371	15 022	529	0
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	445 358	21 000	8 270	9 219
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	91 960	27 098	213	197
Eiendomsdrift	255 908	24 907	728	1 000
Tjenesteytende næringer	292 988	20 078	4 432	193
Øvrige kunde grupper	4 566	0	0	0
Sum næringslivkunder	14 546 568	2 251 285	121 133	40 117

Konsernet definerer sine hovedmarkedssegmenter til å være landbruk og personmarked. Innen landbruk er hovedvekten av lånene gitt til finansiering av eiendommer i sentrale områder, hovedsakelig sikret innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag. Økt vekt på bostedsverdier medfører positiv verdiutvikling særlig for de eiendommer som ligger i sentrale områder. Det forventes ingen negative endringer i tapsutsiktene for dette markedssegmentet. Se for øvrig egen omtale om Oppgjørs- og driftskredittordningen (note 7). Det har siden ordningen ble etablert vært marginale tap, og det foreligger ikke informasjon som tyder på at risikobildet er endret.

Innen personmarkedet vurderes kvaliteten på utlånsporteføljen til å være høy. Hovedvekten av utlånene er gitt på basis av sikkerheter i eiendommer som ligger i sentrale strøk der det i vurdering av betjeningsevne er tatt høyde for en betydelig renteøkning og der de fleste lån er gitt innenfor 60 prosent av godkjent verdigrunnlag.

ENGASJEMENTSBELØP MED VERDIFALL, MISLIGHOLD OG NEDSKRIVNINGER FORDELT PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER 31.12.2017

	ENGASJEMENTER MED VERDIFALL	PROSENT- ANDEL	MISLIGHOLD	PROSENT- ANDEL	NEDSKRIV- NINGER	PROSENT- ANDEL
Østfold	10 895	8,66	16 957	9,50	5 194	10,78
Akershus	1 586	1,26	14 825	8,31	1 683	3,49
Oslo	22 253	17,69	18 040	10,11	6 784	14,08
Hedmark	6 997	5,56	16 243	9,10	6 464	13,41
Oppland	23 475	18,66	8 807	4,93	6 500	13,49
Buskerud	485	0,39	16 488	9,24	500	1,04
Vestfold	9 064	7,20	17 317	9,70	1 953	4,05
Telemark	13 460	10,70	8 184	4,59	1 893	3,93
Aust-Agder	110	0,09	3 637	2,04	93	0,19
Vest-Agder	0	0,00	53	0,03	55	0,11
Rogaland	5 022	3,99	6 348	3,56	1 075	2,23
Hordaland	7 412	5,89	12 183	6,83	4 000	8,30
Sogn og Fjordane	6 891	5,48	526	0,29	3 137	6,51
Møre og Romsdal	3 428	2,72	3 073	1,72	3 266	6,78
Sør-Trøndelag	50	0,04	12 974	7,27	53	0,11
Nord-Trøndelag	0	0,00	9 644	5,40	0	0,00
Nordland	93	0,07	6 670	3,74	51	0,11
Troms	10 424	8,29	2 247	1,26	3 373	7,00
Finnmark	4 171	3,32	4 251	2,38	2 123	4,40
Sum	125 816	100,00	178 466	100,00	48 196	100,00

FORDELING AV GARANTIANSVAR

	31.12.2018	31.12.2017
Betalingsgarantier	4 700	4 985
Lånegarantier	3 500	3 500
Andre garantier	7 783	8 423
Sum garantiansvar	15 983	16 908

NOTE 10 RENTEINNETEKTER OG RENTEKOSTNADER PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER SOM IKKE ER BOKFØRT TIL VIRKELIG VERDI

	2018	2017
Renter ol inntekter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	6 049	5 626
Renter ol inntekter av utlån til og fordringer på kunder	687 885	672 521
Andre renteinntekter	2 652	0
Sum renteinntekter ol inntekter som er bokført til amortisert kost	696 585	678 147
Renter ol kostnader på gjeld til kredittinstitusjoner	65	176
Renter ol kostnader på innskudd fra og gjeld til kunder	227 436	205 933
Renter ol kostnader på utstedte verdipapirer	121 239	112 768
Renter ol kostnader på ansvarlig lånekapital	8 263	4 885
Andre rentekostnader ol kostnader	13 972	12 924
Sum rentekostnader ol kostnader som er bokført til amortisert kost	370 975	336 686

NOTE 11 PROVISJONSINTEKTER OG PROVISJONSKOSTNADER

	2018	2017
Garantiprovisjon	303	375
Gebyrer betalingsformidling	15 101	15 739
Gebyrer forvaltningstjenester	36 869	21 638
Gebyrinntekter leasing	3 698	7 238
Gebyrinntekter forsikring	30 068	n/a
Andre gebyrer og provisjonsinntekter	9 137	13 843
Sum gebyrer og provisjonsinntekter	95 175	58 833
Avgitt garantiprovisjon	500	500
Gebyrkostnader clearing/oppgjør	3 935	3 993
Gebyrkostnader forsikring	17 725	n/a
Andre gebyrer og provisjonskostnader	663	1 203
Sum gebyrer og provisjonskostnader	22 823	5 696

NOTE 12 FORSIKRING

Den 1. juni kjøpte Landkreditt SA (konsernspiss i Landkreditt konsernet) flere aksjer i Landbruksforsikring AS. Oppkjøpet endret Landkreditts eierandel fra 46,3% til 74,9%. Landbruksforsikring ble dermed reklassifisert fra tilknyttet selskap til datterselskap, og full konsolidert inn i konsernet fra og med 1. juni 2018. Oppkjøpet 1. juni medførte at konsernets eierandel i Landbruksforsikring før kjøpet ble verdiregulert iht kjøpsprisen 1. juni, og konsernet bokførte en gevinst verdiregulering på eksisterende aksjer = 14.069. Oppkjøpet 1. juni medførte også at konsernet bokførte en Goodwill = 27.674

Landkreditt kjøpte flere aksjer i selskapet medio 2018, og pr 31.12.18 er eierandelen 92,6% 11. november endret Landbruksforsikring AS også navn til Landkreditt Forsikring AS.

DATO	ANTALL AKSJER KJØPT	PRIS PR AKSJE	TOTALT VEDERLAG
01.06.2018	11.588	7.513	87.058.000
16.08.2018	5.906	7.353	43.426.933
17.09.2018	1.278	7.353	9.397.181
Totalt	18.772		139.882.114

Fra 1. januar og frem til og med 31. mai er Landbruksforsikrings resultat og balanse ikke konsolidert inn i konsernet, men innregnet som tilknyttet selskap. Fra og med 1. juni er resultat og balanse konsolidert inn, og konsernmellomværende eliminert ut.

Pr 31.05.2018 hadde Landbruksforsikring et resultat = - 3.819. Landkreditts andel av underskuddet var 46,3% (-1.770), og dette er bokført på linjen «Andel resultat tilknyttede selskaper» i resultatoppstillingen. Landkreditt Forsikrings resultat i perioden 01.06.18 - 31.12 2018 viser et underskudd på - 11.316 som er konsolidert inn i konsernets resultat. For året 2018 viser Landkreditt Forsikrings resultat et underskudd = - 16 317.

VERDIVURDERING KJØP

Kjøpesum betalt	87.058
Virkelig verdi av eksisterende aksjer	141.435
Total verdi oppkjøp	228.493

SELSKAPETS EIENDELER OG GJELD I FORB.M OPPKJØPET FREMKOMMER SLIK

Kontanter og bankinnskudd	29.057
Finansielle eiendeler	696.705
Fordringer og forskuddsbetalte kostnader	589.592
Anleggsmidler	2.274
Immaterielle eiendeler	11.874
Ansvarlig lån	-20.000
Avsetninger og forpliktelser	-965.951
Utsatt skatt	-31.230
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	-44.206
Netto eiendeler ved kjøp	268.115
Andel minoritetsinteresser	-67.297
Goodwill bokført i forbindelse med oppkjøp	27.675
Tilgang netto eiendeler	228.493

TEKNISK REGNSKAP

	DIREKTE FORSIKRING									SUM
	EIENDOM		MOTOR-VOGN	YRKES-SKADE	INNTÆKTSTAP			ANSVAR	ANDRE	
	PRIVAT	NÆRING			ULYKKE	UFØRE	GRUPPELIV			
PREMIEINNTEKTER 2018										
Forfalte bruttopremier	77 899	78 747	164 748	43 468	37 064	22 761	76 604	17 399	39 218	557 907
Endring ikke opptjent brutto premie	-3 629	-2 887	-7 420	-939	310	-911	-1 131	-885	-2 217	-19 711
Opptjent brutto premie	74 270	75 860	157 327	42 528	37 374	21 849	75 473	16 513	37 001	538 196
Avgitte gjenforsikringspremier	-52 678	-52 587	-86 547	-26 483	-22 476	-14 434	-46 421	-598	-17 731	-319 956
Endring i gjenfors.andel uopptjent	2 313	1 524	3 536	3 745	5 572	1 074	10 435	-38	2 112	30 273
Påløpt gjenforsikringspremie	50 365	51 063	83 012	22 738	16 904	13 359	35 986	636	15 620	289 683
Premieinntekter for egen regning	23 905	24 797	74 316	19 790	20 470	8 490	39 487	15 877	21 381	248 514
ERSTATNINGSKOSTNADER										
Brutto betalte erstatninger	-71 535	-93 231	-138 692	-18 431	-8 269	-29 501	-54 256	-16 697	-24 857	-455 468
Brutto endring i erstatningsavsetning	-3 209	-65 518	-9 094	16	-29 168	6 843	-6 557	12 283	-3 325	-97 729
Brutto erstatninger	74 743	158 749	147 786	18 416	37 437	22 658	60 813	4 413	28 182	553 197
Gjenfors.andel av betalte erstatninger	52 043	69 263	65 856	812	2 109	395	24 348	4 651	9 057	228 534
Gjenfors.andel endr. erstatningsavsetning	-2 857	60 199	4 302	17 151	16 699	15 013	5 573	-8 350	2 419	110 149
Gjenforsikringsandel erstatninger	49 186	129 462	70 158	17 964	18 808	15 407	29 921	-3 699	11 475	338 682
Sum erstatningskost. for e. regning	25 557	29 287	77 628	452	18 629	7 251	30 892	8 112	16 707	214 514
Skaderes. for e. regning pr bransje	-1 652	-4 490	-3 312	19 338	1 841	1 239	8 595	7 766	4 674	33 999
Skadeprosent brutto	100,6	209,3	93,9	43,3	100,2	103,7	80,6	26,7	76,2	102,8
Skadeprosent for egen regning	106,9	118,1	104,5	2,3	91,0	85,4	78,2	51,1	78,1	86,3

TEKNISK REGNSKAP

DIREKTE FORSIKRING									SUM
EIENDOM		MOTOR- VOGN	YRKES- SKADE	INNTEKTSTAP			ANSVAR	ANDRE	
PRIVAT	NÆRING			ULYKKE	UFØRE	GRUPPELIV			

PREMIEINNEKTER 2018

Forfalte bruttopremier	77 899	78 747	164 748	43 468	37 064	22 761	76 604	17 399	39 218	557 907
Endring ikke opptjent brutto premie	-3 629	-2 887	-7 420	-939	310	-911	-1 131	-885	-2 217	-19 711
Opptjent brutto premie	74 270	75 860	157 327	42 528	37 374	21 849	75 473	16 513	37 001	538 196
Avgitte gjenforsikringspremier	-52 678	-52 587	-86 547	-26 483	-22 476	-14 434	-46 421	-598	-17 731	-319 956
Endring i gjenfors. andel uopptjent	2 313	1 524	3 536	3 745	5 572	1 074	10 435	-38	2 112	30 273
Påløpt gjenforsikringspremie	50 365	51 063	83 012	22 738	16 904	13 359	35 986	636	15 620	289 683
Premieinntekter for egen regning	23 905	24 797	74 316	19 790	20 470	8 490	39 487	15 877	21 381	248 514

ERSTATNINGSKOSTNADER

Brutto betalte erstatninger	-71 535	-93 231	-138 692	-18 431	-8 269	-29 501	-54 256	-16 697	-24 857	-455 468
Brutto endring i erstatningsavsetning	-3 209	-65 518	-9 094	16	-29 168	6 843	-6 557	12 283	-3 325	-97 729
Brutto erstatninger	74 743	158 749	147 786	18 416	37 437	22 658	60 813	4 413	28 182	553 197
Gjenfors. andel av betalte erstatninger	52 043	69 263	65 856	812	2 109	395	24 348	4 651	9 057	228 534
Gjenfors. andel endr. erstatningsavsetning	-2 857	60 199	4 302	17 151	16 699	15 013	5 573	-8 350	2 419	110 149
Gjenforsikringsandel erstatninger	49 186	129 462	70 158	17 964	18 808	15 407	29 921	-3 699	11 475	338 682
Sum erstatningskost. for e. regning	25 557	29 287	77 628	452	18 629	7 251	30 892	8 112	16 707	214 514
Skaderes. for e. regning pr bransje	-1 652	-4 490	-3 312	19 338	1 841	1 239	8 595	7 766	4 674	33 999
Skadeprosent brutto	100,6	209,3	93,9	43,3	100,2	103,7	80,6	26,7	76,2	102,8
Skadeprosent for egen regning	106,9	118,1	104,5	2,3	91,0	85,4	78,2	51,1	78,1	86,3

DIREKTE FORSIKRING										SUM
EIENDOM		MOTOR-VOGN	YRKES-SKADE	INNTEKTSTAP			ANSVAR	ANDRE		
PRIVAT	NÆRING			ULYKKE	UFØRE	GRUPPELIV				

PREMIEINNEKTER 2017

Forfalte bruttopremier	69 172	71 429	146 456	40 010	36 663	27 336	72 654	15 926	33 899	513 545
Endring ikke opptjent brutto premie	-5 822	-4 791	-14 157	-1 969	-20 270	-599	-37 352	-16	-3 659	-88 635
Opptjent brutto premie	63 350	66 638	132 299	38 040	16 393	26 737	35 302	15 910	30 241	424 910

Avgitte gjenforsikringspremier	-45 727	-47 369	-76 874	-18 817	-12 099	-10 100	-26 462	-2 061	-13 277	-252 786
Endring i gjenfors.andel uopptjent	2 463	785	6 992	4 450	7 428	1 410	13 659	0	2 038	39 225
Påløpt gjenforsikringspremie	43 264	46 584	69 882	14 367	4 671	8 690	12 803	2 061	11 239	213 561
Premieinntekter for egen regning	20 086	20 054	62 417	23 673	11 722	18 047	22 499	13 849	19 002	211 348

ERSTATNINGSKOSTNADER

Brutto betalte erstatninger	-71 135	-24 513	-104 601	-14 235	-3 257	-37 019	-26 570	-8 750	-18 937	-309 017
Brutto endring i erstatningsavsetning	6 052	-7 303	-12 403	-12 082	-13 024	25 974	-1 684	-11 415	478	-25 407
Brutto erstatninger	65 084	31 816	117 004	26 317	16 281	11 045	28 253	20 165	18 459	334 424

Gjenfors.andel av betalte erstatninger	55 854	18 142	50 305	136	301	56	7 361	3	6 865	139 023
Gjenfors.andel endr. erstatningsavsetning	-8 680	3 664	5 820	9 519	4 332	4 341	2 548	6 750	-1 588	26 705
Gjenforsikringsandel erstatninger	47 173	21 806	56 125	9 655	4 633	4 397	9 909	6 753	5 277	165 728
Sum erstatningskostn. for e. regning	17 910	10 010	60 879	16 662	11 648	6 649	18 345	13 412	13 182	168 696
Skaderesult. for e regning pr bransje	2 176	10 045	1 539	7 010	74	11 398	4 154	437	5 820	42 652

Skadeprosent brutto	102,7	47,7	88,4	69,2	99,3	41,3	80,0	126,7	61,0	78,7
Skadeprosent for egen regning	89,2	49,9	97,5	70,4	99,4	36,8	81,5	96,8	69,4	79,8

DIREKTE FORSIKRING										SUM
EIENDOM		MOTOR-VOGN	YRKES-SKADE	INNTEKTSTAP			ANSVAR	ANDRE		
PRIVAT	NÆRING			ULYKKE	UFØRE	GRUPPELIV				

SPESIFIKASJON BRUTTO ERSTATNINGSAVSETNING 2018

Anslåtte brutto erstatningskostnader	84 597	161 429	145 720	33 843	40 549	24 021	60 312	15 540	26 130	592 141
Avviklingsresultat tidligere år	-9 853	-2 680	2 066	-15 428	-3 112	-1 363	501	-11 127	2 052	-38 947
Brutto erstatningskostnader	74 743	158 749	147 786	18 416	37 437	22 658	60 813	4 413	28 182	553 198

SPESIFIKASJON BRUTTO ERSTATNINGSAVSETNING 2017

Anslåtte brutto erstatningskostnader	56 023	41 379	113 705	35 126	18 338	23 956	28 813	13 165	20 323	350 829
Avviklingsresultat tidligere år	9 061	-9 563	3 299	-8 809	-2 057	-12 911	-560	7 000	-1 864	-16 403
Brutto erstatningskostnader	65 084	31 816	117 004	26 317	16 281	11 045	28 253	20 165	18 459	334 424

DIREKTE FORSIKRING										SUM
EIENDOM		MOTOR-VOGN	YRKES-SKADE	INNTTEKTSTAP			ANSVAR	ANDRE		
PRIVAT	NÆRING			ULYKKE	UFØRE	GRUPPELIV				

ERSTATNINGSAVSETNING 2018

RBNS	50 359	89 187	29 401	40 689	28 655	66 719	9 509	5 737	7 261	327 518
IBNR	9 971	8 154	24 271	79 873	20 255	40 415	4 449	7 035	5 490	199 913
ULAE	2 715	513	2 908	4 775	2 612	6 012	628	894	534	21 591
Brutto erstatningsavsetning	63 044	97 854	56 580	125 337	51 522	113 146	14 586	13 667	13 285	549 022
Gjenforsikringsandel	7 002	5 826	12 233	21 620	10 895	13 862	2 659	0	2 870	76 967
Netto erstatningsavsetning	56 043	92 028	44 347	103 717	40 628	99 284	11 927	13 667	10 415	472 055

ERSTATNINGSAVSETNING 2017

RBNS	50 104	25 287	25 050	41 578	9 947	78 967	3 886	15 922	7 111	257 852
IBNR	7 155	5 580	20 243	79 001	11 258	35 279	3 797	8 330	2 458	173 103
ULAE	2 577	1 232	2 429	4 773	1 149	5 743	346	1 698	391	20 338
Brutto erstatningsavsetning	59 836	32 099	47 723	125 352	22 355	119 989	8 029	25 950	9 960	451 292
Gjenforsikringsandel	45 865	23 075	25 275	9 859	4 716	4 354	2 548	7 050	1 744	124 486
Netto erstatningsavsetning	13 971	9 024	22 447	115 493	17 639	115 634	5 481	18 900	8 216	326 806

RBNS (Reported but not settled) dekker skader som er oppstått og meldt ved utgangen av regnskapsåret. IBNR (Incurred but not reported) skal dekke skader som er inntruffet, men ikke meldt til selskapet. For inntrufne ikke meldte skader avsettes det ved hjelp av statistiske metoder, beregnet av aktuar. ULAE (Unallocated Loss Adjustment Expenses) skal dekke kostnaden ved å gjøre opp en skade.

DIREKTE FORSIKRING										SUM
EIENDOM		MOTOR-VOGN	YRKES-SKADE	INNTTEKTSTAP			ANSVAR	ANDRE		
PRIVAT	NÆRING			ULYKKE	UFØRE	GRUPPELIV				

AVSETNING FOR IKKE OPPTJENT PREMIE 2018

Ikke opptjent bruttopremie	31 383	32 049	76 013	13 752	22 708	3 248	40 140	8 262	16 042	243 597
Gjenforsikringsandel	21 191	20 426	37 835	8 195	13 000	2 484	24 094	-38	7 554	134 741
Netto avsetning for ikke opptjent premie	10 192	11 623	38 178	5 558	9 708	764	16 046	8 299	8 488	108 856

Ikke opptjent bruttopremie	27 754	29 162	68 593	12 813	23 017	2 337	39 009	7 376	13 825	223 886
Gjenforsikringsandel	18 877	18 902	34 300	4 450	7 428	1 410	13 659	0	5 443	104 468
Netto avsetning for ikke opptjent premie	8 877	10 260	34 294	8 363	15 589	927	25 350	7 376	8 382	119 418

Forsikringspremien opptjenes i takt med forsikringsperioden. Ikke opptjent premie er den delen av premien ikke er opptjent i inneværende periode. Det er ikke foretatt noen nedskrivning av gjenforsikringsandelen av avsetning for ikke opptjent premie. Det er ikke avdekket forhold som viser at reasurandørene ikke vil oppfylle sine forpliktelser etter de inngåtte gjenforsikringsavtalene.

NATURSKADEPOOLEN	2018		2017	
	BRUTTO	EGENREGNING	BRUTTO	EGENREGNING
Avsetning for ikke opptjent premie	7 205	7 205	4 140	4 140
Erstatningsavsetning	4 854	4 854	5 963	5 963
Sum	12 058	12 058	10 103	10 103

Selskapet tegner naturskadeforsikring etter naturskadeforsikringsloven og er gjennom dette medlem i Naturskadepoolen. Andel for 2018 er 0,8171 prosent (0,6426 prosent).

NOTE 13 KAPITALDEKNING

De formelle minstekravene til egenkapital innebærer at konsernet skal ha en kapitaldekning på minimum 15,5 prosent. Både konsernet og de relevante datterselskapene har interne minimumskrav til kapitaldekning ut over det de formelle minimumskravene tilsier. De konkrete minimumsnivåene er nedfelt i dokumentet «Dokumentasjon om risikoprofil og nødvendig kapitalbehov (ICAAP)». Det interne minstekravet utgjør til enhver tid summen av de formelle minstekravene, Pilar 2-tillegget fastsatt av Finanstilsynet (2,8 prosent) samt et internt bufferkrav på 0,5 prosent.

	31.12.2018	31.12.2017
Ansvarlig kapital	3 245 028	3 025 473
Kjernekapital	2 994 030	2 850 344
Ren kjernekapital	2 794 880	2 651 194
Opptjent egenkapital i form av tilbakeholdte resultater	2 833 798	2 598 914
Minoritetsinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	0	93 893
Justeringer i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre	-2 748	-2 452
Andre immaterielle eiendeler	-36 170	-39 161
Pensjonsmidler	0	0
Evigvarende fondsobligasjoner	199 150	199 150
Ansvarlig lånekapital	250 998	175 129
Samlet beregningsgrunnlag	14 110 346	14 162 997
Beregningsgrunnlag for kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko	13 314 435	13 407 686
Institusjoner	182 882	138 746
Foretak	18 608	746 537
Massemarkedsengasjementer	4 694 662	4 732 943
Engasjementer med pantsikkerhet i eiendom	6 981 195	6 680 315
Forfalte engasjementer	273 910	268 013
Obligasjoner med fortrinnsrett	165 957	145 197
Andeler i verdipapirfond	393 247	393 499
Egenkapitalposisjoner	465 016	0
Øvrige engasjementer	138 959	302 436
BEREGNINGSGRUNNLAG FOR POSISJONS-, VALUTA- OG VARERISIKO	0	0
Valuta	0	0
BEREGNINGSGRUNNLAG FOR OPERASJONELL RISIKO		
Basismetode	795 911	755 311
Ren kjernekapitaldekning	19,81	18,72
Kjernekapitaldekning	21,22	20,13
Kapitaldekning	23,00	21,36
Uventet kjernekapitaldekning	10,17	10,24

NOTE 14 SEGMENTINFORMASJON

RESULTAT- OG BALANSEUTVIKLING I DATTERSELSKAPER

	LANDKRE- DITT SA	LANDKRE- DITT BANK (100%)	LANDKRE- DITT BO- LIGKREDITT (100%)	LANDKRE- DITT FINANS (62% A)	LANDKRE- DITT FORSIK- RING (93% B)	LANDKRE- DITT FOR- VALTNING (100%)	ELIMINE- RING	TOTALT
2018								
Netto rente- og kredittprov.innt.	1 009	323 309	26 820	25 267	3 623	281	0	380 307
Utbytte	6 224	1	0	0	1 737	0	-6 224	1 738
Netto gebyrer og provisjonsinntekter	-16	25 134	-5	3 213	12 343	36 869	-10 266	67 273
Netto inntekt på finansielle instrumenter	-463	173 481	-511	12	-7 219	-48	-73 451	91 801
Netto forsikringsinntekter	0	0	0	0	40 216	0	0	40 216
Andre driftsinntekter	101	3 005	0	0	4 139	0	-2 165	5 080
Kostnader før tap på utlån	10 352	193 674	700	9 771	67 510	34 879	-13 638	303 249
Tap på utlån	0	7 590	223	0	0	0	0	7 814
Resultat før skatt	-3 496	323 666	25 379	18 720	-12 670	2 222	-78 468	275 353

a) Landkreditt Finans solgt pr 02.07.2018

b) Landkreditt Forsikring konsolidert inn fra 01.06.2018

31.12.2018

Utlån til og fordringer på kredittinst.	11 674	1 224 447	2 761	0	13 515	11 341	-270 360	993 377
Utlån til og fordringer på kunder	0	19 884 484	4 031 203	0	143 441	0	-4 940	24 054 188
Verdipapirer	1 655 384	2 893 881	16 908	0	746 280	3 528	-1 925 012	3 390 969
Gjenforsikringsand. brutto forsikringsforp.	0	0	0	0	369 376	0	0	369 376
Utsatt skattefordel	0	2 102	0	0	0	7 367	-4 966	4 503
Immaterielle eiendeler	0	36 170	0	0	12 021	0	27 674	75 865
Varige driftsmidler	2 424	19 530	0	0	1 906	0	0	23 861
Forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter	6 406	1 364	0	0	22 978	3 090	-7 718	26 120
Sum eiendeler	1 675 889	24 061 978	4 050 872	0	1 309 517	25 326	-2 185 322	28 938 259

Lån fra kredittinstitusjoner	0	16 221	245 358	0	0	0	-245 368	16 211
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	17 468 124	0	0	0	0	-24 992	17 443 132
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	3 716 697	3 476 797	0	0	0	-124 888	7 068 606
Utsatt skatt	262	0	0	0	4 703	0	-4 966	0
Annen gjeld	3 524	71 718	6 271	0	133 499	6 340	-7 698	213 653
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	0	17 410	60	0	41 897	198	-91	59 474
Brutto forsikringsforpliktelse	0	0	0	0	792 619	0	0	792 619
Ansvarlig lånekapital	0	250 998	0	0	80 000	0	0	330 998
Sum gjeld	3 786	21 541 168	3 728 485	0	1 052 718	6 537	-408 003	25 924 691
Aksjekapital	0	1 380 000	200 000	0	73 182	21 250	-1 682 851	-8 419
Fondsobligasjoner	0	199 150	0	0	0	0	0	199 150
Annen egenkapital	1 672 102	941 661	122 386	0	183 618	-2 461	-94 469	2 822 837
Sum egenkapital	1 672 102	2 520 811	322 386	0	256 800	18 789	-1 777 320	3 013 568
Sum gjeld og egenkapital	1 675 889	24 061 978	4 050 872	0	1 309 517	25 326	-2 185 323	28 938 259

2017

	LANDKRE- DITT SA	LANDKRE- DITT BANK (100%)	LANDKRE- DITT BO- LIGKREDITT (100 %)	LANDKRE- DITT FINANS (62 %)	LANDKRE- DITT FOR- VALTNING (100 %)	ELIMINE- RING	TOTALT
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter	1 645	301 699	25 202	49 930	246	0	378 722
Utbytter	7 851	2 112	0	0	0	-6 084	3 879
Netto gebyrer og provisjonsinntekter	-16	24 205	2	7 121	0	-6 962	24 350
Netto inntekt på finansielle instrumenter	4 847	24 388	51	41	71	-1 132	28 266
Andre driftsinntekter	101	2 575	0	0	28 282	-2 171	28 787
Kostnader	11 737	182 761	649	21 678	30 068	-10 265	236 628
Tap på utlån	0	5 614	0	0	0	0	5 614
Resultat før skatt	2 691	166 604	24 606	35 414	-1 469	-6 084	221 762

31.12.2017

Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	114 955	1 043 020	4 546	9 993	8 630	-422 190	758 953
Utlån til og fordringer på kunder	0	18 595 233	3 582 539	1 115 410	0	0	23 293 182
Verdipapirer	1 556 115	3 171 247	14 951	9 959	3 393	-2 153 481	2 602 184
Immaterielle eiendeler	39	37 831	0	1 291	7 925	-7 925	39 161
Varige driftsmidler	2 405	16 536	0	127	0	0	19 068
Forskuddsbet. kostnader og opptj. ikke mott. innt.	6 262	7 597	0	10 945	2 638	-7 574	19 868
Sum eiendeler	1 679 776	22 871 464	3 602 036	1 147 725	22 585	-2 591 169	26 732 415

Lån fra kredittinstitusjoner	0	27 063	184 666	103 014	0	-299 516	15 228
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	16 330 819	0	0	0	-122 674	16 208 145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	3 987 681	3 108 660	721 111	0	-545 218	7 272 234
Utsatt skatt	271	6 466	0	12 773	0	-7 925	11 585
Annen gjeld	3 983	70 132	5 747	54 391	5 327	-7 545	132 034
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptj. inntekter	0	18 040	49	7 910	134	-29	26 104
Ansvarlig lånekapital	0	175 129	0	0	0	0	175 129
Sum gjeld	4 254	20 615 331	3 299 122	899 198	5 461	-982 907	23 840 459
Aksjekapital	0	1 380 000	200 000	100 000	21 250	-1 701 250	0
Fondsobligasjoner	0	199 150	0	0	0	0	199 150
Annen egenkapital	1 675 522	676 983	102 915	148 526	-4 126	92 988	2 692 808
Sum egenkapital	1 675 522	2 256 133	302 915	248 526	17 124	-1 608 262	2 891 958
Sum gjeld og egenkapital	1 679 776	22 871 464	3 602 036	1 147 725	22 585	-2 591 169	26 732 415

NOTE 15 OPPLYSNINGER OM ANSATTE OG TILLITSVALGTE

	2018	2017
Antall ansatte, eksklusive innleide vikarer	157	104
Antall årsverk	155	103
	2018	2017
Godtgjørelse til medlemmer av kontrollkomiteen	99	77
Godtgjørelse til medlemmer av årsmøtet	462	503
Godtgjørelse til medlemmer av styret	2 810	2 178

STYRET I LANDKREDITT SA	STYREHONORAR OG ANDRE		PERIODISERT PENSJONS- KOSTNAD	SAMLET GODT- GJØRELSE		LÅN ²
	YTELSE ¹	LØNN		2018	2017	
Knut A. Nordmo, leder	353	0	0	353	387	2 971
Elisabeth Gjems, nestleder	150	0	0	150	163	4 948
Kai Linnes	127	0	0	127	131	0
Hans Edvard Torp	144	0	0	144	134	7 119
Wenche Irene Kristiansen	112	0	0	112	n/a	1 114
Øyvind Hestnes, ansatte	85	0	0	85	83	7 901
Ingrid Fjeldstad Luke, ansatte	85	0	0	85	64	2 247
Marianne Storhaug Strøm, vara	42	0	0	42	n/a	5 965
Marianne Rudlang, ansatte vara	28	0	0	28	40	2 875
Jørgen Østby, ansatte vara	28	0	0	28	27	3 353

- 1) Styregodtgjørelse fastsettes av årsmøte for ett år. Det er ingen forpliktelser knyttet til opphør av styrets leder.
 2) Styrets medlemmer (med unntak av ansattevalgte medlemmer) har lån i Landkreditt Bank til ordinære utlånsbetingelser og er ikke omfattet av personallåneordningen.

KONTROLLKOMITEEN	HONORARER OG ANDRE YTELSE	LØNN	PERIODISERT PENSJONSKOSTNAD	SAMLET GODT- GJØRELSE 2018	SAMLET GODT- GJØRELSE 2017	LÅN ¹
Lisbeth Norbye, leder	35	0	0	35	27	0
Per Ballestad	31	0	0	31	27	621
Lene Vangberg Monsen	23	0	0	23	0	0
Hans Kristian Teien, vara	10	0	0	10	n/a	49

LEDENDE ANSATTE I LANDKREDITT KONSERNET	LØNN	UTBETALT BONUS I 2018	ANDRE SKATTEPLIKTIGE YTELSER	PERIODISERT PENSJONS-KOSTNAD¹	SUM 2018	SUM 2017	LÅN²
Ole Laurits Lønnum, konsernsjef	2 599	0	337	639	3 575	3 445	6 776
Jon Martin Østby, visekonersjef *)	1 785	85	10	573	2 453	2 364	0
Einar Storsul, direktør marked og IKT	1 698	80	10	164	1 952	1 854	0
Emil Inversini, direktør salg kunde	1 537	73	30	164	1 804	1 729	3 973
Per-Erling Mikkelsen, adm.dir. Landkreditt Forvaltning	2 085	230	7	199	2 521	2 003	0
Bjørn Araldsen, konst. Adm.dir. Landkreditt Forsikring (fra 1.9.)	1 259	0	39	136	1 434	1 176	3 718

¹⁾ Alle har innskuddsbasert pensjon unntatt de som er merket med *. Disse har ytelsesbasert pensjon.

²⁾ Alle har utlånsbetingelser som for ansatte generelt.

Landkreditt har etablert godtgjørelsesordninger i henhold til forskrift om godtgjørelser i finansinstitusjoner mv. Som overordnet prinsipp skal konsernets praktisering av godtgjørelsesbetingelser totalt sett være konkurransedyktige når det gjelder fastlønn, forsikringsordninger, pensjoner og variabel godtgjørelse. Den variable godtgjørelsen skal balanseres mot selskapets risikoeksponering og kontroll slik at ikke unødig og uønsket risiko tas. Konsernets samlede godtgjørelsesordninger skal være konkurransedyktige, enkle og forutsigbare for å bidra til en god prestasjonskultur. Godtgjørelsesordningene skal være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser. Opptjent variabel godtgjørelse i 2018 utgjør 3.673 (3.067).

STYRET I LANDKREDITT BANK AS	STYRE-HONORAR OG ANDRE YTELSER¹	LØNN	UT-BETALT BONUS I 2018	ANDRE SKATTE-PLIKTIGE YTELSER	PERIO-DISERT PENSJONS-KOSTNAD²	SAMLET GODT-GJØRELSE 2018	SAMLET GODT-GJØRELSE 2017	LÅN³
Inge Støve, leder	273	0	0	0	0	273	300	0
Eli Reistad, nestleder	88	0	0	0	0	88	84	2 719
Elin Schanche	173	0	0	0	0	173	138	1 169
Knut A Nordmo	85	0	0	0	0	85	84	0
Øyvind Hestnes, ansattevalgt	85	742	35	39	64	965	917	7 901
Ingrid Fjeldstad Luke, ansatte	85	556	32	5	32	710	713	2 247
Oddveig Gikling-Bjørnå, vara	12	0	0	0	0	12	16	793
Marianne Rudlang, ansatte vara	12	609	33	31	58	743	812	2 875
Jørgen Østby, ansatte vara	12	641	32	30	44	759	742	3 353

¹⁾ Styregodtgjørelse fastsettes av ordinær generalforsamling for ett år.

²⁾ Alle ansatte har innskuddsbasert pensjon.

³⁾ Annen godtgjørelse fra Landkreditt Bank.

⁴⁾ De ansattes styremedlemmer har utlånsbetingelser som for ansatte generelt. Øvrige styremedlemmer har lån til ordinære utlånsbetingelser og er ikke omfattet av personallåneordningen.

Ordinær pensjonsalder for konsernsjef følger aldersgrensen i den kollektive tjenstepensjonsordningen slik denne er til enhver tid.

Det er gjensidig mulighet for fratredelse fra 62 år. Slutter konsernsjef i stillingen vil det på gitte vilkår kunne utløses etterlønn i 6 måneder, regnet fra utløpet av oppsigelsesfristen.

Pantesikret utlån til ansatte pr 31.12.2018 utgjør 368.859.

Skattepliktig rentefordel knyttet til rentesubsidiering av lån til ansatte utgjør 1.936.

STYRET I LANDKREDITT BOLIGKREDITT AS	STYRE- HONORAR OG ANDRE YTELSER ¹	LØNN	UT- BETALT BONUS I 2018	ANDRE SKATTE- PLIKTIGE YTELSER	PERIO- DISERT PENSJONS- KOSTNAD ²	SAMLET GODT- GJØRELSE 2018	SAMLET GODT- GJØRELSE 2017	LÅN ³
Ole Laurits Lønnum, leder	0	0	0	0	0	0	0	0
Emil Inversini, nestleder	0	0	0	0	0	0	0	0
Aase Lømo	12	0	0	0	0	12	12	1 827
Lars Johannessen	0	1 020	51	15	133	1 219	1 170	1 085

1) Styregodtgjørelse fastsettes av ordinær generalforsamling for ett år.

2) Lønn fra Landkreditt Bank.

3) Annen godtgjørelse utbetalt fra Landkreditt Bank.

4) Pensjonsordning i Landkreditt Bank.

5) Styremedlemmer som er ansatte i Landkreditt Bank har lån i Landkreditt Bank til utlånsbetingelser for ansatte generelt.

Øvrige styremedlemmer har lån til ordinære markedsbetingelser.

STYRET I LANDKREDITT FORVALTNING AS	STYRE- HONORAR OG ANDRE YTELSER ¹	LØNN	UT- BETALT BONUS I 2018	ANDRE SKATTE- PLIKTIGE YTELSER	PERIO- DISERT PENSJONS- KOSTNAD ²	SAMLET GODT- GJØRELSE 2018	SAMLET GODT- GJØRELSE 2017	LÅN ³
Ole Laurits Lønnum, leder	0	0	0	0	0	0	0	0
Jon Martin Østby, nestleder	0	0	0	0	0	0	0	0
Emil Inversini	0	0	0	0	0	0	0	0
Lars Martin Lunde, andelseiervalgt **)	60	0	0	0	0	60	52	0
Bjørn Simonsen, andelseiervalgt **)	60	0	0	0	0	60	61	0
Maienne Kirchoff, vara andelseiervalgt *)	0	1 155	36	32	170	1 393	1 254	3 443
Jens Sefland, vara	0	1 012	150	21	118	1 301	1 054	2 164
Per Bjarne Kvande, vara *)	0	1 358	60	46	170	1 634	1 500	4 998

1) Styregodtgjørelse fastsettes av generalforsamlingen for ett år.

2) De merket med *) har lønn fra Landkreditt Bank AS.

3) Alle har innskuddsbasert pensjon unntatt de som er merket med *). Disse har ytelsesbasert pensjon.

4) Alle har utlånsbetingelser som for ansatte generelt bortsett fra de som er merket med **).

Disse har lån til ordinære utlånsbetingelser og er ikke omfattet av personallåneordningen.

STYRET I LANDKREDITT FORSIKRING AS	STYRE- HONORAR OG ANDRE YTELSER ¹	LØNN ²	UTBETALT BONUS I 2018	ANDRE SKATTEPLIKTIGE YTELSER	PERIODISERT PENSJONS- KOSTNAD ³	SAMLET GODTGJØRELSE 2018	LÅN ⁴
Ole Laurits Lønnum, leder *)	132	0	0	0	0	0	0
Jon Martin Østby, nestleder *)	101	0	0	0	0	0	0
Kristian Håvard Sevik **)	83	0	0	0	0	83	0
Lars Martin Lunde **)	83	0	0	0	0	83	0
Christopher Nysæter **)	83	0	0	0	0	83	0
Kjerstin Fyllingen **)	83	0	0	0	0	83	0
Kjell Arne Hansen, ansattevalgt	77	631	0	23	40	771	0
Linda Stubsjøen, ansatt vara	0	865	0	66	94	1 025	2 218

1) Styregodtgjørelse fastsettes av generalforsamlingen for ett år.

2) De merket med *) har lønn fra Landkreditt Bank AS.

3) De merket med *) har pensjonsordning i Landkreditt Bank.

4) Alle har utlånsbetingelser som for ansatte generelt bortsett fra de som er merket med **).

Disse har lån til ordinære utlånsbetingelser og er ikke omfattet av personallåneordningen.

REVISJONSKOSTNADER	2018	2017
Revisjonshonorar	1 182	1 481
Andre tjenester utenfor revisjonen	172	87
Andre attestasjoner	4	53
Skatt, rådgivning	131	248
	1 489	1 869

Alle beløp er inklusive merverdiavgift.

NOTE 16 AKSJER OG OBLIGASJONER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI

	31.12.2018	31.12.2017
Sertifikater og obligasjoner utstedt av stater	439 925	354 199
Fond med obligasjoner garantert av stater	95 871	95 390
Obligasjoner med fortrinnsrett	1 630 946	1 451 302
Fondsobligasjoner og ansvarlige lån utstedt av andre	134 840	98 719
Rentefond	854 537	348 580
Aksjefond	179 994	98 328
Eiendomsfond	48 541	0
Andre aksjer og andeler	6 315	6 315
Sum aksjer og obligasjoner vurdert til virkelig verdi	3 390 969	2 452 833

Pr 31.12.2018 utgjør effektiv rente på investeringer i rentebærende verdipapirer 1,88 prosent (1,44 prosent pr. 31.12.2017). Effektiv rente er beregnet ved å ta nominell rente på investeringene korrigert for periodisering av over/-underkurs. Gjennomsnittlig tid til renteregulering er 111 dager.

RENTEPAPIRER OG ANDELER I RENTEFOND	RISIKO-VEKT 1)	ANSKAFFELSESKOST	BOKFØRT VERDI	VIRKELIG VERDI	ANDEL BØRSNOTERT
Sertifikater og obligasjoner utstedt av stater	0 %	439 034	439 925	439 925	100 %
Fond med obligasjoner garantert av stater	0 %	102 875	95 871	95 871	n.a.
Obligasjoner med fortrinnsrett	10 %	1 625 640	1 630 946	1 630 946	100 %
Fondsobligasjoner og ansvarlige lån utstedt av andre	100 %	134 555	134 840	134 840	100 %
Rentefond	20-100%	850 150	854 537	854 537	n.a.

1) Risikovekt benyttes ved beregning av selskapets kapitaldekning

ANDELER I AKSJEFOND OG EIENDOMSFOND	BOKFØRT VERDI 31.12.2018	MARKEDS-VERDI 31.12.2018	AVKASTNING 2018	BOKFØRT VERDI 31.12.2017	MARKEDS-VERDI 31.12.2017	AVKASTNING 2017
Aksjefond	179 994	179 994	-3 345	98 328	98 328	15 537
Eiendomsfond	48 594	48 594	2 854	0	0	0

ANDRE AKSJER OG ANDELER	ORGANISASJONSNUMMER	ANTALL AKSJER/ANDELER	EIER-ANDEL	BOKFØRT VERDI 31.12.2018	MARKEDS-VERDI 31.12.2018	KOST-PRIS	BØRSNOTERT
Tun Media AS	982 519 985	7 059 658	7,65 %	2 666	2 666	2 666	Nei
Produsentregisteret BA	870 309 392	1	16,67 %	50	50	50	Nei
BankAsept AS	883 982 282	250	n.a.	125	125	125	Nei
Landbrukets Dataflyt SA	913 294 394	1	8,40 %	320	320	320	Nei
Bankenes ID-tjeneste AS	988 477 052	66	6,60 %	13	13	13	Nei
VISA Norge FLI	986 593 047	n.a.	n.a.	3 141	3 141	0	Nei
				6 315	6 315	3 174	

NETTO INNTEKT PÅ FINANSIELLE INSTRUMENTER VURDERT TIL VIRKELIG VERDI	2018	2017
Netto verdiendring og gevinst/-tap på rentebærende verdipapirer	-17 865	16 834
Netto verdiendring og gevinst/-tap på aksje- og eiendomsfond	-5 381	11 439
Netto gevinst/-tap på valuta	1	-7
Sum netto inntekt på finansielle instrumenter vurdert til virkelig verdi	-23 245	28 266

Se note 2.11 vedrørende prinsipper for verdivurdering

NOTE 17 ANDRE AKSJER OG ANDELER – 2017

AKSJER OG ANDELER	ORGANISASJONS- NUMMER	ANTALL AKSJER/ANDELER	EIER- ANDEL	BOKFØRT VERDI 31.12.2017	KOST- PRIS	BØRS- NOTERT
Tun Media AS	982 519 985	7 059 658	7,65 %	2 666	2 666	Nei
Produsentregisteret BA	870 309 392	1	16,67 %	50	50	Nei
BankAsept AS	883 982 282	250	n.a.	125	125	Nei
Landbrukets Dataflyt SA	913 294 394	1	8,40 %	320	320	Nei
Bankenes ID-tjeneste AS	988 477 052	66	6,60 %	13	13	Nei
VISA Norge FLI	986 593 047	n.a.	n.a.	3 141	0	Nei
				6 315	3 174	

EIERINTERESSER I TILKNYTTETE SELSKAPER

Landkreditt SA har i løpet av 2018 økt sin eierandel i Landkreditt Forsikring til 92,59 prosent og selskapet er fullt ut konsolidert inn som et datterselskap med virkning fra 1. juni 2018.

PR 31.12.2017 HADDE SELSKAPER I KONSERNET EIERINTERESSER I FØLGENDE TILKNYTTETE SELSKAPER:

	ORGANISASJONS- NUMMER	ANDEL EGENKAPITAL	ANTALL AKSJER	PÅLYDENDE VERDI	EIERANDEL I PROSENT	BOKFØRT VERDI
Landkreditt Forsikring AS	983 784 895	126 069	40 606	1 000	46,36	129 136

	LAND	EIENDELER	GJELD	INNTEKTER	ANDEL RESULTAT
Landkreditt Forsikring AS	Norge	527 615	401 546	118 615	12 060

AVSTEMMING ANDEL EGENKAPITAL I TILKNYTTET SELSKAP	31.12.2018	31.12.2017
Andel egenkapital i tilknyttet selskap pr. 31.12.	129 136	117 076
Andel av resultat (per 31.05.2018)	-1 770	12 060
Oppkjøp av aksjer i 2018 og omdanning til datterselskap	-127 366	n/a
Andel egenkapital i tilknyttet selskap pr. 31.12.	0	129 136

Landkreditt SA hadde i frem til juni 2018 et ansvarlig lån i selskapet på 20 millioner kroner som er innfridd og refinansiert i markedet.

NOTE 18 IMMATERIELLE EIENDELER OG VARIGE DRIFTSMIDLER

	IMMATERIELLE EIENDELER	GOODWILL	ANLEGG- MIDLER	EIENDOM
Anskaffelseskost 1.1.2018	167 394	0	41 014	3 719
+ Tilgang dette år	10 847	27 674	5 708	79
- Avgang dette år	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2018	178 241	27 674	46 722	3 798
Akk. ordinære avskrivninger 1.1.2018	116 889	0	22 690	580
+ Årets avskrivninger	13 161	0	3 295	94
Akk. ordinære avskrivninger 31.12.2018	130 050	0	25 985	675
Bokført verdi 31.12.2018	48 191	27 674	20 737	3 123
Avskrivningssatser:	0-33 %		10-33 %	0-5 %

Immaterielle eiendeler består av EDB-lisenser og programvare.

INVESTERINGER I OG SALG AV ANLEGGSMIDLER	KONSERN	
	INVESTERINGER	SALG
2014	430	2 407
2015	11 392	0
2016	12 958	0
2017	18 130	0
2018	44 308	0

NOTE 19 LEIEFINANSIERING

FINANSIELL LEASING

BRUTTOINVESTERING I LEIEAVTALER

31.12.2017

Forfaller innen 1 år	326 281
Forfaller 1 - 5 år	760 614
Forfaller senere enn 5 år	84 528
Total bruttoinvestering i leieavtaler	1 171 422

Nettoinvestering i leieavtaler

31.12.2017

Forfaller innen 1 år	285 555
Forfaller 1 - 5 år	699 663
Forfaller senere enn 5 år	80 700
Total nettoinvestering i leieavtaler	1 065 918
Ikke opptjent finansinntekt	105 504

Nåverdien av leiebetalinger og ikke garantert restverdi (bruttoinvestering) regnskapsføres som kundefordringer. Differansen mellom nominelle leiebetalinger og ikke garantert restverdi og nåverdien av disse beløpene defineres som ikke opptjent finansinntekt, - klassifisert som renteinntekter i resultatregnskapet. Leieinntekter regnskapsføres på en slik måte at forrentningen av nettoinvesteringen i leieavtalen er konstant for hver periode i leieperioden. Alle aksjene i Landkreditt Finans AS ble solgt med virkning fra 1. juli 2018 og selskapet inngår således ikke lenger i konsernet.

NOTE 20 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

	31.12.2018		31.12.2017	
	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE
Innlån vurdert til amortisert kost	7 068 606	7 050 000	7 272 233	7 259 500
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 068 606	7 050 000	7 272 233	7 259 500

SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER BOKFØRT TIL AMORTISERT KOST

VERDI- PAPIR NR.	FRA DATO	TIL DATO	LÅNE- TYPE	GJELDENE RENTESATS	NESTE RENTREG.	UTESTÅENDE 31.12.2018	EGEN- BEH.	NETTO UTEST. 31.12.2018
NO0010746449	25.09.2015	20.02.2019	Uten avdrag	2,36 %	N.a.	200 000	196 000	4 000
NO0010708498	27.03.2014	27.03.2019	Uten avdrag	1,90 %	N.a.	300 000	175 000	125 000
NO0010764004	29.04.2016	29.04.2019	Uten avdrag	2,04 %	29.01.2019	200 000	10 000	190 000
NO0010747249	15.10.2015	20.08.2019	Uten avdrag	2,00 %	20.02.2019	315 000	0	315 000
NO0010722192	24.10.2014	24.10.2019	Uten avdrag	1,66 %	24.01.2019	300 000	65 000	235 000
NO0010703663	25.02.2014	25.02.2020	Uten avdrag	1,75 %	25.02.2019	300 000	20 000	280 000
NO0010763485	22.04.2016	22.04.2020	Uten avdrag	1,88 %	22.01.2019	400 000	73 000	327 000
NO0010742422	30.07.2015	30.07.2020	Uten avdrag	1,79 %	30.01.2019	300 000	0	300 000
NO0010743206	13.08.2015	13.11.2020	Uten avdrag	1,69 %	13.02.2019	330 000	21 000	309 000
NO0010764483	12.05.2016	12.02.2021	Uten avdrag	2,30 %	12.02.2019	500 000	0	500 000
NO0010710825	21.05.2014	20.05.2021	Uten avdrag	1,76 %	20.02.2019	450 000	0	450 000
NO0010767692	17.06.2016	17.09.2021	Uten avdrag	2,15 %	18.03.2019	325 000	0	325 000
NO0010773781	12.09.2016	12.10.2021	Uten avdrag	1,89 %	14.01.2019	500 000	0	500 000
NO0010797384	15.06.2017	15.02.2022	Uten avdrag	1,75 %	15.02.2019	400 000	0	400 000
NO0010790835	07.04.2017	07.04.2022	Uten avdrag	1,74 %	07.01.2019	400 000	0	400 000
NO0010805328	12.09.2017	12.09.2022	Uten avdrag	1,77 %	12.03.2019	400 000	0	400 000
NO0010811367	24.11.2017	24.11.2022	Uten avdrag	1,89 %	25.02.2019	500 000	0	500 000
NO0010831241	03.09.2018	03.03.2023	Uten avdrag	1,73 %	04.03.2019	350 000	5 000	345 000
NO0010793581	22.05.2017	22.05.2023	Uten avdrag	1,95 %	22.02.2019	500 000	0	500 000
NO0010822752	22.05.2018	22.08.2023	Uten avdrag	1,62 %	22.02.2019	450 000	5 000	445 000
NO0010830730	22.08.2018	22.11.2023	Uten avdrag	2,36 %	N.a.	100 000	0	100 000
NO0010836091	15.11.2018	22.02.2024	Uten avdrag	1,72 %	22.02.2019	100 000	0	100 000
Sum						7 620 000	570 000	7 050 000

	31.12.2018	31.12.2017
Markedsverdi av innlån vurdert til amortisert kost	7 080 997	7 294 646

Pr. 31.12.2018 er den gjennomsnittlige effektive rente på obligasjonslånene 1,88 prosent (1,16 prosent 31.12.2017).

Effektiv rente på obligasjonsgjelden er beregnet ved å omgjøre hvert innlån til årlig effektiv rente og deretter vekte hvert innlån med størrelsen på lånet.

FORFALLSSTRUKTUR GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	31.12.2018	31.12.2017
Gjeld som forfaller til betaling mer enn fem år etter regnskapsavslutning	100 000	500 000
Gjeld som har kortere løpetid	6 950 000	6 759 500
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 050 000	7 259 500

NOTE 21 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL OG FONDSOBLIGASJONER

	31.12.2018		31.12.2017	
	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE	BOKFØRT VERDI	PÅLYDENDE
Ansvarlig lånekapital	330 998	330 000	175 129	175 000
Fondsobligasjoner	199 150	200 000	199 150	200 000
Sum	530 148	530 000	374 279	375 000

TIDSBEGRENSET ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

VERDI-PAPIR NR.	FRA DATO	TIL DATO	LÅNE-TYPE	GJELDENE RENTESATS	NESTE RENTEREG.	NETTO UTESTÅENDE 31.12.2018	EGEN-BEH.	UTEST. 31.12.2018	CALL DATO
NO0010712417	27.05.2014	27.05.2024	Uten avdrag	2,81 %	27.02.2019	75 000	0	75 000	27.05.2019
NO0010826399	22.06.2018	22.08.2028	Uten avdrag	4,78 %	22.03.2019	80 000	0	80 000	22.06.2023
NO0010821432	25.04.2018	25.04.2028	Uten avdrag	2,50 %	25.01.2019	175 000	0	175 000	25.04.2023
Sum						330 000	0	330 000	

EVIGVARENDE FONDSOBLIGASJONER

VERDI-PAPIR NR.	FRA DATO	TIL DATO	LÅNE-TYPE	GJELDENE RENTESATS	NESTE RENTEREG.	NETTO UTESTÅENDE 31.12.2018	EGEN-BEH.	NETTO UTEST. 31.12.2018	CALL DATO
NO0010789860	05.04.2017	Evigvarende	Uten avdrag	4,48 %	07.01.2019	50 000	0	50 000	05.04.2022
NO0010821127	20.04.2018	Evigvarende	Uten avdrag	4,38 %	21.01.2019	150 000	0	150 000	24.04.2023
Sum						200 000	0	200 000	

	31.12.2018	31.12.2017
Markedsverdi av ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner vurdert til amortisert kost	524 277	377 659

KONTANTSTRØM GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV ANSVARLIG LÅN OG FONDSOBLIGASJONER

KONSNERN NOMINELLE VERDIER	31.12.2018	EMITTERT	FORFALT/INNLØST	31.12.2017
Ordinær ansvarlig lånekapital	330 000	255 000	100 000	175 000
Fondsobligasjoner	200 000	150 000	150 000	200 000
Sum tilleggskapital	530 000	405 000	250 000	375 000

NOTE 22 PENSJONSFORPLIKTELSER**KONSNERN**

Konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon. I konsernet er det kun Landkreditt Bank som har ytelsesbasert pensjonsordning. I tillegg har Landkreditt Bank AFP-ordning som foreløpig regnskapsføres som en innskuddsbasert ordning. Kostnaden for denne i 2018 utgjør 1.303 (1.285 i 2017). Totalt kostnadsført på innskuddsbaserte pensjonsordninger i 2018 utgjør 10.650 (6.382 i 2017). Ytelsespensjonsordningen i Landkreditt Bank ble lukket 31.12.2015. Ansatte under 52 år er overført til en innskuddsbasert ordning, med eventuell kompensasjon.

FORSIKREDE FONDSBASERTE FORPLIKTELSER

Pensjonsordningen behandles regnskapsmessig i henhold til IAS 19 Ansattelytelser. I henhold til denne regnskapsstandard behandles selskapets pensjonsordning som en ytelsesplan. Landkreditt Bank AS har kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i livsforsikringsselskap. Denne omfatter i alt 21 aktive og 17 pensjonister. Ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser. Ytelsene er i hovedsak avhengig av opptjeningsår, lønnsnivå og størrelsen på ytelsen fra Folketrygden. Ved beregning av størrelse på opptjent pensjon er lineært prinsipp benyttet. Årlig alderspensjon fra pensjonsordningen utgjør differansen mellom 66 prosent av pensjonsgrunnlaget og en antatt alderspensjon fra Folketrygden.

USIKREDE IKKE FONDSBASERTE FORPLIKTELSER

Gjeldende AFP-ordning behandles foreløpig regnskapsmessig som en innskuddsordning. Innbetalinger til denne er i 2017 og 2018 ført mot resultat.

For konsernsjef er det avtalt pensjon over drift. Pensjonsalder følger aldersgrensen i den kollektive pensjonsordningen med gjensidig mulighet for fratredelse fra 62 år. Avtalen sikrer en total pensjonsutbetaling på 66 prosent av pensjonsgrunnlaget. For visekonsernsjef og direktør risikostyring er det avtalt pensjon over drift med mulighet for fratredelse ved henholdsvis 65 og 64 år. Arbeidsgiveravgift avsettes sammen med øvrige pensjonsforpliktelser.

Konsernet benytter tilnærmet Norsk Regnskapsstiftelses forutsetninger i sine beregninger.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER:	FORSIKRET ORDNING	
	2018	2017
Diskonteringsrente	2,74 %	2,26 %
Årlig lønnsvekst	1,48 %	3,10 %
Regulering av pensjoner under utbetaling	0,80 %	0,50 %
Regulering av Folketrygdens grunnbeløp	3,20 %	3,10 %
Renteberegning på fondsmidler	2,74 %	2,26 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %

	2018	2017
Påløpt pensjonsforpliktelse ved periodens begynnelse	50 300	46 515
Årets pensjonsopptjening, Service Cost	3 362	2 959
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1 117	1 148
Planendring	0	0
Aktuarielt tap (gevinst)	667	1 553
Oppgjør	0	0
Arbeidsgiveravgift av innbetaling pensjonsmidler	-49	-160
Pensjonsutbetalinger	-1 781	-1 715
Påløpt pensjonsforpliktelse ved periodens slutt	53 616	50 300

BEVEGELSER PENSJONSMIDLER

Pensjonsmidler ved periodens begynnelse	49 873	55 300
Renteberegning på pensjonsmidlene	1 112	1 412
Aktuarielt (tap) gevinst	1 473	-6 235
Betalte kostnader	0	-24
Innbetalinger	49	952
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-49	-160
Pensjonsutbetalinger	-1 433	-1 373
Oppgjør	0	0
Pensjonsmidler ved periodens slutt	51 025	49 873

AVSTEMMING – BALANSEFØRT PENSJONSFORPLIKTELSE

Balanseført pensjonsforpliktelse ved periodens begynnelse	428	-8 784
Resultatført pensjonskostnad	3 368	2 718
Aktuarielt tap/(gevinst) ført mot egenkapital	-806	7 789
Innbetalinger inklusive arbeidsgiveravgift	-49	-952
Utbetalt pensjon over drift inklusive arbeidsgiveravgift	-348	-343
Balanseført pensjonsforpliktelse inkl arbeidsgiveravgift *)	2 591	428
*) Inkludert arbeidsgiveravgift med:	900	810

PERIODENS PENSJONSKOSTNADER INKLUSIVE ARBEIDSGIVERAVGIFT

Årets pensjonsopptjening, Service Cost	3 363	2 548
Rentekostnad på pensjonsforpliktelsene	1 117	1 148
Renteberegning på pensjonsmidlene	-1 112	-1 412
Overgangsordning AFP	0	0
Avslutning avtale	0	0
Administrasjonskostnader	0	24
Oppgjør	0	0
Resultatført pensjonskostnad	3 368	2 307

FORUTSETNINGER	31.12.2018	31.12.2017
Amortiseringsfaktor (forventet gjenstående tjenestetid)	6,80	7,45
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgiftsfaktor	14,10	14,10

DEMOGRAFISKE DATA

Antall yrkesaktive	20	21
Gjennomsnittsalder - yrkesaktive	58	58
Sum lønn	16 430	16 549
Gjennomsnittlig lønn	822	788
Antall pensjonister	18	17

Selskapene i konsernet har plikt til å etablere en pensjonsordning. Dette er etablert og i samsvar med kravene i loven.

SAMMENSETNING PENSJONSMIDLER:	2018	2017
Aksjer (14,9 %)	7 603	6 483
Obligasjoner (65,8 %)	33 575	34 412
Eiendom (18,4 %)	9 389	8 478
Annet (0,90 %)	459	499

Pensjonsmidlene er i ubetydelig grad investert i obligasjoner utstedt av selskaper i Landkredittkonsernet. Avkastning på pensjonsmidlene var 5,8 prosent i 2017. Faktisk avkastning på pensjonsmidlene i 2018 foreligger mai 2019. Estimert avkastning på pensjonsmidlene i 2018 utgjør 5,3 prosent. Forventet gjennomsnittlig durasjon på pensjonsforpliktelsen er 14,35 år.

ENDRINGER I OBLIGASJONSRENTENE

En reduksjon i obligasjonsrentene vil øke forpliktelsene i pensjonsordningene. Dette vil bli delvis utlignet ved en økning i avkastningen på obligasjonsinvesteringene.

INFLASJONSRISIKO

Pensjonsordningens forpliktelse har inflasjonsrisiko.

FORVENTET LEVETID

Utbetalingsforpliktelsen gjelder for det resterende livsløpet til deltakerne i ordningen. En økning i forventet levetid vil lede til en øking i ordningens forpliktelser.

Forventet forfallstidspunkt på pensjonsordningene (nominelle kontantstrømmer):

YTELSESPENSJON	< 1 ÅR	1-2 ÅR	3-5 ÅR	> 5 ÅR
	1 683	3 188	4 567	91 476

Landkreditts mål er å matche de langsiktige investeringene med forpliktelsene ettersom de forfaller. Landkreditt overvåker aktivt hvordan løpetider og den forventede avkastning matcher pensjonsutbetalingene ettersom de forfaller. Investeringene er godt diversifiserte, slik at tap i en enkelt investering ikke vil ha vesentlig påvirkning på ordningens totale pensjonsmidler. Forventet samlet innbetaling til ytelsesplanen i 2019 er 49.

NETTO PERIODISERT PENSJONSKOSTNAD 2018	FORSIKRET ORDNING	USIKREDE ORDNINGER
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	1 931	1 091
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	272	69
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsene	946	171
Renteberegning på pensjonsmidlene	-1 112	0
Resultatført netto forpliktelse ved oppgjør	0	0
Administrasjonskostnader	0	0
Netto pensjonskostnad	2 038	1 330

AVSTEMMING AV PENSJONSORDNINGENS FINANSIERTE STATUS MOT BELØP I BALANSEN

	31.12.2018 FORSIKRET ORDNING	31.12.2018 UFORSIKREDE ORDNINGER	31.12.2017 FORSIKRET ORDNING	31.12.2017 UFORSIKREDE ORDNINGER
Pensjonsforpliktelser (brutto)	-44 574	-9 042	-42 565	-7 735
Pensjonsmidler (markedsverdi)	51 025	0	49 873	0
Ikke resultatførte estimatendringer og avvik	0	0	0	0
Netto pensjonsmidler (-forpliktelser)	6 451	-9 042	7 307	-7 735

UTVIKLINGEN DE SISTE FEM ÅR I DEN YTELSESBASERTE PENSJONSORDNINGEN

	2018	2017	2016	2015	2014
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	53 616	50 300	46 588	44 879	65 089
Pensjonsmidler 31.12	51 025	49 873	55 300	50 726	60 216
Overskudd/ underskudd	2 591	428	-8 712	-5 847	4 872

Pr. 31.12.2018 er estimatavviket innregnet over totalresultatet. For konsernet betyr det at pensjonsforpliktelsen ble redusert med 806 og egenkapitalen økt med 202 etter skatt.

SENSITIVITETSANALYSE YTELSESDORDNING 2018 BASERT PÅ FØLGENDE FORUTSETNINGER:

Diskonteringsrente +/- 0,5 %

Lønnsregulering +/- 0,5 %

Pensjonsregulering +/- 0,25 %

	SIKRET ORDNING	USIKRET ORDNING
Brutto opptjent pensjonsforpliktelse 31.12.2018	44 574	8 142
Årets pensjonsopptjening pr 31.12.2018	1 914	1 096

ENDRING I 1.000 HVIS FORUTSETNINGER ENDRES +/- 0,5 PROSENT

ESTIMERT PENSJONSFORPLIKTELSE	SIKRET ORDNING		USIKRET ORDNING	
	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT
Diskonteringsrente	47 910	41 567	8 996	7 404
Lønnsregulering	43 449	45 637	7 564	8 768
Pensjonsregulering	43 008	46 258	7 825	8 488

ÅRETS PENSJONSOPPTJENING	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT
Diskonteringsrente	2 094	1 753	1 230	980
Lønnsregulering	1 818	2 009	1 003	1 195
Pensjonsregulering	1 823	2 012	1 040	1 158

PROSENTVIS ENDRING HVIS FORUTSETNINGER ENDRES +/- 0,5 PROSENT

ESTIMERT PENSJONSFORPLIKTELSE	SIKRET ORDNING		USIKRET ORDNING	
	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT
Diskonteringsrente	7,5 %	-6,7 %	10,5 %	-9,1 %
Lønnsregulering	-2,5 %	2,4 %	-7,1 %	7,7 %
Pensjonsregulering	-3,5 %	3,8 %	-3,9 %	4,2 %

ÅRETS PENSJONSOPPTJENING	SIKRET ORDNING		USIKRET ORDNING	
	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT	- 0,5 PROSENT	+ 0,5 PROSENT
Diskonteringsrente	9,4 %	-8,4 %	12,2 %	-10,6 %
Lønnsregulering	-5,0 %	4,9 %	-8,5 %	9,0 %
Pensjonsregulering	-4,7 %	5,1 %	-5,2 %	5,6 %

NOTE 23 SKATTEKOSTNAD

ÅRETS SKATTEKOSTNAD	2018	2017
Resultat før skatt	275 353	233 822
Permanente resultatforskjeller	-106 755	-54 338
Endringer i midlertidige resultatforskjeller	50 584	3 374
Korrigerings av endring midlertidige forskjeller tidligere år	45 118	0
Årets skattegrunnlag av ordinær drift	264 300	182 858
Endring i forskjeller som inngår i grunnlag for utsatt skatt	95 702	0
Betalbar skatt av årets skattegrunnlag	66 075	45 714
Betalbar skatt i balansen	66 079	
Korreksjon avsetning tidligere år	0	259
Netto endring utsatt skatt	-26 039	475
Netto endring utsatt skatt som følge av endret skattesats	0	-555
Årets skattekostnad	40 036	45 893
SKATTEKOSTNAD PÅ TOTALRESULTATET		
Årets skattekostnad i årsresultatet	40 036	45 893
Utsatt skatt på estimatavvik	-202	-1 747
Sum skattekostnad i totalresultat	39 834	44 146

BEREGNING AV UTSATT SKATT MIDLERTIDIGE FORSKJELLER KNYTTET TIL:	2018	2017	ENDRING
Pensjonsforpliktelser	-2 591	-500	-2 091
Sertifikater og obligasjoner	520	12 316	-11 796
Anleggsmidler	15 183	-1 281 355	1 296 538
Fordringer	16 491	1 351 983	-1 335 492
Fremførbart underskudd	-29 406	-31 664	2 258
Netto midlertidige forskjeller	196	50 780	
Utsatt skatt/ skattefordel 23 % og 25 %	49	11 584	
Utsatt skattefordel på implementeringseffekt IFRS 9	4 553	0	
Sum utsatt skatt/ skattefordel	-4 503	11 584	

AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD	2018	2017
Resultat før skatt	275 353	233 822
Skatt beregnet med konsernets vektete gjennomsnittlige skattesats	68 838	58 455
-Ikke skattepliktig inntekt	-34 733	-12 458
-Skattemessig ikke fradragsberettigede kostnader	5 729	1 460
Andel resultat tilknyttet selskap etter skatt	0	-3 015
Kalkulert endring i utsatt skatt som følge av endret skattesats	0	-555
For mye/ lite avsatt tidligere år	0	259
Skattekostnad	39 834	44 146

NOTE 24 LIKVIDITETSRISIKO OG RENTERISIKO

SPESIFIKASJON AV KONTANTSTRØM FRA GJELDSPOSTER FORDELT ETTER FORFALLSTIDSPUNKT 31.12.2018

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Gjeld til kredittinstitusjoner 1)	16 211	0	0	0	0	0	16 211
Innskudd fra og gjeld til kunder 2)	17 443 132	0	0	0	0	0	17 443 132
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer 3)	9 152	152 793	845 529	6 404 428	103 138	0	7 515 039
Ansvarlig lånekapital 3)	1 118	1 442	82 262	20 079	269 953	0	374 853
Annen gjeld/forpl. inkl. betalbar- og uts. skatt	19 944	88 631	40 000	29 143	0	35 935	213 653
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptj. innt.	10 001	22 216	24 575	0	0	0	56 791
Pensjonsforpliktelser	120	241	1 083	0	0	1 238	2 682
Brutto forsikringsforpliktelser	33 927	67 854	305 342	332 844	52 651	0	792 619
Sum gjeld	17 533 605	333 176	1 298 790	6 786 494	425 742	37 174	26 414 981

1) Gjeld til kredittinstitusjoner er uten forfall, og dermed plassert i intervallet Inntil 1 mnd. Renteutbetalinger er ikke tatt med

2) Innskudd fra og gjeld til kunder er uten bindingstid og er derfor plassert i intervallet inntil 1 mnd. Fremtidige renteutbetalinger er ikke tatt med.

3) Sertifikat- og obligasjonsporteføljen er gruppert etter innløsningsdato, fremtidige renteutgifter er tatt med.

Se note 3.1.3 for prinsippene vedrørende styring av likviditetsrisiko.

SPESIFIKASJON AV HOVEDPOSTER I BALANSEN GRUPPERT ETTER REPRISINGSTIDSPUNKT 31.12.2018

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Fordringer på sentralbanker	67 647	0	0	0	0	0	67 647
Utlån/fordringer på kredittinstitusjoner	925 730	0	0	0	0	0	925 730
Utlån til og fordringer på kunder	1 509	23 707 027	3 572	197 539	1 100	143 441	24 054 188
Sertifikater og obligasjoner	777 777	2 088 119	290 170	0	0	0	3 156 066
Aksjer og andeler	228 588	0	0	0	0	6 315	234 903
Gjenforsikringsandel brutto forsikringsforpliktelser	0	0	0	0	0	369 376	369 376
Utsatt skattefordel	0	0	0	0	0	4 503	4 503
Goodwill	0	0	0	0	0	27 674	27 674
Immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	48 191	48 191
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	23 861	23 861
Forskuddsbet.opptjente ikke mott. inntekter	0	0	0	0	0	26 120	26 120
Sum eiendeler	2 001 252	25 795 146	293 741	197 539	1 100	649 480	28 938 259
Lån og innskudd fra kredittinst. u. avt. løpetid	16 211	0	0	0	0	0	16 211
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	17 443 132	0	0	0	0	17 443 132
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	1 960 777	5 028 828	0	79 000	0	0	7 068 606
Betalbar skatt	0	33 038	33 038	0	0	0	66 075
Annen gjeld/forpliktelser	0	0	0	0	0	147 578	147 578
Påløpte kostn. og mottatte ikke opptj. inntekter	0	0	0	0	0	56 791	56 791
Pensjonsforpliktelse	0	0	2 682	0	0	0	2 682
Brutto forsikringsforpliktelser	0	0	0	0	0	792 619	792 619
Ansvarlig lånekapital	175 814	155 184	0	0	0	0	330 998
Minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	19 023	19 023
Egenkapital	199 150	0	0	0	0	2 795 394	2 994 544
Sum gjeld og egenkapital	2 351 952	22 660 181	35 720	79 000	0	3 811 406	28 938 259
Ikke balanseførte finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteesponering	-350 700	3 134 965	258 021	118 539	1 100	-3 161 925	0
Netto eksponering i % av forvaltningskapital	-1 %	11 %	1 %	0 %	0 %	-11 %	0 %

Renterisiko oppstår når det er forskjeller i rentebindingstid mellom aktiva og passivposter. Konsernet vil ikke kunne gjennomføre renteendringer parallelt for alle balanseposter. Basert på konsernets balanse pr 31.12.2018 gir et parallelt skift i rentekurven på ett prosentpoeng en total renterisiko på 10.449 (5.840). Resultat etter skatt og egenkapitaleffekten blir 7.837 (4.380).

SPESIFIKASJON AV KONTANTSTRØM FRA GJELDSPOSTER FORDELT ETTER FORFALLSTIDSPUNKT 31.12.2017

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Gjeld til kredittinstitusjoner 1)	15 228	0	0	0	0	0	15 228
Innskudd fra og gjeld til kunder 2)	16 208 145	0	0	0	0	0	16 208 145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer 3)	8 396	86 918	814 313	6 427 704	508 200	0	7 845 531
Ansvarlig lånekapital	0	1 143	102 170	76 025	0	0	179 337
Annen gjeld/forpliktelser	67 333	31 407	39 499	0	0	30 982	169 222
Sum gjeld	16 299 103	119 468	955 982	6 503 729	508 200	30 982	24 417 464

SPESIFIKASJON AV HOVEDPOSTER I BALANSEN GRUPPERT ETTER REPRISINGSTIDSPUNKT 31.12.2017

	INNTIL 1 MND	1-3 MND	3-12 MND	1-5 ÅR	MER ENN 5 ÅR	UTEN FORFALL	TOTALT
Fordringer på sentralbanker	65 584	0	0	0	0	0	65 584
Utlån/fordringer på kredittinstitusjoner	693 369	0	0	0	0	0	693 369
Utlån til og fordringer på kunder	1 112 158	22 080 789	36 887	63 348	0	0	23 293 182
Sertifikater og obligasjoner	750 438	1 372 842	224 910	0	0	0	2 348 190
Aksjer og andeler	98 328	0	0	3 141	0	3 174	104 643
Eierinteresser i tilknyttede selskaper	0	0	0	0	0	129 136	129 136
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	19 068	19 068
Immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	39 161	39 161
Ansvarlig lån tilknyttet selskap	0	0	0	20 214	0	0	20 214
Forskuddsbet.opptjente ikke mott. inntekter	19 002	0	0	0	0	866	19 868
Sum eiendeler	2 738 879	23 453 632	261 797	86 703	0	191 405	26 732 415
Innskudd fra kredittinstitusjoner	15 228	0	0	0	0	0	15 228
Innskudd fra og gjeld til kunder	0	16 208 145	0	0	0	0	16 208 145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 104 251	4 964 992	202 990	0	0	0	7 272 233
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	11 584	11 584
Annen gjeld/forpliktelser	76 999	35 510	38 059	0	0	7 070	157 638
Pensjonsforpliktelse	0	0	500	0	0	0	500
Ansvarlig lånekapital	0	175 129	0	0	0	0	175 129
Minoritetsinteresser	0	0	0	0	0	93 893	93 893
Egenkapital	0	199 150	0	0	0	2 598 914	2 798 064
Sum gjeld og egenkapital	2 196 478	21 582 926	241 550	0	0	2 711 461	26 732 415
Ikke balanseførte finansielle derivater	0	0	0	0	0	0	0
Netto renteeksponering	542 401	1 870 706	20 247	86 703	0	-2 520 056	0
Netto eksponering i % av forvaltningskapital	2 %	7 %	0 %	0 %	0 %	-9 %	0

NOTE 25 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KREDITTINSTITUSJONER

Av konsernets bankinnskudd er 8.714 bundne midler (6.628 i 2017)

Pr 31.12.2018 er den gjennomsnittlige effektive renten på utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner 0,85 (0,45 prosent)

	2018	2017
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid	410 730	425 480
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner med avtalt løpetid	515 000	267 889
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	925 730	693 369

NOTE 26 FORDELING AV INNSKUDD FRA KUNDER PÅ GEOGRAFISKE OMRÅDER OG VIKTIGE NÆRINGER

Landkreditt Bank har innskudd fra kunder, og den geografiske fordelingen er:

KONSERN	31.12.2018	PROSENT-ANDEL	31.12.2017	PROSENT-ANDEL
Østfold	1 163 928	6,67	1 028 391	6,34
Akershus	3 462 615	19,85	3 272 096	20,19
Oslo	2 832 745	16,24	2 737 786	16,89
Hedmark	841 378	4,82	759 105	4,68
Oppland	1 047 920	6,01	949 021	5,86
Buskerud	1 422 197	8,15	1 307 822	8,07
Vestfold	1 151 508	6,60	1 090 689	6,73
Telemark	367 969	2,11	338 455	2,09
Aust-Agder	185 513	1,06	191 586	1,18
Vest-Agder	158 933	0,91	134 385	0,83
Rogaland	946 709	5,43	855 947	5,28
Hordaland	800 413	4,59	709 982	4,38
Sogn og Fjordane	327 768	1,88	278 708	1,72
Møre og Romsdal	511 963	2,94	464 446	2,87
Trøndelag	1 112 586	6,38	1 062 667	6,56
Nordland	500 636	2,87	459 508	2,84
Troms	385 212	2,21	382 726	2,36
Finnmark	115 627	0,66	105 201	0,65
Utland	107 511	0,62	79 624	0,49
Sum	17 443 132	100,00	16 208 145	100,00

INNSKUDD FRA KUNDER	31.12.2018	31.12.2017
Personmarkeds kunder	12 550 101	11 683 279
Næringslivskunder	4 893 031	4 524 866
Sum	17 443 132	16 208 144
Landbruk	3 214 847	2 953 717
Industri	66 624	66 308
Bygg og anlegg, kraft, vannforsyning	222 559	228 152
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	178 264	167 617
Eiendomsdrift	225 303	196 381
Tjenesteytende næringer	749 067	602 568
Øvrige kunde grupper	236 367	310 124
Sum næringslivskunder	4 893 031	4 524 866

Konsernet har 0 mill (50 mill i 2017) i innskudd fra kunder med fastsatt løpetid.

NOTE 27 GJENOMSNITTLIG RENTE GJELD

KONSERN	2018	2017
Gjeld til kredittinstitusjoner	1,71	1,17
Innskudd fra og gjeld til kunder	1,31	1,28
Sertifikat- og obligasjonsgjeld	1,87	1,16
Ansvarlig lånekapital	3,12	1,76

Pr. 31.12. er effektiv rente på sertifikat- og obligasjonsgjeld, samt ansvarlig lånekapital, beregnet ved å omgjøre hvert innlån til årlig effektiv rente, og deretter vekte hvert innlån med størrelsen på innlånet og beregne gjennomsnittet. Innskudd fra kunder renteberegnes med utgangspunkt i daglig valuteringsmessig saldo på konto. Renten beregnes etterskuddsvis og legges til kapitalen ved årets slutt. Renten beregnes for faktisk antall dager dividert med 365.

NOTE 28 KONTANTSTRØM FRA FINANSIERING

2018 AVSTEMMING AV KONTANTSTRØM FRA FINANSIERING	GJELD 1.1.	OPPTAK AV NY GJELD	TILBAKEKJØP AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	NEDBETA- LING AV GJELD	RENTE- KOSTNAD 2018	RENTER BETALT 2018	AMORTISERING OVER-/ UNDERKURS	GJELD 31.12.
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	15 228	983	0	0	65	-65	0	16 211
Innskudd fra og gjeld til kunder	16 208 145	1 234 987	0	0	227 436	-227 436	0	17 443 132
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 272 233	1 558 027	-576 082	-1 185 611	121 239	-120 755	-446	7 068 606
Gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån	175 129	255 000	0	-100 000	8 263	-7 450	55	330 998
Gjeld stiftet ved utstedelse av fondsobligasjoner	199 150	150 000	0	-150 000	0	0	0	199 150

2017 AVSTEMMING AV KONTANTSTRØM FRA FINANSIERING	GJELD 1.1.	OPPTAK AV NY GJELD	TILBAKEKJØP AV EGNE UTSTEDTE OBLIGASJONER	NEDBETA- LING AV GJELD	RENTE- KOSTNAD 2017	RENTER BETALT 2017	AMORTISERING OVER-/ UNDERKURS	GJELD 31.12.
Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	351	14 877	0	0	176	-176	0	15 228
Innskudd fra og gjeld til kunder	14 963 462	1 244 683	0	0	205 933	-205 933	0	16 208 145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	6 021 046	2 446 874	-547 046	-650 000	112 768	-112 213	803	7 272 233
Gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån	175 077	0	0	0	4 885	-4 907	74	175 129

NOTE 29 NÆRSTÅENDE PARTER

Internhandel i konsernet gjennomføres i henhold til egne avtaler og på armlengdes avstand. Avregning av felleskostnader i konsernet er fordelt på konsernselskapene i henhold til nøkler, avhengig av de ulike kostnadsartene. Nærstående parter består av konsernselskapene Landkreditt Bank, Landkreditt Boligkreditt AS, Landkreditt Forvaltning AS og Landkreditt Forsikring AS samt ledende ansatte og nærstående. Se i tillegg note 15 Ledende ansatte.

NOTE 30 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

PR 31.12.2018 EIENDELER:	FINANSIELLE INSTRUMENTER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	UTLÅN OG FORDRINGER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	FINANSIELLE FORPLIKTELSER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	TOTALT
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	67 647		67 647
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	925 730		925 730
Utlån til og fordringer på kunder	0	24 054 188		24 054 188
Sertifikater og obligasjoner	3 156 066	0		3 156 066
Aksjer og andeler	234 903	0		234 903
Sum	3 390 969	25 047 565	0	28 438 534

FORPLIKTELSER:

Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	0		16 211	16 211
Innskudd fra og gjeld til kunder	0		17 443 132	17 443 132
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0		7 068 606	7 068 606
Ansvarlig lånekapital	0		330 998	330 998
Sum	0	0	24 858 946	24 858 946

PR 31.12.2017 EIENDELER	FINANSIELLE INSTRUMENTER REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI	UTLÅN OG FORDRINGER	FINANSIELLE FORPLIKTELSER VURDERT TIL AMORTISERT KOST	FINANSIELLE EIENDELER TILGJENGELIG FOR SALG	TOTALT
Kontanter og fordringer på sentralbanker	0	65 584		0	65 584
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	693 369		0	693 369
Utlån til og fordringer på kunder	0	23 293 182		0	23 293 182
Sertifikater og obligasjoner	2 348 190	0		0	2 348 190
Ansvarlig lån tilknyttet selskap	0	20 214		0	20 214
Aksjer og andeler	98 328	0		6 315	104 643
Sum	2 446 518	24 072 349	0	6 315	26 525 182

FORPLIKTELSER

Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner	0		15 228	15 228
Innskudd fra og gjeld til kunder	0		16 208 145	16 208 145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0		7 272 233	7 272 233
Ansvarlig lånekapital	0		175 129	175 129
Sum	0	0	23 670 736	23 670 736

NOTE 31 EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI

Alle selskaper i konsernet har eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi. Konsernet benytter følgende nivåinndeling ved vurdering av virkelig verdi

- Nivå 1: Gjelder investeringer i statspapirer og andeler i aksje- og rentefond med notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse
- Nivå 2: Gjelder investeringer i obligasjoner med fortrinnsrett og egne obligasjoner hvor verdsettelse er basert på andre observerbare faktorer, enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra pris), enn notert pris (nivå 1)
- Nivå 3: Gjelder investeringer i eiendomsfond og unoterte aksjer og andeler, hvor verdsettelse er basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder

Se også note 2.11 for opplysning om vurdering av virkelig verdi og verdsettelsesteknikker

FINANSIELLE EIENDELER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

PR 31.12.2018	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
- Sertifikater og obligasj. til virk. verdi	1 390 334	1 765 732	0	3 156 066
- Aksjer og andeler til virk. verdi o. res.	180 047	0	54 856	234 903
Sum eiendeler	1 570 381	1 765 732	54 856	3 390 969
Sum forpliktelser	0	0	0	0

Det har ikke vært noen overføringer mellom nivå 1 og 2 i perioden.

AVSTEMMING NIVÅ 3

Inngående balanse 01.01.2018	6 315
Investeringer i eiendomsfond	48 541
Utgående balanse 31.12.2018	54 856

FINANSIELLE EIENDELER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

PR 31.12.2017	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
- Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	896 888	1 451 302	0	2 348 190
- Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	98 328	0	0	98 328

FINANSIELLE EIENDELER TILGJENGELIG FOR SALG

- Aksjer og andeler tilgjengelig for salg	0	0	6 315	6 315
Sum eiendeler	995 216	1 451 302	6 315	2 452 833
Sum forpliktelser	0	0	0	0

AVSTEMMING NIVÅ 3

Inngående balanse 01.01.2017	6 315
Utgående balanse 31.12.2017	6 315

NOTE 32 EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL AMORTISERT KOST

	BALANSEFØRT VERDI 2018	VIRKELIG VERDI 2018	BALANSEFØRTI VERDI 2017	VIRKELIG VERDI 2017
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	7 068 606	7 080 997	7 272 233	7 294 646
Ansvarlig lånekapital	330 998	326 712	175 129	176 262
Gjeld	7 399 603	7 407 709	7 447 362	7 470 908

For balansepostene kontanter og fordringer på sentralbanker, utlån og fordringer på kredittinstitusjoner, netto utlån og fordringer på kunder, lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid, innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid er balanseført verdi tilnærmet lik virkelig verdi.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer samt ansvarlig lånekapital. Virkelig verdi estimeres ved å legge spreadtillegg til markedsrenten. Tillegget i spreaden er i henhold til markedets oppfatning av risikoen på balansetidspunktet. Verdipapirgjeld og ansvarlig lånekapital vurdert til amortisert kost er klassifisert som finansielle instrumenter i nivå 2.

NOTE 33 MAKSIMAL KREDITTEKSPONERING, IKKE HENSYNTATT PANTSTILLELSER

KONSERN EIENDELER	2018	2017
Kontanter og fordringer på sentralbanker	67 647	65 584
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	925 730	693 369
Utlån til og fordringer på kunder	24 054 188	23 293 182
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi over resultatet	3 156 066	2 348 190
Ansvarlig lån tilknyttet selskap	0	20 214
Sum balanseførte eiendeler med kreditteskponering	28 203 631	26 420 540

FORPLIKTELSER	2018	2017
Betingede forpliktelser – garantier	15 983	16 908
Ubenyttede kreditter	3 561 827	3 365 514
Sum finansiell garantistillelse	3 577 810	3 382 422
Total kreditteskponering	31 781 441	29 802 962

NOTE 34 ANNEN GJELD

KONSERN	2018	2017
Interimskonti / tidsforskjeller i oppgjør (Nets og datasentraler)	15 918	13 502
Skattetrekk ansatte	6 451	10 012
Leverandørgjeld	9 438	56 143
Formuesskatt	6 824	3 524
Forpliktelser i forindelse med forsikring	61 793	n/a
Forpliktelser i forindelse med gjenforsikring / reassurans	40 975	n/a
Annen gjeld	6 180	3 139
Sum annen gjeld	147 578	86 320

NOTE 35 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet er fremlagt for styret 14. februar 2019. Foretakets eiere har ikke myndighet til å endre regnskapet etter tidspunkt for vedtak om fremleggelse av regnskapet.

NOTE 36 IFRS 9 FINANSIELLE INSTRUMENTER

Konsernet anvender IFRS 9 og IFRS 7 som gjelder for årsperioder som begynner 1. januar 2018 for første gang.

Som tillatt i overgangsbestemmelsene i IFRS 9 har konsernet valgt å ikke omregne sammenligningstall. Derfor er sammenligningstall for 2017, rapportert i henhold til IAS 39, ikke sammenlignbare med informasjonen presentert for 2018. Forskjeller som oppstår ved overgangen til IFRS 9, er ført direkte mot annen egenkapital pr. 1. januar 2018.

Tabellen under viser målekategori og bokført verdi av finansielle instrumenter iht IAS 39 og IFRS 9 ved overgangen.

FINANSIELL EIENDEL	IAS 39 KATEGORI	BELØP	IFRS 9 KATEGORI	BELØP
Konter og fordringer på sentralbanker	Amortisert kost (utlån og fordringer)	65 584	Amortisert kost	65 584
Utlån og fordringer på kredittinstitusjoner	Amortisert kost (utlån og fordringer)	693 369	Amortisert kost	693 369
Utlån og fordringer på kunder	Amortisert kost (utlån og fordringer)	23 293 182	Amortisert kost	23 270 130
Sertifikater og obligasjoner	Virkelig verdi (utpekt)	2 348 190	Virkelig verdi RES	2 348 190
Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet	Virkelig verdi (pliktig)	98 328	Virkelig verdi RES	98 328
Aksjer og andeler tilgjengelig for salg	Virkelig verdi over tot.res. (tilgj. for salg)	6 315	Virkelig verdi RES	6 315
Lån tilknyttet selskap	Amortisert kost (utlån og fordringer)	20 214	Amortisert kost	20 214

Det er ingen endring i klassifiseringen og målingen av finansiell gjeld, og konsernet har ingen finansielle forpliktelser som er regnskapsført til virkelig verdi.

Følgende tabell viser en avstemming av bokførte verdier av finansielle eiendeler mellom IAS 39 og IFRS 9:

AMORTISERT KOST UTLÅN OG FORDRINGER PÅ KUNDER	IAS 39 31.12.2017	REKLASSIFISERING	NY MÅLEMETODE	IFRS 9 01.01.2018
Inngående balanse under IAS39	23 293 182			
Reklassifisering til virkelig verdi		0		
Ny beregning av tap			-23 052	
Utgående balanse under IFRS 9				23 270 130

Landkreditt har en mindre portefølje aksjer i landbruks- og finansinstitusjoner. Eiendelene blir reklassifisert til ny kategori under IFRS 9 da dagens kategori Tilgjengelig for salg utgår.

AKSJER OG ANDELER TILGJENGELIG FOR SALG	IAS 39 31.12.2017	REKLASSIFISERING	NY MÅLEMETODE	IFRS 9 01.01.2018
Inngående balanse ifølge IAS 39	6 315			
Reklassifisering		-6 315		
Utgående balanse under IFRS 9				0

AKSJER OG ANDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	IAS 39 31.12.2017	REKLASSIFISERING	NY MÅLEMETODE	IFRS 9 01.01.2018
Inngående balanse ifølge IAS 39	98 328			
Reklassifisering		6 315		
Utgående balanse under IFRS 9				104 643

Det er ingen endring i klassifiseringen og målingen av finansiell gjeld, og konsernet har ingen finansielle forpliktelser som er bestemt regnskapsført til virkelig verdi.

Følgende tabell avstemmer nedskrivninger for utlån og fordringer på kunder ihht IAS 39 og deres nye nedskrivninger ihht IFRS 9:

AMORTISERT KOST	IAS 39 31.12.2017	REKLASSIFISERING	NY MÅLEMETODE	IFRS 9 01.01.2018
Utlån og fordringer på kunder				
Inngående balanse ifølge IAS 39	49 684			
Reklassifisering		0		
Nye nedskrivninger			23 052	
Utgående balanse under IFRS 9				72 736

Følgende tabell avstemmer beløpene for endring i egenkapital som følge av implementering av IFRS 9

ENDRING EGENKAPITAL	IAS 39 31.12.2017	REKLASSIFISERING	NY MÅLEMETODE	IFRS 9 01.01.2018
Inngående balanse ifølge IAS 39	2 891 957			
Implementering IFRS 9			-23 052	
Utgående balanse under IFRS 9				2 868 905

Erklæring fra styret og daglig leder

Vi erklærer etter beste overbevisning om at årsregnskapet for 2018 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av foretakets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer, etter beste overbevisning, også at styrets beretning gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen i selskapet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor.

Oslo 31. desember 2018

14. februar 2019

Styret i Landkreditt SA

Knut A Nordmo
Styreleder

Elisabeth Gjems
Nestleder

Kai Linnes

Hans Edvard Torp

Wenche Irene Kristiansen

Jørgen Østby

Øyvind Hestnes

Ole Laurits Lønnum
Konsernsjef

Til årsmøtet i Landkreditt SA
Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Landkreditt SAs årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, utvidet resultat og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, andre inntekter og kostnader, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Landkreditt SA per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Landkreditt SA per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Sentrale forhold ved revisjonen

Sentrale forhold ved revisjonen er de forhold vi mener var av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet for 2018. Disse forholdene ble håndtert ved revisjonens utførelse og da vi dannet oss vår mening om årsregnskapet som helhet. Vi konkluderer ikke særskilt på disse forholdene. Virksomheten i banken har i hovedsak vært uendret sammenlignet med fjoråret. Det har ikke vært regulatoriske endringer, transaksjoner eller hendelser av vesentlig betydning for årsregnskapet 2018. Implementeringen av IFRS 9 har ledet til endringer i vår revisjon av verdien av utlån til kunder, men våre fokusområdene har vært de samme i 2018 som i fjoråret.

Sentrale forhold ved revisjonen**Hvordan vi i vår revisjon håndterte sentrale forhold ved revisjonen***Verdien av utlån til kunder*

Utlån utgjør en betydelig andel av verdien av eiendelene i balansen. Vurdering av nedskrivninger er basert på et modellbasert rammeverk med elementer som krever at ledelsen bruker skjønn. Rammeverket er komplekst og omfatter store mengder data og skjønnsmessige parametere.

Vi fokuserte på verdsettelsen av utlån på grunn av betydningen nedskrivningsvurderingene har for verdien, og det faktum at bruk av skjønn har en potensiell virkning på resultatet for perioden. I tillegg er det en iboende risiko for feil på grunn av kompleksiteten og mengden data som benyttes i modellen.

IFRS 9 ble implementert med virkning fra 1. januar 2018. Den største endringen dette medfører sammenlignet med det tidligere regimet er at nedskrivningsmodellen nå skal reflektere forventet kreditttap mot tidligere ble beregnet nedskrivninger basert på inntruffet kreditttap.

Bruk av modeller for å beregne forventet kreditttap omfatter bruk av skjønn. Vi har særlig fokusert på:

- klassifisering av porteføljene etter risiko og type segment;
- identifisering av lån hvor det har vært en vesentlig økning i kredittrisiko,
- hvordan lånene blir kategorisert i ulike trinn;
- ulike parametere som tapsgrad, nedbetalingsfaktorer; og scenarioer

Bankens utlån er i hovedsak til personkunder, landbruk og SMB

Ved vår revisjon av forventede tapsavsetninger vurderte og testet vi utformingen og effektiviteten av kontroller for kvalitetssikring av anvendte forutsetninger og beregningsmetoder. Videre testet vi detaljer både i avsetningene beregnet ved bruk av modellen og i avsetningene som er beregnet individuelt.

Vi opparbeidet oss en detaljert forståelse av prosessen og testet relevante kontroller rettet mot å sikre:

- kalkulasjoner og metode som ble benyttet;
- at modellen som ble benyttet, var i henhold til rammeverket og at modellen virket som den skulle;
- påliteligheten og nøyaktigheten av data som blir benyttet i modellen.

Vår testing av kontrollene ga ingen indikasjoner på vesentlige feil i modellen eller avvik fra IFRS 9

For utlån hvor det forelå objektive indikasjoner på verdifall og hvor nedskrivningsbeløpet var individuelt beregnet testet vi et utvalg. Realisasjonsverdien blir beregnet ved bruk av eksterne takster eller interne vurderinger. For å ta stilling til realisasjonsverdien gjennomgikk vi takstene og vurderte relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger benyttet i takstene og metoden benyttet i beregningen. For vurderinger som var gjort internt uten at det ble benyttet takster, intervjuet vi kredittmedarbeidere og ledelsen og utfordret relevansen og rimeligheten av viktige forutsetninger og metoden som var benyttet i beregningen av nedskrivningsbeløpet. Videre testet vi om utlån med individuelle tapsavsetninger var riktig klassifisert i modellen og vurdert rimeligheten av de totale tapsavsetningene.

Avvik som ble funnet i vår testing var uten vesentlig betydning.

Note 2.12, note 5 og note 7 til regnskapet er relevante for beskrivelsen av selskapets tapsmodell og for hvordan selskapet estimerer sine tapsavsetninger etter IFRS 9. Vi har lest notene fant at informasjonen knyttet til

segmentet og modellene som er utviklet skal estimere tapsavsetninger til hver av disse segmentene.

tapsmodell, ulike parametere og skjønnsmessige vurderinger var tilstrekkelige og dekkende.

I tillegg foretas individuelle avsetninger for utlån hvor det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Denne vurderingen krever også at ledelsen bruker skjønn.

IT systemer som støtter finansiell rapportering

Vi har fokusert på dette området fordi bankens finansielle rapporteringssystemer og virksomhet er avhengig av komplekse IT-systemer. Det er en risiko for at automatiserte prosesser og tilhørende IT-avhengige manuelle kontroller ikke er utformet hensiktsmessig eller fungerer effektivt, noe som kan medføre usikkerhet knyttet til den løpende driften av IT-systemene og risiko for feil.

Banken benytter eksterne serviceleverandører for å drifte enkelte sentrale IT-systemer. Revisor hos de relevante serviceorganisasjonene er benyttet til å evaluere design og effektivitet av og teste etablerte kontroller som skal sikre integriteten av IT- og betalingsformidlings-systemene som er relevante for finansiell rapportering. Vi har gjennomgått tilsendte rapporter og vi har vurdert mulige avvik og tiltak. Vi har også gjennomført testing av tilgangskontroller til IT-systemer og arbeidsdeling der det var nødvendig av hensyn til vår revisjon.

Våre vurderinger og kontroller viser at vi kan bygge på bankens systemer for IT og betalingsformidling i vår revisjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde, for selskapsregnskapet i samsvar med forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder etter regnskapsloven § 3-9, og for konsernregnskapet i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et

årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og på tilbørlig måte opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for selskapsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for konsernregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvikle konsernet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 14. februar 2019

PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem
Statsautorisert revisor

- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Vi gir styret en uttalelse om at vi har etterlevd relevante etiske krav til uavhengighet, og om at vi har kommunisert og vil kommunisere med dem alle relasjoner og andre forhold som med rimelighet kan tenkes å kunne påvirke vår uavhengighet, og, der det er relevant, om tilhørende forholdsregler.

Av de sakene vi har kommunisert med styret, tar vi standpunkt til hvilke som var av størst betydning for revisjonen av årsregnskapet for den aktuelle perioden, og som derfor er sentrale forhold ved revisjonen. Vi beskriver disse sakene i revisjonsberetningen med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring av saken, eller dersom vi, i ekstremt sjeldne tilfeller, beslutter at en sak ikke skal omtales i beretningen siden de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring med rimelighet må forventes å oppveie allmennhetens interesse av at saken blir omtalt.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 14. februar 2019

PricewaterhouseCoopers AS

Magne Sem
Statsautorisert revisor

GOD SELSKAPSLLEDELSE

Norsk anbefaling om eierstyring og selskapsledelse (NUES) er gjennomført for Landkredittkonsernet som følge av at alle obligasjonsinnlån utstedt av selskaper i konsernet er notert på Oslo Børs ABM. For fullstendig oversikt over anbefalingen se www.nues.no. Anbefalingen er i hele sin form rettet inn mot foretak organisert som aksjeselskap. Flere punkter er derfor lite relevant for foretak som er organisert som selveiende eller samvirker. For samvirkeforetak er medlem og kunde en og samme person. Det betyr at eierinteressen i stor grad relateres til hvordan den brukermessige samhandlingen fungerer. Konkurranseskraften i leveransen, tilbudt pris, service og lignende framstår som viktigst for hvordan Landkreditt oppleves. Samtidig er det en forutsetning og forståelse blant medlemmene at virksomheten over tid må generere nok egenkapital til å kunne ivareta videre vekst og utvikling.

God eierstyring ivaretas ved at alle medlemmene i samvirkeforetaket inviteres til distriktvis møter hvor virksomheten presenteres og drøftes. Det foretas elektronisk valg av årsmøtorepresentanter. Alle medlemmene har stemmerett. Årsmøtet er samvirkeforetakets høyeste organ, tilsvarende generalforsamlingen i et aksjeselskap. I tillegg til det formelle årsmøtet som holdes om våren, samles representantene også til et høstmøte hvor styret rapporterer om utviklingen i konsernet samt vurderinger om framtidsutsiktene. Drøftingene gir føringer for styrets videre arbeid med konsernets utvikling.

Landkreditt baserer sin virksomhet på de internasjonale samvirkeprinsippene. Våre etiske retningslinjer forutsetter at alle lover, forskrifter, bransjenormer og god praksis skal etterleves. Det er etablert regler for styrets arbeidsorden, fullmaktstrukturer og rapporteringsrutiner.

På årsmøtet deltar også styret, valgkomiteen, revisor, konsernsjef og visekonsernsjef. Årsmøtet ledes av ordfører eller varaordfører.

Anbefalingen om eierstyring og selskapsledelse peker på at vedtekter og hovedstrategier bør framgå av årsmeldingen. Landkreditt benytter elektroniske medier som sin hovedkanal i kommunikasjon med konsernets kunder, medlemmer og tillitsvalgte. Både årsrapporter, delårsrapporter, vedtekter og annen relevant informasjon er tilgjengelig på vår hjemmeside under fanen «om oss».

Som finansinstitusjon er Landkreditt underlagt myndighetenes kapitaldekningskrav. Styret i Landkreditt SA har foretatt en gjennomgang av alle typer risikoer som er knyttet til virksomheten,

vurdert nye regulatoriske krav og markedets forventninger. Styret har i tråd med Finanstilsynets pilar 2 vedtak fra mars 2017 besluttet at den rene kjernekapitaldekningen i Landkredittkonsernet til en hver tid skal tilfredsstille de formelle minimumskravene til lagt pilar 2-kravet fra Finanstilsynet (2,8 prosent) samt et internt bufferkrav på 0,5 prosentpoeng. Pr 31. desember 2018 utgjør den rene kjernekapitaldekningen i konsernet xx,xx prosent (18,72 prosent). Det er i de senere årene gjennomført tiltak for å styrke lønnsomheten noe som bidrar til å sikre oppfyllelse av nye kapitalkrav.

For datterselskapene som er finansforetak, er det lagt til grunn krav til egenkapitalavkastning på minimum 8 prosent. Egenkapitaloppbygging i det enkelte selskap skal sikre soliditet som grunnlag for vekst.

Det har i 2018 ikke vært vesentlige transaksjoner mellom morselskap og datterselskaper, styremedlemmer, ledende ansatte eller nærstående av disse ut over konsernbidrag avgitt av Landkreditt Bank AS.

Anbefalingen om likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående er ikke relevant for samvirker. Landkreddits medlemmer har like rettigheter og plikter, og de forretningsmessige relasjonene baseres på rettferdig behandling.

Fri omsettelighet av aksjer er ikke relevant. Medlemskap i samvirkeforetaket er knyttet til at det opptas lån sikret med pant i landbrukseiendom eller etableres driftskreditt. Medlemskapet opphører når lånet/kreditten innfris.

Anbefalingen om valgkomité er dekket gjennom vanlig organisasjonspraksis i samvirkeforetak og Landkreddits vedtekter. Oversikt over tillitsvalgte, herunder representantskapets valgkomité, framgår av årsrapporten. Valgkomiteen skal gi innstilling til årsmøtet om de valg av tillitsmenn som er tillagt årsmøtet, samt legge frem forslag til godtgjørelse for de tillitsvalgte. Innstillingene skal være begrunnet. Ingen av komiteens medlemmer er representant for styret eller daglig ledelse. Valgkomiteen anses å ha en sammensetning som reflekterer interessene til medlemmene. Valgkomiteens godtgjørelse fastsettes av årsmøtet.

Anbefalingen om bedriftsforsamling og lignende er dels lite relevant. De forhold som berører styremedlemmene, valg, uavhengighet og lignende er godt ivaretatt gjennom vedtekter og etablert organisasjonspraksis.

Styrets medlemmer velges av årsmøtet for en periode på to år. Styrets leder velges av årsmøtet for en periode på ett år. Anbefalingen om styrets arbeid er ivaretatt gjennom årsplan for styremøtene, regler for styrets arbeidsorden og lignende. Styret skal opptre uavhengig av egne interesser og fungere som et kollegialt organ til medlemmenes beste. Alle styremedlemmer er uavhengige av særinteresser, daglig ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Styrets evaluering av eget arbeid og kompetanse, rapporteres årlig til årsmøtets ordfører og valgkomiteen. Styremedlemmene velges på grunnlag av Landkreditts behov for kompetanse, kapasitet og evne til å ta balanserte beslutninger til beste for fellesskapet.

DELTAGELSE I MØTER 2018:

	STYRE- MØTER	REVISJONS- UTVALG	RISIKO- UTVALG	GODT- GJØRELSES- UTVALG
Knut A Nordmo	13	0	0	4
Elisabeth Gjems	13	0	4	4
Kai Linnes	11	6	5	4
Hans Edvard Torp	12	4	0	4
Eva Kaldahl	4	1	0	1
Wenche Irene Kristiansen	9	5	0	3
Øyvind Hestnes	11	0	0	4
Ingrid Fjeldstad Luke	10	0	3	4
Marianne Rudlang, vara	0	0	1	0
Ove Aanestad, vara	1	0	0	0
Marianne S. Strøm, vara	1	0	0	0
Jørgen Østby, vara	4	0	0	0

I henhold til styrets instruks skal styret blant annet:

- 1) forvalte Landkreditts kapital på en langsiktig forsvarlig måte og gjennom etablering av datterselskaper i konsernet eller deltakelse i selskaper utenfor konsernet søke å realisere samvirkeforetakets formål i samsvar med vedtektene
- 2) påse at datterselskapene har forsvarlig egenkapital i forhold til myndighetskrav, konkurransesituasjon og de oppgaver som er tildelt
- 3) legge til rette for at Landkredit som samvirkeforetak framstår som en betydningsfull samvirkeorganisasjon

Styrets arbeidsorden ble sist revidert 5. april 2016 og omhandler blant annet forhold knyttet til møteplaner, innkallingsfrister, saksbehandling, styrets beslutninger, protokoller, møtedeltagelse, habilitet, taushetsplikt, informasjon og arbeidsdeling mellom styret og konsernsjef.

I saker av vesentlig karakter hvor styreleder eller andre styremedlemmer har vært aktivt engasjert vil dette bli opplyst om i saksbehandlingen og behandlet av styret i hvert tilfelle.

Anbefalingen vedrørende godtgjørelse til styret er ivaretatt gjennom vedtak i årsmøtet og de prosedyrer som gjelder for valgkomiteens forberedelse av behandlingen av denne type forhold.

Styremedlemmenes honorarer er ikke knyttet til resultater, opsjonsprogrammer eller lignende. Ingen medlemsvalgte medlemmer av konsernstyret har mottatt resultatavhengig godtgjørelse

i 2018. Ingen av styrets medlemsvalgte medlemmer har oppgaver for selskapet ut over styrevervet, og ingen har avtale om pensjonsordning eller etterlønn fra selskapet.

Det er etablert et godtgjørelsesutvalg i konsernet i henhold til Forskrift om godtgjørelser i finansinstitusjoner mv. Landkredit SA har ingen egne ansatte. Daglig leder har sitt ansettelsesforhold i Landkredit Bank og alle ytelser til daglig leder framgår av årsrapporten. Den del av anbefalingen som omtaler aksjer, opsjoner og lignende ordninger er ikke relevant for samvirker. Oversikt over ytelser er gitt i note 10.

Revisjons- og risikoutvalgene er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret til konsernspiss Landkredit SA med det formål å føre en uavhengig kontroll med selskapets finansielle rapportering, risikostyring og kontrollsystemer. Risikoutvalget gjennomfører årlig eller ved behov en gjennomgang av selskapets viktigste risikoområder og hvordan internkontrollen understøtter god risikostyring.

Revisjons- og risikoutvalgene består av to medlemsvalgte og ett ansattvalgte styremedlem. Konsernsjef, visekonsernsjef og direktør risikostyring deltar i møtene. Revisjons- og risikoutvalgene har myndighet til å undersøke alle aktiviteter og forhold ved selskapets drift og kan innhente opplysninger fra enhver ansatt og tillitsvalgt. Alle selskapets ansatte og tillitsvalgte skal gi de opplysninger og den bistand som revisjons- og risikoutvalget måtte be om.

Revisjons- og risikoutvalgene kan iverksette de undersøkelser det finner nødvendig for å dekke sine oppgaver, herunder innhente eksterne råd og bistand.

Styret i Landkredit SA er også godtgjørelsesutvalg. Utvalget ledes av styreleder. Utvalget sammensetning oppfyller anbefalingens krav til uavhengighet og samtlige av utvalgets medlemmer anses uavhengig av daglig ledelse.

Anbefalingen om informasjon og kommunikasjon anses ivaretatt ved at offentlige regler for hvordan rapportering fra finansforetak skal skje, følges. I tillegg foreligger interne retningslinjer ut over offentlige krav. Landkreditts hjemmeside er hovedkanalen for kommunikasjon med til investorer, kunder og medlemmer.

Anbefalingen om overtakelse anses ikke relevant for samvirker. Finansieringsvirksomhetsloven inneholder særlige bestemmelser om eventuell omdanning av samvirkeforetak av låntakere til aksjeselskap.

Anbefalingen vedrørende revisjon anses ivaretatt ut fra vedtektenes bestemmelser og etablert praksis.

Landkredit har en desentralisert styringsmodell med delegert resultatansvar. Kontrollmiljøet reflekterer styringsmodellen og det er den enkelte enhets ansvar å påse at det er tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gjennomføre en forsvarlig intern kontroll. Styret i Landkredit har vedtatt retningslinjer for risikostyring og intern kontroll som styrene i datterselskapene har sluttet seg til. Det utarbeides månedlige resultat- og risikorapporter til styrene. I tillegg utarbeides kvartals- og årsrapporter som også

offentliggjøres. Revisjonsutvalget behandler kvartalsrapportene og årsrapporten i forkant av styrebehandlingen. Ekstern og intern revisor har anledning til å delta i møter i revisjons- og risikoutvalgene og styremøter.

Styrene i datterselskapene har utarbeidet egne retningslinjer for fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse ledende ansatte. Konsernsjefens betingelser fastsettes av styret. Styret gjennomfører årlig en grundig vurdering av lønn og annen godtgjørelse til konsernsjef. Styrets holdning til lederlønninger er at de skal være konkurransedyktige og motiverende men ikke markedsledende. Belønningssystemet består av grunnlønn, bonus, pensjons- og terlønnordning og naturaltelser.

Styrene i de relevante datterselskapene har i 2018 fastsatt ulike insentivordningene for ledende ansatte i 2019. Resultatavhengig godtgjørelse er knyttet til resultatutvikling. Resultatlønn kan maksimalt utgjøre en prosentsats av fastlønn. Ordningen gjelder

alle ledende ansatte unntatt konsernsjef. Ordningene er nærmere beskrevet i note 10.

Konsernets revisor blir valgt av årsmøtet. Hovedtrekkene i revisors planlagte arbeid fremlegges for revisjonsutvalget årlig. Revisor deltar i styrets behandling av årsregnskapet og gjennomgår eventuelle endringer i regnskapsprinsipper, vurderinger av vesentlige regnskapsestimater og uenighet mellom revisor og ledelse.

Ekstern og intern revisor gjennomgår årlig selskapets interne kontroll, herunder svakheter og forslag til forbedringer, med revisjons- og risikoutvalgene. Minimum en gang i året avholdes møte mellom styret og revisorene, hver for seg, uten at den daglige ledelsen er til stede. Ekstern revisors honorar, fordelt på revisjon og andre tjenester godkjennes av årsmøtet. Se også note 10.

LANDKREDITT SA

Årsberetning 2018

LANDKREDITT SA

RESULTATREGNSKAP

(Alle tall i hele tusen)

	NOTE	2018	2017
Annen driftsinntekt	9	101	101
Lønn, honorarer, og lignende kostnader	10	1 964	1 996
Sosiale kostnader		418	495
Administrasjons- og andre driftskostnader	7,9,10	7 970	9 246
Sum driftskostnader		10 352	11 737
Driftsresultat		-10 251	-11 636
Utbytter	5	0	1 767
Konsernbidrag	9	6 224	6 084
Renteinntekter	4,9	1 009	1 645
Inntekt fra investering i obligasjoner	4	-14	56
Inntekt fra investering i aksjefond	5,9	-450	4 791
Annen finansinntekt		-16	-16
Resultat av finansposter		6 754	14 327
Resultat før skatt		-3 496	2 691
Skattekostnad	11	-76	-33
Årsresultat	12	-3 420	2 725
UTVIDET RESULTAT			
Årsresultat		-3 420	2 725
Sum resultatelementer som ikke vil bli reklassifisert til resultatet etter skatt		0	0
Øvrige resultatelementer som senere kan bli reklassifisert til resultat etter skatt		0	0
Totalresultat for perioden		-3 420	2 725
OVERFØRINGER OG DISPONERINGER			
Overført til/-fra annen egenkapital		-3 420	2 725
Sum overføringer og disponeringer		-3 420	2 725

BALANSE

(Alle tall i hele tusen)

EIENDELER	NOTE	31.12.2018	31.12.2017
Lisenser		19	39
Sum immaterielle eiendeler	7	19	39
Fast eiendom	6	2 405	2 405
Aksjer i Landkreditt Bank AS		1 380 000	1 380 000
Aksjer i Landkreditt Forsikring AS		186 006	0
Aksjer i Landkreditt Forvaltning AS		33 969	33 969
Sum investeringer i datterselskaper	3	1 599 975	1 413 969
Aksjer i Landkreditt Forsikring AS		0	46 124
Sum investeringer i tilknyttede selskaper	3	0	46 124
Andeler i Produsentregisteret		50	50
Aksjer i Tun Media AS		2 666	2 666
Sum andre aksjer og andeler tilgjengelig for salg	5	2 716	2 716
Sum finansielle anleggsmidler		1 602 691	1 462 809
Sum anleggsmidler		1 605 115	1 465 253
Andeler i aksjefond	5	42 656	43 006
Obligasjoner med fortrinnsrett	4	10 036	30 086
Ansvarlig lån	3,4	0	20 214
Sum rentebærende verdipapirer		10 036	50 300
Andre fordringer	8,9	6 408	6 262
Bankinnskudd, kontanter og lignende	9,17	11 674	114 955
Sum omløpsmidler		70 774	214 523
SUM EIENDELER	14,15,16	1 675 889	1 679 776
EGENKAPITAL OG GJELD	NOTE	31.12.2018	31.12.2017
Annen egenkapital		1 672 102	1 675 522
Sum egenkapital	12,13	1 672 102	1 675 522
Betalbar skatt	11	0	-85
Skyldige offentlige avgifter		217	0
Utsatt skatt	11	262	271
Annen kortsiktig gjeld	9	3 307	4 068
Sum kortsiktig gjeld		3 786	4 254
Sum gjeld		3 786	4 254
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	14,15,16	1 675 888	1 679 776

Oslo 31. desember 2018
14. februar 2019

Styret i Landkreditt SA

Knut A Nordmo Styreleder	Elisabeth Gjems Nestleder	Kai Linnés	Hans Edvard Torp
Wenche Irene Kristiansen	Jørgen Østby	Øyvind Hestnes	Ole Laurits Lønnum Konsernsjef

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(Alle tall i hele tusen)	NOTE	2018	2017
Tilført fra årets virksomhet		-3 496	2 691
Verdiendring finansielle instrumenter ført til virkelig verdi		0	-6 514
Avskrivninger	7	-20	-62
Betalte skatter		-3 314	-3 498
Endring inn- og utbetalinger ved omsetning av verdipapirer		40 614	-296
Endring inn- og utbetalinger av annen gjeld		-613	-509
Endring tidsavgrensningposter		3 430	3 698
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		36 601	-4 490
Kjøp av andeler i konsernselskaper	3	-139 882	-5 000
Salg av andeler i konsernselskaper		0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-139 882	-5 000
Nedbetaling av gjeld vurdert til amortisert kost		0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0
Netto endring likvider i året		-103 281	-9 490
Likviditetsbeholdning 01.01		114 955	124 445
Likviditetsbeholdning 31.12		11 674	114 955
AVSTEMMING AV BEHOLDNING:			
Bankinnskudd, kontanter og lignende		11 674	114 955

NOTER

NOTE 1

1.0 GENERELL INFORMASJON

Landkreditt SA er morselskap i finanskonsern etter holding-modellen og benevnt som samvirkeforetak av låntagere. Konsernet omfatter Landkreditt SA, Landkreditt Bank AS, Landkreditt Boligkreditt AS, Landkreditt Forsikring AS og Landkreditt Forvaltning AS.

Landkredditts formål er å eie eller delta i andre foretak som driver bankvirksomhet, forsikringsvirksomhet og virksomhet forbundet med dette. Landkredditts overordnede mål er ved forvaltning av egen formue og gjennom egne datterselskaper og/eller deltakelse i andre foretak å bidra til bedret økonomi for medlemmene ved å tilby gode finansielle tjenester. Alle som har lån i Landkreditt Bank, sikret med pant i landbrukseiendom eller driftskreditt, er medlemmer i Landkreditt SA.

Landkreditt SA er registrert og hjemmehørende i Norge og har hovedkontor i Karl Johans gate 45, Oslo. Årsregnskapet for Landkredittkonsernet ble behandlet og godkjent av styret 14. februar 2019 og offentliggjort samme dag.

SAMMENDRAG AV DE VIKTIGSTE REGNSKAPSPRINSIPPENE

Landkreditt SA benytter forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsregler (Forenklet IFRS) ved utarbeidelse av årsregnskapet.

Regnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: finansielle eiendeler tilgjengelige for salg samt finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet.

Etter forenklet IFRS kan en bokføre styrets forslag til utbytte og konsernbidrag som fordring på balansedagen. Selskapet har benyttet seg av denne adgangen, men har ellers ikke fraveket kravene om innregning.

NYE REGNSKAPSTANDARDER TATT I BRUK I 2018

Landkreditt har i 2018 tatt i bruk IFRS 9 Finansielle instrumenter som erstatter IAS 39 Finansielle instrumenter – innregning og måling. For informasjon om effekter ved overgangen til IFRS 9 vises det til note 18. Sammenligningstallene er ikke omarbeidet. For informasjon om prinsipper og tilleggsopplysninger om finansielle instrumenter i sammenligningstallene vises det til årsregnskapet for 2017.

Klassifisering av gjeldsinstrumenter på eiendelssiden er bestemt av selskapets forretningsmodell for håndtering av de finansielle eiendelene og de kontraktsfestede kontantstrømmene. IFRS 9 angir to klasser: Amortisert kost og virkelig verdi. Virkelig verdi deles videre inn i to kategorier: Virkelig verdi over resultatet og virkelig verdi over utvidet resultat.

1.1 OMREGNING AV UTENLANDSK VALUTA

(A) FUNKSJONELL VALUTA OG PRESENTASJONSVALUTA

Regnskapet er presentert i norske kroner som er både den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskap og alle datterselskaper.

(B) TRANSAKSJONER OG BALANSEPOSTER

Transaksjoner i utenlandsk valuta regnes om til den funksjonelle valutaen ved bruk av transaksjonskursen. Valutagevinster og – tap som oppstår ved gjennomføring av slike transaksjoner, og ved omregning av pengeposter (eiendeler og gjeld) i utenlandsk valuta ved årets slutt til kursen på balansedagen, resultatføres.

(C) FORDRINGER

Fordringer er balanseført til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringer. Fordringer på foretak i samme konsern er balanseført til pålydende.

1.2 VERDIFALL PÅ IKKE-FINANSIELLE INSTRUMENTER

Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler med udefinert utnyttbar levetid avskrives ikke og vurderes årlig for verdifall. Varige driftsmidler og immaterielle eiendeler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare eiendelens balanseførte verdi.

En nedskrivning resultatføres med forskjellen mellom balanseført verdi og gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi. Ved vurdering av verdifall grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantstrømgenererende enheter). På hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger på ikke-finansielle instrumenter.

1.3.1 FINANSIELLE INSTRUMENTER

FINANSIELLE EIENDELER BESTEMT REGNSKAPSFØRT TIL VIRKELIG VERDI MED VERDIENDRINGER OVER RESULTATET

Selskapets portefølje av verdipapirer og lignende er i en forretningsmodell som krever måling til virkelig verdi over resultatet, da porteføljen styres og vurderes på bakgrunn av virkelig verdi i samsvar med en dokumentert risikohåndterings- og investeringsstrategi. Kategorien omfatter Landkreditts portefølje av obligasjoner, samt aksjer og andeler i aksjefond.

Alle finansielle eiendeler som regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi inklusive transaksjonskostnader. Investeringer fjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og Landkredit har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet.

Verdiendringer på finansielle eiendeler bestemt regnskapsført til virkelig verdi inngår i Resultat av finansposter.

Renteinntekter på sertifikater og obligasjoner bestemt regnskapsført til virkelig verdi inngår også i resultat av finansposter.

Renter på verdipapirer beregnes etter effektiv rente metoden og føres over resultatet under posten Resultat av finansposter – renteinntekter. Utbytte på aksjer føres over resultatet under posten Resultat av finansposter – Utbytter når Landkreditts rett til utbyttet er fastslått.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende omsetningskurs.

På hver balansedag vurderer Landkredit om det finnes objektive indikatorer som tyder på verdiforringelse av enkelte eiendeler eller grupper av finansielle eiendeler. For aksjer vil et betydelig eller langvarig fall i virkelig verdi under anskaffelseskost være en indikator på at aksjen er verdiforringet.

Presentasjon av finansielle eiendeler med klassifisering er fremstilt i note 14 og 15.

1.3.2 FINANSIELLE EIENDELER SOM IKKE REGNSKAPSFØRES TIL VIRKELIG VERDI.

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på oppgjørstidspunktet. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi inklusive transaksjonskostnader. Investeringer gjernes fra balansen når rettighetene til å motta kontantstrømmer opphører eller når disse rettighetene er blitt overført og landkredit har overført all risiko og hele gevinstpotensialet ved eierskapet.

1.4 VURDERING AV VIRKELIG VERDI

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på omsetningskurs på balansedagen.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked bestemmes ved å bruke verdsettelsesteknikker. Landkredit bruker ulike metoder og gjør forutsetninger basert på markedsforholdene som eksisterer på hver balansedag. For langsiktige forpliktelser benyttes omsetningskurs for det aktuelle instrument eller for et lignende instrument. Andre teknikker, slik som diskontert verdi på fremtidige kontantstrømmer benyttes for å fastsette virkelig verdi for øvrige finansielle instrumenter.

Virkelig verdi på finansielle forpliktelser estimeres ved å diskontere fremtidige kontraktsfestede kontantstrømmer med Landkreditts alternative markedsrente for tilsvarende finansielle instrumenter.

Landkredit SA har pr 31.12.2018 kun eiendeler, men ikke forpliktelser mål til virkelig verdi ref. note 15.

1.5 KONTANTER OG KONTANTEKVIVALENTER

Kontanter og kontantekvivalenter består av innskudd i kredittinstitusjoner.

1.6 UTSATT SKATT

Utsatt skatt er forskjeller mellom regnskapsført verdi i balansen av en eiendel eller forpliktelse, og eiendelens eller forpliktelsens skattemessige verdi. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og –regler som gjelder på balansedagen. Utsatt skattefordel blir balanseført i den utstrekning det er sannsynlig at den vil kunne benyttes mot fremtidig skattepliktig inntekt. Utsatt skatt og utsatt skattefordel nettoføres.

1.7 AVSETNINGER

Landkredit regnskapsfører avsetninger for eventuelle utbedringer, restruktureringer og rettslige krav når:

- det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser
- det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser og forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig grad av pålitelighet

Det settes ikke av for fremtidige driftstap.

1.8 RENTEINNTEKTER OG –KOSTNADER

Renteinntekter og –kostnader inntektsføres ved bruk av internrentemetoden. Den effektive rente metode er en metode for beregning av amortisert kost av en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse og av allokering av renteinntekt eller rentekostnad over den relevante periode. Den effektive renten er den renten som diskonterer den forventede fremtidige kontantstrøm over den forventede levetiden til det finansielle instrumentet. Inntektsføring av renter etter internrentemetoden benyttes både for balanseposter som vurderes til amortisert kost og balanseposter som vurderes til virkelig verdi over resultatet.

1.9 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstilling er utarbeidet ved bruk av indirekte metode.

2.0 RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Styret i Landkreditt har et uttalt mål om at foretaket skal ha en lav risikoprofil. Landkredditts lønnsomhet er avhengig av evnen til å identifisere, styre og prise risiko som oppstår i forbindelse med finansielle investeringer. Risikostyringen i Landkreditt er integrert med konsernets risikostyring for øvrig. Risikoprofilen er sterkt påvirket av Landkredditts strategiske målsettinger med hensyn til leveranse av finansielle tjenester til landbruket.

Styret i Landkreditt fastsetter langsiktige mål og risikoprofil. Risikoprofilen operasjonaliseres gjennom rammeverket for risikostyring. Rammer og fullmakter besluttes av styret og delegeres til ansatte i Landkredditt Bank, som utøver den operative virksomheten i Landkreditt. Alle fullmakter er personlige og godkjennes og følges opp av nærmeste overordnede leder. Risikorammene vurderes minimum årlig, oftere hvis det oppstår spesielle hendelser.

Styret i Landkreditt har ansvar for å påse at konsernet har en egenkapital som er forsvarlig ut i fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i konsernet og å påse at kapitalkrav som følger av lover og forskrifter blir overholdt. Innenfor rammer som fastsettes av konsernstyret er styrene i de operative selskapene ansvarlige for å etablere hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. Risikorammer som fastsettes på selskapsnivå skal være konsistente med konsernets overordnede målsettinger.

Risikostyringen og internkontrollen i Landkreditt er basert på prinsippet om tre forsvarslinjer. Førstelinjen er representert ved de utøvende driftsfunksjoner som innenfor sine respektive forretnings- og driftsområder har ansvaret for oppnåelsen av de aktuelle strategier og målsettinger for virksomheten. Førstelinjen har ansvaret for at det er etablert og gjennomføres forsvarlig risikostyring og intern kontroll på det enkelte område. Dette inkluderer også ansvaret for compliance i forhold til lover og forskrifter, interne policyer og retningslinjer samt aktuelle bransjestandarder.

Landkredditts andrelinjeforsvar omfatter funksjoner for risikostyring og compliance. Andrelinjeforsvaret støtter førstelinjeforsvaret i etablering og gjennomføring av risikostyring og intern kontroll gjennom informasjons-, rådgivnings- og kontrollaktiviteter.

Landkreditt har en risikokontrollfunksjon som sikrer etterlevelse av strategi og retningslinjer for risikotaking i organisasjonen.

Videre har Landkreditt en compliancefunksjon som identifiserer og vurderer etterlevelse av lover, forskrifter, interne retningslinjer og bransjestandarder. Det foreligger retningslinjer, prosesser og planer for disse funksjonene. Risikokontroll- og compliancefunksjonene kan integreres i andre funksjoner så lenge det er tilrettelagt for nødvendig uavhengighet og ressursbruk til disse oppgavene.

Internrevisjonen inngår sammen med styret som en del av tredjelinjeforsvaret.

Det rapporteres både i forhold til faktisk risikoeksponering og maksimal rammeutnyttelse. Rapporteringen inkluderer stress-testing.

Landkredditts aktiviteter påvirkes av blant annet følgende risikoer:

- markedsrisiko
- likviditetsrisiko
- operasjonell risiko

2.1 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for tap på åpne posisjoner i finansielle instrumenter som følge av endringer i markedsvariabler og/eller markedsbetingelser innenfor en spesifisert tidshorisont. Markedsrisiko inkluderer aksje-, rente- og valutarisiko samt motpartsrisiko ved handel i finansielle instrumenter. Markedsrisikoen følges opp daglig og stresstestes regelmessig.

2.2 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risiko for at Landkreditt ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av dyr finansiering eller prisfall på eiendeler som må realiseres. Likviditetsrisikoen følges opp daglig hovedsakelig innen tidsperioder som daglig, ukentlig, månedlig, kvartalsvis og årlig. Likviditeten stresstestes regelmessig. Det er utarbeidet en beredskapsplan for å sikre tilfredsstillende håndtering av likviditetsmessige stressede situasjoner. Beredskapsplanen revideres minimum årlig.

2.3 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risiko for økonomisk tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne rutiner eller systemer og menneskelig feil. Landkreditt har ikke egne ansatte og baserer sin drift på kjøp av tjenester fra Landkredditt Bank. Leveranser skjer i henhold til egen avtale basert på prinsippet om armlengdes avstand.

NOTE 3 EIERINTERESSER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER**PR 31.12.2018 HAR LANDKREDDITT FØLGENDE DATTERSELSKAPER:**

	ANSKAFFELSESKOST	BOKFØRT VERDI
Landkreditt Bank AS (100 %)	1 380 000	1 380 000
Landkreditt Forvaltning AS (100 %)	33 969	33 969
Landkreditt Forsikring AS (92,6 %)	186 006	186 006
Sum	1 599 975	1 599 975

Eierandel tilsvarer stemmeandel.

Alle selskapene har følgende forretningsadresse: Postboks 1824, Vika, 0123 Oslo.

PR 31.12.2017 HADDE LANDKREDDITT EIERINTERESSER I FØLGENDE TILKNYTTETE SELSKAPER

	ORGANISASJONS NUMMER	SELSKAPETS AKSJEKAPITAL	ANTALL AKSJER	PÅLYDENDE VERDI	EGENKAPITAL 31.12.2017	BOKFØRT VERDI	RESULTAT 2017	NEDSKR. 2017
Landkreditt Forsikring AS (46,36 %)	983 784 895	40 606	40 606	1 000	271 934	46 124	26 014	0

NOTE 4 SERTIFIKATER, OBLIGASJONER OG ANDRE RENTEBÆRENDE VERDIPAPIRER MED FAST AVKASTNING

2018	RISIKO-KATEGORI	ANSKAFFELSESKOST	BOKFØRT VERDI	ANDEL BØRSNOTERT	VIRKELIG VERDI	
	Obligasjoner med fortrinnsrett	10 %	10 024	10 036	100 %	10 036

2017	RISIKO-KATEGORI	ANSKAFFELSESKOST	BOKFØRT VERDI	ANDEL BØRSNOTERT	VIRKELIG VERDI	
	Obligasjoner med fortrinnsrett	10 %	30 024	30 086	100 %	30 086

	31.12.2018	31.12.2017
Ansvarlig lånekapital	0	20 214

NOTE 5 AKSJER OG ANDELER

2018 ANDELER I AKSJEFOND	BOKFØRT VERDI 31.12.2018	MARKEDSVERDI 31.12.2018	AVKASTNING 2018
Landkreditt Utbytte	42 656	42 656	-450

2017 ANDELER I AKSJEFOND	BOKFØRT VERDI 31.12.2017	MARKEDSVERDI 31.12.2017	AVKASTNING 2017
Landkreditt Utbytte	43 006	43 006	6 558

ANDRE AKSJER OG ANDELER	31.12.2018	31.12.2017
Aksjer i Tun Media AS	2 666	2 666
Andeler i Produsentregisteret BA	50	50
Sum andre aksjer og andeler	2 716	2 716

NAVN	ORGANISASJONS- NUMMER	ANTALL AKSJER/ ANDELER	EIER- ANDEL	ANSKAFF- ELSE- KOST	BALANSE- FØRT VERDI	BØRS- NOTERT
Produsentregisteret BA	870 309 392	1	16,67 %	50	50	Nei
Tun Media AS	982 519 985	7 059 658	7,65 %	2 666	2 666	Nei

NOTE 6 FAST EIENDOM

	31.12.2018	31.12.2017
Leilighet	2 405	2 405
Sum fast eiendom	2 405	2 405

NOTE 7 ANLEGGSMIDLER

	IMMATERIELLE EIENDELER
Anskaffelseskost 01.01.2018	1 109
+ Tilgang dette år	0
- Avgang dette år	0
Anskaffelseskost 31.12.2018	1 109
Akkumulerte ordinære avskrivninger 01.01.2018	1 069
+ Årets avskrivninger	20
Akkumulerte ordinære avskrivninger 31.12.2018	1 089
Bokført verdi 31.12.2018	19

Avskrivningssatser:

33 %

NOTE 8 ANDRE FORDRINGER

	31.12.2018	31.12.2017
Opptjente ikke mottatte inntekter	184	178
Konsernbidrag	6 224	6 084
Sum andre fordringer	6 408	6 262

NOTE 9 KONSERNINTERNE TRANSAKSJONER OG MELLOMVÆRENDER

Internhandel i konsernet er gjort i henhold til egne avtaler og på armlengdes avstand. Avregning av felleskostnader i konsernet er fordelt på konsernselskapene i henhold til nøkler, avhengig av de ulike kostnadsartene.

Landkreditt er morselskap i Landkredittkonsernet. Øvrige selskaper er Landkreditt Bank AS, Landkreditt Boligkreditt AS, Landkreditt Forsikring AS, Landkreditt Forvaltning AS samt ledende ansatte og nærstående.

I MORSELSKAPETS RESULTATREGNSKAP INNGÅR FØLGENDE MELLOMVÆRENDER MED DATTERSELSKAPER

	2018	2017
Annen driftsinntekt	101	101
Konsernbidrag	6 224	6 084
Renteinntekter	397	819
Inntekt fra investeringer i aksje- og rentefond	260	0
Administrasjonskostnader	962	1 151

I MORSELSKAPETS BALANSE INNGÅR FØLGENDE MELLOMVÆRENDER MED DATTERSELSKAPER

	31.12.2018	31.12.2017
Bankinnskudd, kontanter og lignende	11 537	114 102
Konsernbidrag og utbytte	6 224	6 262
Andre fordringer	78	0
Annen gjeld	76	95

For opplysning om ledende ansatte se note 10.

NOTE 10 YTELSE OG LÅN TIL LEDENDE PERSONER

	2018	2017
Godtgjørelse til medlemmer av kontrollkomiteen	99	77
Godtgjørelse til medlemmer av årsmøtet	462	503
Godtgjørelse til medlemmer av styret	1 154	1 149

STYRET I LANDKREDITT SA	STYRE- HONORAR OG ANDRE YTELSE ¹	LØNN	PERIODISERT PENSJONS- KOSTNAD	SAMLET GODTGJØRELSE 2018	LÅN ²
Knut A. Nordmo, leder	353	0	0	353	2 971
Elisabeth Gjems, nestleder	150	0	0	150	4 948
Kai Linnes	127	0	0	127	0
Hans Edvard Torp	144	0	0	144	7 119
Wenche Irene Kristiansen	112	0	0	112	1 114
Øyvind Hestnes, ansatte	85	0	0	85	7 901
Ingrid Fjeldstad Luke, ansatte	85	0	0	85	2 247
Marianne Storhaug Strøm, vara	42	0	0	42	5 965
Marianne Rudlang, ansatte vara	28	0	0	28	2 875
Jørgen Østby, ansatte vara	28	0	0	28	3 353

1) Styregodtgjørelse fastsettes av årsmøte for ett år. Det er ingen forpliktelser knyttet til opphør av styrets leder.

2) Styrets medlemmer (med unntak av ansattevalgte medlemmer) har lån i Landkreditt Bank til ordinære utlånsbetingelser og er ikke omfattet av personallåneordningen.

Selskapet har ingen ansatte. Selskapet er ikke pliktig å ha egen tjenstepensjonsordning.

Alle administrative tjenester kjøpes fra Landkreditt Bank AS.

KONTROLLKOMITEEN	HONORAR OG ANDRE YTELSE	LØNN	PERIODISERT PENSJONS- KOSTNAD	SAMLET GODTGJØRELSE 2018	LÅN ¹
Lisbeth Norbye, leder	35	0	0	35	0
Per Ballestad	31	0	0	31	621
Lene Vangberg Monsen	23	0	0	23	0
Hans Kristian Teien, vara	10	0	0	10	49

1) Alle har lån i Landkreditt Bank til ordinære utlånsbetingelser og er ikke omfattet av personallåneordningen.

REVISJONSKOSTNADER	2018	2017
Godtgjørelse til revisor	280	294
- hvorav ordinær revisjon	156	216
- Skatt og rådgivning	124	75
- hvorav andre attestasjonsoppgaver	0	0
- Andre tjenester utenfor revisjon	0	3

Beløpene er inklusive merverdiavgift.

NOTE 11 SKATTEKOSTNAD

ÅRETS SKATTEKOSTNAD	2018	2017
Resultat før skatt	-3 496	2 691
Permanente resultatforskjeller	3 464	-2 687
Endringer i midlertidige resultatforskjeller	0	-167
Årets skattegrunnlag	-32	-163
<hr/>		
Betalbar skatt av årets skattegrunnlag, 25%	0	0
Betalbar skatt	0	0
Netto endring utsatt skatt/skattefordel	-8	-41
For lite/ mye avsatt tidligere år	-68	8
Årets skattekostnad	-76	-33

BEREGNING AV UTSATT SKATT:

Utsatt skatt er beregnet på grunnlag av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier som eksisterer ved utgangen av regnskapsåret:

MIDLERTIDIGE FORSKJELLER KNYTTET TIL:	2018	2017
Obligasjoner og andre verdipapirer	20	53
Anleggsmidler	1 030	1 029
Netto negative midlertidige forskjeller	1 050	1 082
Utsatt skatt/ -skattefordel, 25 % midlertidige forskjeller	262	271

AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD:

	2018	2017
Resultat før skatt	-3 496	2 691
Skatt beregnet med Landkreditts vektete gjennomsnittlige skattesats	-874	673
-Ikke skattepliktig inntekt	866	-1 637
-Skattemessig ikke fradragsberettigede kostnader	0	923
For mye/ lite avsatt tidligere år	-68	8
Skattekostnad i resultatet	-76	-33

NOTE 12 ENDRINGER I EGENKAPITAL

	OPPTJENT EGENKAPITAL
Egenkapital 01.01.2018	1 675 522
Årsoverskudd 2018	-3 420
Egenkapital 31.12.2018	1 672 102

NOTE 13 KAPITALDEKNING

	31.12.2018	31.12.2017
Ansvarlig kapital	1 672 031	1 675 390
Kjernekapital	1 672 031	1 656 904
Ren kjernekapital	1 672 031	1 656 904
Opptjent egenkapital i form av tilbakeholdte resultater	1 672 102	1 675 522
Minoritetsinteresser som kan medregnes i ren kjernekapital	0	0
Justeringer i ren kjernekapital knyttet til regulatoriske filtre	-52	-93
Andre immaterielle eiendeler	-19	-39
Fradrag i ren kjernekapital	0	0
Evigvarende fondsobligasjoner	0	0
Ansvarlig lånekapital	0	-18 486
Samlet beregningsgrunnlag	1 981 576	1 881 052
Beregningsgrunnlag for kreditt-, motparts- og forringelsesrisiko	1 657 498	1 554 612
Institusjoner	2 335	22 991
Foretak	0	0
Massemarkedsengasjementer	0	0
Engasjementer med pantsikkerhet i eiendom	0	0
Forfalte engasjementer	0	0
Obligasjoner med fortrinnsrett	1 004	3 009
Andeler i verdipapirfond	42 656	43 006
Øvrige engasjementer	1 611 504	1 485 606
Beregningsgrunnlag for posisjons-, valuta- og varerisiko	0	0
Valuta	0	0
BEREGNINGSGRUNNLAG FOR OPERASJONELL RISIKO		
Basismetode	324 078	326 440
Ren kjernekapitaldekning	84,38	88,08
Kjernekapitaldekning	84,38	88,08
Kapitaldekning	84,38	89,07

NOTE 14 KLASSIFIKASJON AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

PR 31.12.2018 EIENDELER

	EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	UTLÅN OG FORDRINGER TIL AMORTI- SERT KOST	FINANSIELLE FORPLIKTELSE VURDERT TIL AMORTISERT KOST	IKKE- FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTEL- SER	TOTALT
Lån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	11 674	0	0	11 674
Obligasjoner	10 036	0	0	0	10 036
Aksjer og andeler	42 656	0	0	1 602 691	1 645 348
Andre immaterielle eiendeler	0	0	0	19	19
Varige driftsmidler	0	0	0	2 405	2 405
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	0	0	0	6 408	6 408
Sum eiendeler	52 692	11 674	0	1 611 523	1 675 889

FORPLIKTELSE:

Annen gjeld	0	0	0	3 307	3 307
Utsatt skatt	0	0	0	262	262
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	0	217	217
Sum gjeld	0	0	0	3 786	3 786
Sum egenkapital	0	0	0	1 672 102	1 672 102
Gjeld og egenkapital	0	0	0	1 675 888	1 675 888

PR 31.12.2017 EIENDELER

	EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	UTLÅN OG FORDRINGER	FINANSIELLE FORPLIKTELSE VURDERT TIL AMORTISERT KOST	FINANSIELLE EIENDELER TILGJENGE- LIG FOR SALG	FINANSIELLE EIENDE- LER SOM HOLDES TIL FORFALL	IKKE- FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTEL- SER	TOTALT
Lån og fordringer på kredittinstitusjoner	0	114 955	0	0	0	0	114 955
Obligasjoner	30 086	0	0	0	20 214	0	50 300
Aksjer og andeler	43 006	0	0	0	0	1 416 685	1 459 691
Eierinteresser i tilknyttede selskaper	0	0	0	0	0	46 124	46 124
Andre immaterielle eiendeler	0	0	0	0	0	39	39
Varige driftsmidler	0	0	0	0	0	2 405	2 405
Forskuddsbetalinger og opptjente inntekter	0	0	0	0	0	6 262	6 262
Sum eiendeler	73 092	114 955	0	0	20 214	1 471 516	1 679 776

FORPLIKTELSE

Annen gjeld	0	0	0	0	0	3 983	3 983
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	271	271
Påløpte kostnader og forskuddsbetalte inntekter	0	0	0	0	0	0	0
Sum gjeld	0	0	0	0	0	4 254	4 254
Sum egenkapital	0	0	0	0	0	1 675 522	1 675 522
Gjeld og egenkapital	0	0	0	0	0	1 679 776	1 679 776

NOTE 15 EIENDELER OG FORPLIKTELSER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI

Nivå 1: Gjelder investeringer i andeler i aksjefond med notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse.

Nivå 2: Gjelder investeringer i obligasjoner med fortrinnsrett hvor verdsettelse er basert på andre observerbare faktorer, enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra pris), enn notert pris (nivå 1).

Nivå 3: Gjelder investeringer hvor verdsettelse er basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder.

PR 31.12.2018	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
FINANSIELLE EIENDELER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
- Verdipapirer virkelig verdi	42 656	10 036	2 716	55 408
Sum eiendeler	42 656	10 036	2 716	55 408
FINANSIELLE FORPLIKTELSER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
- Finansielle forpliktelser målt til virkelig verdi	0	0	0	0
Sum forpliktelser	0	0	0	0

Det har ikke vært noen overføringer mellom nivå 1 og 2 i perioden.

AVSTEMMING NIVÅ 3

Inngående balanse	2 716
Investert	0
Salg	0
Utgående balanse	2 716

PR 31.12.2017	NIVÅ 1	NIVÅ 2	NIVÅ 3	TOTALT
FINANSIELLE EIENDELER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
- Derivater holdt for handelsformål	0	0	0	0
- Verdipapirer virkelig verdi	43 006	30 086	0	73 092
- Derivater benyttet til sikring	0	0	0	0

FINANSIELLE EIENDELER TILGJENGELIG FOR SALG

- Egenkapitalinstrumenter	0	0	2 716	2 716
- Gjeldsinstrumenter	0	0	0	0
Sum eiendeler	43 006	30 086	2 716	75 808

FINANSIELLE FORPLIKTELSER FØRT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET				
- Derivater holdt for handelsformål	0	0	0	0
- Finansielle forpliktelser målt til virkelig verdi	0	0	0	0
- Derivater benyttet til sikring	0	0	0	0
Sum forpliktelser	0	0	0	0

Det har ikke vært noen overføringer mellom nivå 1 og 2 i perioden.

AVSTEMMING NIVÅ 3

Inngående balanse	2 716
Investert	0
Salg	0
Utgående balanse	2 716

NOTE 16 MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING

EIENDELER	31.12.2108	31.12.2017
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	11 674	114 955
Verdipapirer til virkelig verdi over resultatet	10 036	73 092
Verdipapirer holdt til forfall	0	20 214
Andre eiendeler	1 611 523	1 471 516
Sum balanseførte eiendeler	1 675 889	1 679 776
FORPLIKTELSER:		
Betingede forpliktelser - garantier	0	0
Ubenyttede kreditter	0	0
Sum finansiell garantistillelse	0	0
Total kredittøksponeering	1 675 889	1 679 776

NOTE 17 BUNDNE MIDLER

Av selskapets bankinnskudd er 367 (407 i 2017) bundne midler.

NOTE 18   EFFEKTER VED OVERGANG TIL IFRS 9 1. JANUAR 2018

IFRS 9 Finansielle instrumenter har pr 01.01.2018 erstattet IAS 39 finansielle instrumenter. Balansepostene og tilhørende verdiendringer ved implementering av IFRS 9 er vist i tabellene under:

FINANSIELLE EIENDELER	IAS 39 KATEGORI	BELØP	IFRS 9 KATEGORI	BELØP
Bankinnskudd, kontanter og lignende	Utlån og fordringer	114 955	Amortisert kost	114 955
Ansvarlig lån	Utlån og fordringer	20 214	Amortisert kost	20 214
Obligasjoner med fortrinnsrett	Virkelig verdi (utrent)	30 086	Virkelig verdi	30 086
Andeler i aksjefond	Virkelig verdi (pliktig)	43 006	Virkelig verdi	43 006
Aksjer og andeler tilgjengelig for salg	Virkelig verdi over resultat (tilgjengelig for salg)	2 716	Virkelig verdi	2 716

Det er ingen endring i klassifiseringen og målingen av finansiell gjeld.

AKSJER OG ANDELER TILGJENGELIG FOR SALG	IAS39 31.12.2017	REKLASS- IFISERING	NY MÅLEMETODE	IFRS 9 01.01.2018
Inngående balanse ifølge IAS 39	2 716			
Reklassifisering		-2 716		
Utgående balanse under IFRS 9				0

AKSJER OG ANDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET	IAS39 31.12.2017	REKLASS- IFISERING	NY MÅLEMETODE	IFRS 9 01.01.2018
Inngående balanse ifølge IAS 39	43 006			
Reklassifisering		2 716		
Utgående balanse under IFRS 9				45 722

NOTE 19   HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet er fremlagt for styret 14. februar 2019. Foretakets eiere har ikke myndighet til å endre regnskapet etter tidspunkt for vedtak om fremleggelse av regnskapet. Det foreligger ingen spesielle hendelser etter balansedagen.

Landkreditt

Landkreditt

Karl Johansgate 45 | Postboks 1824 Vika | 0123 Oslo
Telefon 23 00 08 00 | Landkreditt.no | Org. nr. 838 745 512